

**ပူကုန်ကူးမှုနှင့်
အန္တရာယ်ရှိသော
ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းဆိုင်ရာ
အသိပညာပေး လက်စွဲစာအုပ်**

နိုဝင်ဘာလ ၂၀၁၇ ခုနှစ်

Human Trafficking and Risky Migration Handbook

The Asia Foundation

Improving Lives, Expanding Opportunities

လူကုန်ကူးမှုနှင့် အန္တရာယ်ရှိသော ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းဆိုင်ရာ အသိပညာပေး လက်ရွဲစာအုပ်

နိုဝင်ဘာလ ၂၀၁၇ ခုနှစ်

ဤလက်ရွဲစာအုပ်သည် လူကုန်ကူးမှု၊ ၎င်းနှင့် ဆက်စပ်သော ဥပဒေများ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းနှင့် အစိုးရတွင်းရှိ လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ အဓိကလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများ၊ ဘေးကင်းလုံခြုံစွာ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော မရှိမဖြစ် သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူလူထုအား ပေးဝေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဤလက်ရွဲစာအုပ်အား လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအကူအညီပေးရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ ပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သူ နော်ဂူးဂူမှ ရေးသားထားပါသည်။ အာရှဖောင်ဒေးရှင်းမှနေ၍ ဤစာအုပ်ထုတ်ဝေခြင်းအတွက်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းမှ ဆောင်ရွက်နေသော လူကုန်ကူးမှု တိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များအတွက်လည်းကောင်း ငွေကြေး ထောက်ပံ့ပေးသော Chong-Moon Lee Foundation အား ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

This *Human Trafficking and Risky Migration* handbook aims to provide essential information for the general public on human trafficking, related laws, key actors in government and civil society, and safe migration. The Asia Foundation would like to thank the Chong-Moon Lee Foundation for its funding support to the Foundation's anti-trafficking program in Myanmar, enabling the production of this handbook which is authored by Naw Ku Ku, an independent consultant on humanitarian assistance and development.

မာတိကာ

လက်စွဲစာအုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်	၁
နိဒါန်း	၂
အပိုင်း (၁) လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်သောအကြောင်းအချက်များ	၃
၁.၁ နောက်ခံသမိုင်း	၃
၁.၂ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့်ရှင်းလင်းချက်များ	၄
(က) လူကုန်ကူးမှု	၄
(ခ) လူမှောင်ခိုမှု	၆
(ဂ) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု	၇
၁.၃ လူကုန်ကူးမှု၊ လူမှောင်ခိုမှုနှင့် တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုကွဲပြားခြားနားပုံများ	၉
အပိုင်း (၂) လူကုန်ကူးရောင်းဝယ်မှု အခြေအနေနှင့်အမျိုးအစားများ	၁၂
၂.၁ လူကုန်ကူးရောင်းဝယ်မှု အခြေအနေ	၁၂
၂.၂ လူကုန်ကူးရောင်းဝယ်မှုရည်ရွယ်ချက်နှင့်ပုံစံများ	၁၄
၂.၃ လူကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းတွင်အသုံးပြုသောနည်းလမ်းများ	၁၄
၂.၄ လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့်၎င်းတို့၏ အခြေအနေများ	၁၅
၂.၅ လူကုန်ကူးခံရခြင်း၏အကျိုးဆက်များ (နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများ)	၂၅
၂.၆ လူကုန်ကူးသူများ	၂၇
အပိုင်း (၃) လူကုန်ကူးမှု တားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေနှင့်	
လူကုန်ကူးခံရသူများအားကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း	၂၈
၃.၁ မြန်မာနိုင်ငံရှိလက်ရှိဥပဒေ	၂၈
၃.၂ လူကုန်ကူးမှု တားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေမူပြစ်ဒဏ်များ	၃၀
၃.၃ လူကုန်ကူးမှု တားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေနှင့်ဆက်စပ်သည့်တည်ဆဲဥပဒေများ	၃၀
၃.၄ လူကုန်ကူးခံရသူများအား အကူအညီပေးခြင်း	၃၀
အပိုင်း (၄) လူကုန်ကူးမှုကို တားဆီးကာကွယ်ခြင်း	၃၄
၄.၁ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဒေသဆိုင်ရာဆောင်ရွက်ချက်များ	၃၄
၄.၂ လူကုန်ကူးမှုကို တားဆီးကာကွယ်ရေးတွင်ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ	၃၅
၄.၃ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လုပ်ဆောင်နေသောလူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ	
ကဏ္ဍ (၅) ရပ်နှင့်အဓိကလုပ်ငန်းများအကျဉ်းချုပ်	၃၆
၄.၄ လူကုန်ကူးမှုကို တားဆီးကာကွယ်ရေးတွင် ရပ်ရွာလူထုမှရပ်ရွာအခြေပြုလူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ	
စောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့များနှင့်လက်တွဲဆောင်ရွက်ခြင်း	၃၇
၄.၅ ဘေးကင်းလုံခြုံစွာရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း	၃၇
နောက်ဆက်တွဲများ	၄၁
ကိုးကားချက်များ	၄၆

လက်စွဲစာအုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်

လူသားတိုင်းမိမိတို့၏ဘဝတွင်
လူကုန်ကူးမှုမခံရစေရန်၊ မိမိကိုယ်ကိုကာကွယ်တတ်ရန်နှင့်
လူကုန်ကူးခံရပါကလည်း
မိမိ၏လူမှုဝန်းကျင်တွင်ပုံမှန်ပြန်လည်နေထိုင်နိုင်စေရန်အတွက်
လိုအပ်သောသတင်းအချက်အလက်များရရှိရန်

နိဒါန်း

လူကုန်ကူးခြင်းသည် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ လျင်မြန်စွာကြီးထွားလျက်ရှိသော ပြစ်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ လူကို ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းလုပ်ရပ်သည် ပြစ်မှုဖြစ်သည်သာမက အဆိုးရွားဆုံးသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုဖြစ်သည်။

လူကုန်ကူးမှုပြဿနာသည် ၂၀ ရာစုအနှောင်းပိုင်းတွင် ခေတ်သစ်ကျေးကျွန်စနစ် အသွင်ဖြင့် ပြန်လည်ပေါ်ပေါက်လာ သည့် ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်သည်။ သုတေသီများ၏ တွေ့ရှိချက်အရ ယနေ့ ၂၁ ရာစုတွင် အမြတ်အစွန်း ကြီးမားသော လူကုန်ကူးမှုပြဿနာသည် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများစုကိုစိန်ခေါ်သည့် ပြဿနာတစ်ရပ်အဖြစ် ရပ်တည်နေဆဲဖြစ်ကြောင်း နှင့် လူသားများ၏ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးကို အကြီးမားဆုံးချိုးဖောက်လျက်ရှိကြောင်း သိရှိရသည်။

လူကုန်ကူးမှုပြဿနာသည် သာမန်မှုခင်းနှင့်မတူပဲ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နှင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှုစသည်တို့နှင့် ချိတ်ဆက်ပြီးရှုပ်ထွေးလှသည့် ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ် သည့် အားလျော်စွာကမ္ဘာ့နိုင်ငံများသည်ကြိုးပမ်းအားထုတ် တားဆီးကာကွယ်ကြသော်လည်း ဆက်လက်၍ ပျံ့နှံ့ ကြီးထွားနေဆဲ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း နိုင်ငံတကာကအသိအမှတ်ပြုကြသည်။

ယနေ့အချိန်တွင် လူကုန်ကူးမှုသည် နေရာဒေသအတော်များများ၌ ကျယ်ပြန့်စွာဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။ လူများစွာ သည် လူကုန်ကူးခံရသော်လည်း လူကုန်ကူးခံရမှန်းပင်မသိ ဖြစ်နေကြသူများလည်း ရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် လူကုန် ကူးမှုဟု မည်သည့်အခြေအနေကိုခေါ်သည်၊ မည်သို့ဖြစ်လာတတ်သည်ဆိုသည်ကို လူတိုင်းသိရှိရန် အလွန်အရေး ကြီးလှပါသည်။ လူကုန်ကူးမှုကို ကျား/မ မရွေး၊ အသက်အရွယ်မရွေး၊ နေရာဒေသမရွေးလူတိုင်းကြုံတွေ့နိုင်ပါသဖြင့် လူသားအားလုံး ပိုမိုသိရှိရန် သာမက ပိုမိုသတိထားရန် လိုအပ်လှပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစီရင်ခံစာများအရ လူကုန်ကူးမှုဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော်လည်းလူအများသည် လူကုန်ကူးမှု ပြဿနာ၏ အတိမ်အနက်ကို သဘောပေါက်နားလည်မှု နည်းပါးသည့်အပြင် ထိုအရာကို ယုံတမ်းတစ်ခုလို သတ်မှတ် ပြီး အလေးမထားကြသော သူများလည်းရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့်လူအများအနေဖြင့် လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများကို မည်မျှသိရှိထားသည်ဆိုသည့် အတွေးအခေါ်များ လူတိုင်းမိမိကိုယ်ကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

အပိုင်း ၁

လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်သော

အခြေခံအကြောင်းအချက်များ

၁.၁။ လူကုန်ကူးခြင်း၏နောက်ခံသမိုင်း

လူကုန်ကူးမှုသည် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အား ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်အားအင်သုံးခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အနိုင်အထက်ပြုခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ အလုပ်ခိုင်းစေခြင်း၊ သို့မဟုတ် လိင်ကိစ္စအလို့ငှာ ခိုင်းစေခြင်းတို့ ပါဝင်သည့် ခေတ်ပေါ်ကျွန်ပြုခြင်းစေခြင်းတစ်မျိုးဖြစ်သည်။

လူကုန်ကူးခြင်းကိစ္စသည် ရာစုနှစ်များစွာကပင် ကမ္ဘာတစ်ဝန်း၌ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော်လည်း ၁၉၉၀ နှစ်များရောက်မှသာ နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းက အာရုံစိုက်လာကြခြင်းဖြစ်သည်။ အနောက်နိုင်ငံများ၊ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသများနှင့် အာရှ ဒေသတို့တွင် လူများကိုကျေးကျွန်သဖွယ်ပြုခဲ့သည့်ဖြစ်ရပ်များ သမိုင်းတွင် သာဓကများစွာ ရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ လူကုန်ကူးခြင်း(သို့မဟုတ်)ခေတ်သစ်ကျေးကျွန်စနစ် (Modern Form of Slavery) ဟူ၍ပြန်လည်ရှင်သန်လာသည်မှာ နှစ်ပေါင်း (၂၀) ကျော်ရှိပြီဖြစ်သည်။

၁၉၈၀ နှစ်ပိုင်းနှင့် ၁၉၉၀ နှစ်ဦးပိုင်းများ၌ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးတွင်ကြီးမားသောပြောင်းလဲမှုကြီးများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ကမ္ဘာတွင်ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးကာလမှစ၍ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သောအရှေ့အုပ်စုနှင့် အနောက်အုပ်စုအရင်းရှင်စနစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်စနစ်တို့သည် ၁၉၈၀ နှစ်ပိုင်းတွင် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုပြိုကွဲမှုနှင့်အတူ ပြိုလဲသွားသည်။ အရှေ့အုပ်စုနှင့် အနောက်အုပ်စုတို့ကို ခြားထားသော သံမဏိကန့်လန့်ကာ (Iron Curtain) ပြိုပျက်မှုကြောင့် အရှေ့အုပ်စုဝင်နိုင်ငံများနှင့် အနောက်အုပ်စုဝင်နိုင်ငံများအကြား ခြားထားသော အတားအဆီးများလည်း လျော့ကျလာခဲ့သည်။

နိုင်ငံများအကြားအတားအဆီးများ လျော့ကျလာခြင်းနှင့် ကူးသန်းဆက်သွယ်မှု များလာခြင်းတို့ကြောင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော နိုင်ငံများ (သို့မဟုတ်) ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံများ၏လူနေမှု အဆင့်အတန်းများနှင့် စီးပွားရေး တောင့်တင်းခိုင်မာခြင်းမှ ရရှိမည့် အကျိုးတရားများကို လိုလားတောင့်တလာကြသည်။

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမညီမျှသောကြွယ်ဝချမ်းသာမှုကို မျှဝေခံစားမှုမရှိသောအခြေအနေနှင့် ရုပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးသော နိုင်ငံများ (သို့တည်းမဟုတ်) နိုင်ငံတစ်ခုအတွင်းရှိ ကြွယ်ဝသောဒေသများနှင့် ပတ်သက်သောအကြောင်းအရာများကို လက်လှမ်းမီသိရှိနိုင်ခြင်းတို့သည် မိမိဘဝကို လက်ရှိအခြေအနေထက်ပို၍ မြင့်မားလိုသူများနှင့် ဘဝသစ်ထူထောင်လိုသူများအတွက် မျှော်လင့်ချက်များ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ တိမ်ကောပပောက်သွားပြီဟု ယူဆထားသော လူကုန်ကူးခြင်း (သို့မဟုတ်) ကျေးကျွန်ပြုခြင်း အလေ့အထများသည် ပြန်လည်ပေါ်ပေါက်လာပေသည်။

(တောက်နှုတ်ချက်။ <http://www.eden.rutgers.edu/~yongpatr/425/final/timeline.htm>)

၁.၂။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့်ရှင်းလင်းချက်များ

လူကုန်ကူးမှုသမိုင်းကြောင်းကို သိရှိပြီးဖြစ်သော်လည်း လူကုန်ကူးမှုဆိုသည်ဖြစ်ရပ်များကို တိကျစွာခွဲခြားရသည်မှာ ခက်ခဲပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူအများသည် လူကုန်ကူးမှုနှင့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု၊ လူမှောင်ခိုမှု၊ ခေါင်းပုံဖြတ်မှု စသည်တို့ကိုပြားမှုမရှိဘဲ ရောထွေးနေတတ်ကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူကုန်ကူးမှု၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းကို တစ်ဦးတစ်ယောက်ခြင်းစီမှ သေချာနားလည်ထားရန်လိုအပ်သည့်အပြင် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု၊ လူမှောင်ခိုမှု၊ ခေါင်းပုံဖြတ်မှု တစ်ခုချင်းစီ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း သဘောပေါက်နားလည်ရန်အရေးကြီးပါသည်။

၁.၂.က။ လူကုန်ကူးမှု

ဥပဒေအရ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများ တားဆီးရေးစာချုပ် (ပါလာမိုစာချုပ်) ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက် ၂၀၀၀ ခုနှစ် အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်

ခြိမ်းခြောက်၍ဖြစ်စေ၊ အင်အားသုံးပြီးဖြစ်စေ၊ ချောင်ပိတ်အကြပ်ကိုင်၍ဖြစ်စေ၊ ပြန်ပေးဆွဲပြီးဖြစ်စေ၊ လိမ်လည်လှည့်ဖြား၍ဖြစ်စေ၊ အာဏာသုံးပြီးဖြစ်စေ၊ မသိနားမလည်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်စေ၊ အကျိုးအမြတ်ကိုပေးပြီး ဖြစ်စေ၊ အမြတ်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိမ်းသွင်းခြင်း၊ ပို့ဆောင်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ ခိုလှုံစရာပေးခြင်းများကိုဆိုလိုပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံလူကုန်ကူးမှု တားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေ စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက် ၂၀၀၅ ခုနှစ် အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်

လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးသည် အခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ထိုသူ၏သဘောတူညီချက် ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ၊ ခေါင်းပုံဖြတ်ရန်အလို့ငှာ လူအများကိုသိမ်းသွင်းစုဆောင်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ ဝယ်ယူခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်း၊ ငှားယူခြင်း၊ ခိုလှုံခွင့်ပေးခြင်းသို့မဟုတ် လက်ခံခြင်းကို ဆိုလိုသည်-

- (၁) ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ အင်အားသုံးခြင်း (သို့မဟုတ်) အခြားနည်းဖြင့်အနိုင်အထက်ပြုခြင်း၊
- (၂) သွေးဆောင်ခေါ်ယူခြင်း၊
- (၃) လိမ်လည်ခြင်း၊
- (၄) လှည့်ဖြားခြင်း၊
- (၅) အခွင့်အာဏာကိုအလွဲသုံးစားပြုခြင်း (သို့မဟုတ်) ဘဝရပ်တည်ရန်ခက်ခဲသော အခြေအနေကို အလွဲသုံးစားပြုခြင်း၊
- (၆) တစ်ဦးတစ်ယောက်အပေါ် ချုပ်ကိုင်နိုင်သောသူ၏ သဘောတူညီချက်ရရှိရန် ငွေကြေး (သို့မဟုတ်) အကျိုးအမြတ်ကိုပေးခြင်း (သို့မဟုတ်) လက်ခံရယူခြင်း။

မြန်မာနိုင်ငံလူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေစက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက် ၂၀၀၅ ခုနှစ်၏လူကုန်ကူးမှုအဓိပ္ပါယ်

အသေးစိတ်ရှင်းလင်းချက်

ဦးတည်ချက်	ပြုလုပ်ချက်	အသုံးပြုသောနည်းလမ်း
သဘောတူညီချက် ရှိသည် ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ ခေါင်းပုံဖြတ်ရန် အလို့ငှာ ဖြစ်ခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> ▫ သိမ်းသွင်းစုဆောင်းခြင်း ▫ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း ▫ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း ▫ ရောင်းချခြင်း ▫ ဝယ်ယူခြင်း ▫ ငှားရမ်းခြင်း ▫ ငှားယူခြင်း ▫ ခိုလှုံခွင့်ပေးခြင်း ▫ လက်ခံခြင်း 	<ul style="list-style-type: none"> (၁) ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ အင်အားသုံးခြင်း (သို့မဟုတ်) အခြားနည်းဖြင့်အနိုင် အထက်ပြုခြင်း (၂) သွေးဆောင်ခေါ်ယူခြင်း (၃) လိမ်လည်ခြင်း (၄) လှည့်ဖြားခြင်း (၅) အခွင့်အာဏာကိုအလွဲသုံးစားပြုခြင်း(သို့မဟုတ်) ဘဝ ရပ်တည်ရန် ခက်ခဲသော အခြေအနေကို အလွဲသုံးစားပြုခြင်း (၆) တစ်ဦးတစ်ယောက်အပေါ် ချုပ်ကိုင်နိုင်သောသူ၏ သဘောတူညီချက်ရရှိရန် ငွေကြေး (သို့မဟုတ်) အကျိုးအမြတ်ကိုပေးခြင်း (သို့မဟုတ်) လက်ခံရယူခြင်း

လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်သောအခြားရှင်းလင်းချက်များ

လူကုန်ကူးမှု(သို့) ခေတ်သစ်ကျေးကျွန်စနစ်တွင်ခေါင်းပုံဖြတ်ရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အတင်းအကြပ်ခိုင်းစေခြင်းနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုအတွက်ပြစ်မှုမြောက်သောဈေးကွက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတွင်-

- လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်း (ကလေးသူငယ်အပါအဝင်)
- အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်း (ကြွေးမြီဖြင့်ချည်နှောင်ခြင်း၊ အိမ်မှုကိစ္စများတွင် ကျေးကျွန်သဖွယ်ခိုင်းစေခြင်း၊ ကလေး သူငယ်များကို အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်းအပါအဝင်)
- ဥပဒေနှင့်မညီသော ကလေးစစ်သားများစုဆောင်းခြင်း တို့ပါဝင်သည်။

(ကောက်နှုတ်ချက်။ www.state.gov/j/tip)

ခေါင်းပုံဖြတ်မှု

မြန်မာနိုင်ငံ လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေ စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက် ၂၀၀၅ ခုနှစ်၏ ဥပဒေအရ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်

ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းဆိုရာတွင်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် အခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက်အား ပြည့်တန်ဆာပြုခြင်း၊ အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် ကာမဆိုင်ရာကိစ္စကိုပြုခြင်း၊ အဓမ္မအလုပ်ခိုင်းစေခြင်း၊ အဓမ္မဝန်ဆောင်မှုပေးစေခြင်း၊ ကျွန်ပြုခြင်း၊ ကျေးကျွန်ကဲ့သို့ခိုင်းစေခြင်း၊ ကြွေးမြီနှင့်နှောင်ဖွဲ့ခိုင်းစေခြင်း၊ သူတစ်ပါးခန္ဓာကိုယ်၏ အင်္ဂါအစိတ် အပိုင်းအား ထုတ်ယူဖယ်ရှားခြင်း၊ ရောင်းချခြင်းကိုဖြစ်စေပြုရာမှ ငွေကြေးသော်လည်းကောင်း၊ အကျိုး အမြတ်တစ်စုံတစ်ရာကိုသော်လည်းကောင်းလက်ခံရယူခြင်း (သို့) လက်ခံရယူရန်သဘောတူခြင်းပါဝင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံလူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေ စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက် ၂၀၀၅ ခုနှစ် မှ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းရှင်းလင်းချက်

၁.၂.၁။ လူမှောင်ခိုမှု

တစ်စုံတစ်ဦးက ငွေကြေးအကျိုးအမြတ်ရယူကာ အခြားတစ်စုံတစ်ဦးကို နိုင်ငံနယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်၍ ပို့ဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပို့ဆောင်ရသည့် လုပ်ငန်းဝန်ဆောင်မှုအတွက် မည်မျှပေးရမည်ဆိုသည့် အခကြေးငွေတန်ဖိုးဖြင့် သွားလာရမည့် နည်းလမ်းပုံစံအား ခရီးမစတင်မီကပင် သွားသူနှင့် ပို့သူနှစ်ဦး ကောင်းမွန်စွာ ညှိထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ပို့ဆောင်ခြင်းမျိုးသည် နိုင်ငံအတွင်းသွားလာခွင့် မရှိသည့်သူများ၊ တရားဝင်နေထိုင်ခွင့်မရှိသူများအား တရား မဝင်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် သယ်ယူမှုဖြစ်သည့်အတွက် လူမှောင်ခိုမှုမြောက်ပါသည်။

အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် (၁)

ငွေကြေး (သို့မဟုတ်) အခြားသော ပစ္စည်းအကျိုးအမြတ်တစ်ခုကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ ဖြစ်စေ ရယူရန်အလို့ငှာ၊ နိုင်ငံသား (သို့မဟုတ်) အမြဲတမ်းနေထိုင်သူတစ်ဦးကို နိုင်ငံတစ်ခုအတွင်းသို့ တရားမဝင် ဝင်ရောက်ခွင့်ရယူပေးခြင်း (သို့မဟုတ်) ဝင်ရောက်နိုင်စေခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ လူမှောင်ခိုပြုရာတွင် နိုင်ငံ တစ်ခု (သို့) နိုင်ငံများ၏နယ်နိမိတ်ကို တရားမဝင်ဖြတ်ကျော်မှုရှိသည်။ နိုင်ငံအပေါ်ကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်သည်။ (ကောက်နှုတ်ချက်။ ။ လူကုန်ကူးခံရသူများအားကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာလက်စွဲစာအုပ်၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ၊ လူမှုဝန်ထမ်း ကယ်ဆယ်ရေး နှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန)

အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် (၂)

လူသယ်ယူခြင်း (သို့မဟုတ်) လူမှောင်ခိုခြင်း ဆိုသည်မှာ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကဖြစ်စေ၊ အုပ်စုလိုက်ဖြစ်စေ၊ အခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို (သို့မဟုတ်) လူတစ်စု၏ သွားလိုရာနေရာ ရောက်အောင် အခကြေးငွေ လက်ခံပြီး ပို့ဆောင်ခြင်းကို ခေါ်ပါသည်။ အများအားဖြင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ မှာတရားဝင်နေထိုင်ခွင့်၊ သွားလာခွင့် မရှိသည့်အတွက် နည်းမျိုးစုံသုံးပြီး လိုက်ပါပို့ဆောင်ခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကိစ္စမျိုးမှာ ပို့ဆောင်သည့်သူ၏ တာဝန်သည် ယခင်က သဘောတူသတ်မှတ်ထားသည့် အခြေအနေရောက်သည်နှင့် တာဝန်ကုန်ဆုံးသွား ပြီဖြစ်သည်။ (ကောက်နှုတ်ချက်။ www.state.gov/j/tip)

၁.၂.၈။ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု

ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းဆိုသည်မှာ လူတို့သည် ဘဝရပ်တည်ရန် (သို့မဟုတ်) ဝင်ငွေပိုရရှိရန် (သို့မဟုတ်) ကြီးပွား တိုးတက်ရန် မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် ရေကြည်ရာမြက်နုရာသို့ ခေတ္တဖြစ်စေ၊ အမြဲတမ်းဖြစ်စေ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာ နေထိုင်ခြင်းကိုဆိုသည်။ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းတွင် ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းနှင့် ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းဟု ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။ ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ရွှေ့ပြောင်း သွားလာခြင်းတွင် တရားဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွား လာခြင်းနှင့် တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းဟူ၍ရှိပါသည်။

တရားဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း

အခြားနိုင်ငံတစ်ခုသို့ အလုပ်အကိုင်၊ ပညာရေး၊ အလည်အပတ် သို့မဟုတ် ဖျော်ဖြေရေးအတွက် သွားရောက်ရာတွင် လိုအပ်သည့် မှန်ကန်သောစာရွက်စာတမ်းများပြုလုပ်ရရှိပြီးမှ သွားလာခြင်းသည် တရားဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။

(ကောက်နှုတ်ချက်။ https://www.iom.int/sites/default/files/country/docs/iom_fact_sheet_safe_migration.pdf)

တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း

အခြားနိုင်ငံတစ်ခုသို့ သွားရောက်ရာတွင် ၎င်းနိုင်ငံ၏သတ်မှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းနှင့်ဥပဒေများကို ချိုးဖောက်ပြီး ထိုနိုင်ငံတွင်းသို့ဝင်ရောက်ခြင်း သို့မဟုတ် နယ်စပ်အားတရားမဝင်ဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက်ခြင်းသည် တရား မဝင်ရွှေ့ပြောင်း သွားလာခြင်းဖြစ်သည်။

(ကောက်နှုတ်ချက်။ <https://eschooltoday.com/migration/waht-is-illegal-migration.html>)

**ဥရောပမှ သန်း ၅၀
ကျော်သောသူများသည်
ဥရောပ၏ ဆင်းရဲမွဲတေမှုကြောင့်
ဥရောပမှတစ်ဆင့်
အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ကနေဒါ၊
အာဂျင်တီးနား၊ ဩစတြေးလျ၊
နယူးဇီလန်နှင့် တောင်အာဖရိက
နိုင်ငံများသို့ . . .**

ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းသည် ဆန်းသစ်သော အရာတစ်ခုမဟုတ်ဘဲ ရှေးယခင်နှစ်ပေါင်းများစွာ ကပင် လူများသည် တစ်နေရာမှ တစ်နေရာ၊ တစ်နိုင်ငံမှ တစ်နိုင်ငံသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခဲ့ကြ ပါသည်။ ဥပမာ - အာရှနိုင်ငံများမှ ရွှေ့ပြောင်းသွား လာ သူများသည် ဘာရင်းရေလက်ကြားမှတစ်ဆင့် အချိန်ကာလတစ်ခုအထိ မြောက်နှင့်တောင်အမေ ရိကသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ စက်မှုတော် လှန်ရေးကာလ (၁၈၄၃ - ၁၉၃၉) အတွင်း ဥရောပ မှ သန်း ၅၀ ကျော်သောသူများသည် ဥရောပ၏ ဆင်းရဲမွဲတေမှုကြောင့် ဥရောပမှတစ်ဆင့် အမေရိ ကန်ပြည်ထောင်စု၊ ကနေဒါ၊ အာဂျင်တီးနား၊ ဩစ တြေးလျ၊ နယူးဇီလန်နှင့် တောင်အာဖရိက နိုင်ငံများသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားခဲ့ကြသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံမှလူများသည်လည်း အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ အပါအဝင် အခြားနိုင်ငံများသို့ ရည်ရွယ်ချက် အမျိုး မျိုး၊ အကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာ နေကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ထိုသို့ ရွှေ့ ပြောင်းသွားလာခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး ရွှေ့ပြောင်း သွားလာခြင်းဆိုင်ရာမူဝါဒ ထားရှိပါသည်။

ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းဆိုင်ရာမူဝါဒ

- ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အ လက်များစုဆောင်းရယူခြင်း၊ သုတေသနနှင့် လေ့ လာရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ အလုပ်သမားဈေးကွက်ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်စေခြင်း၊
- ပြည်ပအလုပ်အကိုင် ရှာဖွေရန်တရားဝင်လမ်း ကြောင်းများ ခွင့်ပြုပေးပြီးသွားလာမှု လွယ်ကူစေ ခြင်း၊
- ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုကုန်ကျစရိတ် လျော့ကျခြင်း၊
- ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများ၏ အခြေခံအခွင့်အ ရေးများရရှိစေခြင်း၊
- ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစု များအတွက် လူမှုစီးပွားဘဝ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း၊
- ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းမှ အတွေ့အကြုံ၊ ကျွမ်း ကျင်မှုနှင့် အသိပညာများ ရရှိစေခြင်းနှင့် ပြန်လည် ဝေမျှပေးနိုင်ခြင်း၊
- ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ အရေးကိစ္စတွင် နိုင်ငံ တကာအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်တွင်း/ပြည်ပရှိ လူမှု အခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင် ရွက်ခြင်း၊
- ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျော့ချရေး မဟာဗျူဟာ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်စေခြင်း။

(ကောက်နှုတ်ချက်။ လူကုန်ကူးခံရသူများအား ကာ ကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာ လက်စွဲစာအုပ်၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ၊ လူမှုဝန်ထမ်း ကယ်ဆယ်ရေး နှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာန)

၁.၃။ လူကုန်ကူးမှု၊ လူမှောင်ခိုမှုနှင့် တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု ကွဲပြားခြားနားပုံများ

လူကုန်ကူးမှုနှင့် လူမှောင်ခိုမှုကွဲပြားခြားနားပုံများ

လူကုန်ကူးခြင်း	လူမှောင်ခိုခြင်း
<p>လူကုန်ကူးမှုသည် နိုင်ငံခြားကျော်ပြီး ပြည်ပတွင် သာမက ပြည်တွင်းတွင်လည်း ဖြစ်ပွားနေ သောကိစ္စများဖြစ်ပါသည်။ ကျေးလက်ဒေသမှ မြို့များသို့သော်လည်းကောင်း၊ မြို့တွင်းတွင်လည်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့် ရပ်ကွက်မှ ချမ်းသာသည့်ရပ်ကွက်များသို့သော်လည်းကောင်း လူကုန်ကူးမှုများ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။</p>	<p>လူမှောင်ခိုမှု ဆိုသည်မှာ ခိုးဝင်သည့်နိုင်ငံ၏ ဥပဒေကို ဖောက်ဖျက်ခြင်းဖြစ်ပြီး နိုင်ငံခြားကျော်သည့်မှုခင်း အမျိုးအစားလည်းဖြစ်ပါသည်။</p>
<p>လူကုန်ကူးခြင်းတွင် -</p> <ul style="list-style-type: none"> • အမြတ်ထုတ်ရန်ရည်ရွယ်ချက်ရှိခြင်း • မရိုးသားသောပုံစံများဖြင့်ချဉ်းကပ်စည်းရုံးခြင်း • သွားလာလုပ်ကိုင်ရမည့်အခြေအနေများကို ကြိုတင်မသိထားခြင်း • ခံရသူအတွက် ရွေးချယ်စရာအခြေအနေ မရှိခြင်း • နေရာတိုင်းတွင်ဖြစ်ပွားနိုင်သည် (ပြည်တွင်းနယ်စပ်/ပြည်ပ) 	<p>လူမှောင်ခိုခြင်းတွင် -</p> <ul style="list-style-type: none"> • အခကြေးငွေ ရရှိရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိခြင်း • သွားလာလိုသည့်သူများနှင့် ဈေးစကားပြောခြင်း • သွားလာလုပ်ကိုင်ရမည့်အခြေအနေများကိုသွားလာသူကိုယ်တိုင်ကြိုတင်သိထားခြင်း • သွားလာမည့်သူကရွေးချယ်နိုင်သည့်အနေအထား ရှိခြင်း • နယ်စပ်၌သာဖြစ်ပွားသည်
<p>ဥပဒေအရ - လူကုန်ကူးခြင်းဆိုင်ရာပြစ်မှုသည်လူကုန်ကူးခံရသူအား ဆန့်ကျင်၍ ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုဖြစ်သည်။ ယင်းတွင် " ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း" ကို ရည်ညွှန်းလေ့ရှိပြီး ယင်းတို့ကို နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် ပြုမူခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ လူသိအများဆုံး ကျူးလွန်မှုမှာ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း၊ အမွေခိုင်းစေခြင်းနှင့် အတင်းအကျပ် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။</p>	<p>ဥပဒေအရ - လူမှောင်ခိုသည့်ကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်းသော ပြစ်မှုသည် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဥပဒေများကို ချိုးဖောက်၍ နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် တိုင်းပြည်ကို ဆန့်ကျင်၍ ကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်ပြီး လူမှောင်ခိုကူးခံရသော သူများကိုယ်တိုင်က မိမိအလိုအလျောက် ဆန္ဒရှိစွာ ပါဝင်ပတ်သက်နေခြင်းဖြစ်သည်။</p>
<p>ဥပမာ- လူသစ်စုဆောင်းသူတစ်ယောက်သည် မာရီကို နိုင်ငံရပ်ခြားရှိ စားသောက်ဆိုင်တစ်ခုတွင် အလုပ်ရရန်နှင့် သူမလက်မလွတ်နိုင်သော လုပ်ခလစာရမည်ဟု ကတိပေးကာ အလုပ်လုပ်ရန်အတွက် ဝီဇာရရှိအောင်ကူညီခဲ့ပြီး လိမ်လည်ခဲ့ပါသည်။ မာရီရောက်ရှိသွားချိန်တွင် သူမ၏ သူဌေးအသစ်က စားသောက်ဆိုင်တွင် အလုပ်မရှိကြောင်း၊ သူမ၏ အလုပ်ရှာဖွေနိုင်ရန်အတွက် ကုန်ကျစရိတ်နှင့် ဤနိုင်ငံကိုရောက်ရှိရန်အတွက် ခရီးစရိတ်ကို ပေးရန်ကျန်ရှိကြောင်း ပြောပါသည်။ ပြည့်တန်ဆာအဖြစ်အလုပ်လုပ်ရန် အတင်းအကျပ်ပြောဆိုခဲ့ပြီး တင်နေသောအကြွေးများကို မဆပ်နိုင်ပါက သူမ၏ မိသားစုများထံသို့ သူမ၏အကြောင်းကို ပြောပြမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပါသည်။ မာရီသည် လူကုန်ကူးခံရသူတစ်ဦးဖြစ်ပြီး လိင်ကုန်ကူးမှုတွင် သူမကို လိမ်လည်ခြင်း၊ အကျပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် အတင်းအမွေစေခိုင်းခြင်းများ ခံခဲ့ရပါသည်။</p>	<p>ဥပမာ - အမာသည် ပဋိပက္ခဖြစ်နေပြီး အကြမ်းဖက်မှုကြီးမား စွာကြုံတွေ့ ရသည့်ဒေသတွင်နေထိုင်ပါသည်။ ထိုအခြေ အနေဆိုးကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် ဒေါ်လာ ၁,၀၀၀ ပေး နိုင်ပါက အခြားသောတိုင်းပြည်သို့ ပို့ဆောင်ပေးနိုင်သော လူတစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ပါသည်။ အမာကို လှေနှင့် လုံခြုံစွာ သွားလာနိုင်သည်ဟု လိမ်ညာခဲ့ပါသည်။ အမာသည် ခရီးသွားလာရန် အတွက် ငွေကိုပေးပြီး နိုင်ငံသစ်သို့ ရောက်သွားသော်လည်း သူသိသော လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ဘယ်သောအခါမျှ မတွေ့ရတော့ပေ။ ၎င်းအခြေအနေတွင် အတင်းအကျပ် စီအားပေးခြင်းမရှိ၊ လိမ်လည်ခြင်း သို့မဟုတ် အကျပ်ကိုင်ခြင်းမရှိသည့်အပြင် အတင်းအမွေအလုပ်ခိုင်းစေခြင်း သို့မဟုတ် လိင်မှုလုပ်ငန်းအတွက် ရောင်းချခြင်းလည်း မပါဝင်ပေ။ အမာသည် လူမှောင်ခိုခံရခြင်းသာဖြစ်ပြီး လူကုန်ကူးခံရခြင်း မဟုတ်ပေ။</p>

လူကုန်ကူးမှု/လူမှောင်ခိုမှု/တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုကွဲပြားခြားနားပုံ

	မူရင်း	ကြားခံ	ခရီးဆုံး
တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်း သွားလာမှု	အခမဲ့	အခမဲ့	စက်ရုံတွင်အလုပ်လုပ် လုပ်အားခမရ၊ မိဘထံပြန်ပို့ အလည်ပြန်
လူမှောင်ခိုမှု	အခကြေးငွေ	အခကြေးငွေ	စက်ရုံတွင်အလုပ်လုပ် လုပ်အားခမရ၊ မိဘထံပြန်ပို့ အလည်ပြန်
လူကုန်ကူးမှု	အကြေးစနစ် အခကြေးငွေ အခမဲ့	အကြေးစနစ် အခကြေးငွေ အခမဲ့	စက်ရုံတွင်အလုပ်လုပ်(ရောင်းစားခံရ) လုပ်အားခမရ၊ ပိတ်လှောင်ထား ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်၊ အတင်းအကြပ်ခိုင်း

လူကုန်ကူးမှု၏အဓိကအကြောင်းရင်းများ

နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှု၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု မညီမျှခြင်းနှင့် ဆင်းရဲချမ်းသာကွာဟမှု စသည်တို့သည် လူကုန်ကူးမှု ဖြစ်ပေါ်စေရန် တစ်ခုနှင့်တစ်ခုဆက်နွယ်ကာ တွန်းအားပေးနေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ လူကုန်ကူးမှုလုပ်ငန်းဖြင့်ရရှိသော အကျိုးအမြတ်သည် အလွန်ကြီးမားခြင်း၊ လူကုန်ကူးမှုပြုလုပ်ရန်အတွက် အရင်းအနှီးနည်းပါးခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ရန်လွယ်ကူခြင်း၊ ခေတ်မီသတင်းနည်းပညာ (Information Technology) အသုံးပြု၍ လျင်မြန်စွာဆက်နွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် တစ်နေ့တစ်ခြား ကြီးထွားလာခြင်းဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ လူကုန်ကူးမှုသည် ဆင်းရဲသည့်နိုင်ငံများတွင် ဖြစ်ပွားသကဲ့သို့ ချမ်းသာသည့် နိုင်ငံများတွင် လည်းဖြစ်ပွားလျက်ရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။ ကမ္ဘာ့လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာတွင်ချမ်းသာကြွယ်ဝသည့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ တရုတ်နိုင်ငံနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့သည် အဓိကလူကုန်ကူးမှု ဦးတည်ရာနိုင်ငံ (Destination Countries) များဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုင်း၊ စင်ကာပူ၊ ဟောင်ကောင်၊ ဆော်ဒီအာရေဗျ၊ ကနေဒါ၊ ဂျာမနီနှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံများသည်လည်း လူကုန်ကူးမှု များပြားသည့်နိုင်ငံတွင် ပါဝင်သည်။

အာရှတိုက်တွင်ဖြစ်ပွားမှုများအားလေ့လာကြည့်ရာတွင် မူရင်းနိုင်ငံများအဖြစ် တရုတ်၊ ထိုင်းတို့သည် အမြင့်မားဆုံးတွင် ရှိပြီး ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ အိန္ဒိယ၊ လာအို၊ မြန်မာ၊ နီပေါ၊ ပါကစ္စတန်၊ ဖိလစ်ပိုင်နှင့် ဗီယက်နမ် နိုင်ငံတို့သည်လည်း များပြားသည့်နိုင်ငံများ စာရင်းတွင်လည်းပါဝင်ပြီး၊ ထိုဒေသများမှ လူကုန်ကူးခံရသူများအား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ အင်္ဂလန်ပြည်နှင့် ဂျပန်နိုင်ငံများသို့ အများဆုံးဦးတည်ပို့ဆောင်သည်။

အရှေ့တောင်အာရှတွင် အာရှဒေသမှ လူကုန်ကူးခံရသူ ၅၄% သည် အရှေ့တောင်အာရှဒေသမှ ဖြစ်ကြောင်း၊ ၂၄% သည် အရှေ့အာရှမှဖြစ်ပြီး၊ ၈%သည် တောင်အာရှအလယ်ပိုင်းမှ ဖြစ်သည်။ တရုတ်နှင့်မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများသို့ လူကုန်ကူးခံရသည့် နိုင်ငံများအနက် ထိပ်ဆုံးမှာရှိနေပြီး ကမ္ဘောဒီးယား၊ ဗီယက်နမ်၊ လာအို၊ ထိုင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ အိန္ဒိယ၊ နီပေါ၊ ရုရှားဖက်ဒရေးရှင်း၊ ဥရဘက်ကစွတန်၊ သီရိလင်္ကာ၊ မလေးရှား၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် တို့သည် နောက်မှလိုက်နေသည်။

လူကုန်ကူးမှုဖြစ်ရခြင်း၏အခြားအဓိကအချက်မှာ တရားဝင်သွားလာရေးနည်းလမ်းများကို လက်လှမ်းမီခြင်း၊ လက်လှမ်းမီသော်လည်း အလိမ်ခံရခြင်း၊ နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်မရှိခြင်း၊ မိမိတို့နေထိုင်ရာဒေသ၌ စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများ မရှိခြင်း (သို့) နည်းပါးခြင်း၊ အရေးပေါ်ကျန်းမာရေးချေးငွေများ မရရှိခြင်း အစရှိသည့် အခြေခံအကြောင်းအမျိုးမျိုးတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။

(ဥပမာ - ထိုင်းနိုင်ငံသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများထဲတွင် အရှေ့ရောက်နေသာနိုင်ငံများထဲမှ အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ စက်မှု လုပ်ငန်းများလည်းတိုးတက်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အောက်ခြေလုပ်သားများအမြဲလိုအပ်သော နိုင်ငံများထဲတွင် တစ်ခု အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများထဲတွင် ဆင်းရဲသောနိုင်ငံဖြစ်သည်။ အလုပ်အကိုင် အခွင့် အလမ်း နည်းပါးသည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် ရောအလုပ်ကို လုပ်မည်ဆိုသည့်စိတ်ဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံဘက်သို့ သွားကြ ပါသည်။ တရားဝင် သွားတာရှိကြသလို တရားမဝင်ခိုးသွားမှုများလည်းရှိကြပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံအနေဖြင့်ကြည့်လျှင် လည်း လုပ်ခလစာ သက်တောင့်သက်သာပေးပြီးခိုင်းလို့ရသော အလုပ်သမားများကို ရခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံနှစ်ခု၏ အခြေအနေကိုကြည့်လျှင် ကုန်းမြေထိစပ်သောနိုင်ငံဖြစ်သည့်အတွက် ကူးလူးသွားလာရလွယ်ကူမှုရှိနေပါသည် စသည့်အချက်များသည် လူကုန်ကူးမှုဖြစ်အောင် တွန်းပို့နေသည့်အချက်များနှင့် ဆွဲခေါ်နေသောအချက်များထဲမှ အချို့ဖြစ်ပါသည်။)

ကျေးလက်ဒေသနေလူများတွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ရှားပါးလာခြင်း၊ လူဦးရေများပြားလာခြင်း၊ ရပ်တည် ရန် ခက်ခဲသည့်အခြေအနေဖြစ်လာခြင်း၊ မိမိဘဝကို လက်ရှိအခြေအနေထက်ပိုပြီး မြင့်မားလိုခြင်းနှင့် ဘဝသစ် ထူထောင်လိုသူ များပြားလာခြင်းကြောင့် ထိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော ပြည်တွင်းရှိမြို့ကြီးများနှင့် အခြားသောနိုင်ငံများသို့ အလုပ်လုပ်ကိုင်ရန် မျှော်လင့်ချက်များ များသထက်များလာကြပါသည်။ သို့သော် ၎င်းတို့သည် ထိုသို့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် သောမြို့ကြီးများနှင့် အခြားသောနိုင်ငံများသို့ သွားရောက်အလုပ်လုပ်ကိုင်ရန် တရားဝင်လုံခြုံစွာ သွားရောက်လုပ် ကိုင်ရမည်ဆိုသည်ကို မသိကြသည့်အတွက် လူကုန်ကူးမှုများဖြစ်ပွားလာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခြေအနေများသည် နွမ်းပါးသူများ၊ မသိနားမလည်သူများ၊ နွမ်းပါးမှုကိုကျော်လွှားလိုသူများ၊ လက်ရှိဘဝထက် မြင့်မားလိုသူများအပေါ် တွင် အမြတ်ထုတ်လိုသူများအတွက် အခွင့်အရေးဖန်တီးပေးနေသလိုဖြစ်သည်။

(တောက်နှုတ်ချက်။ <https://fightslaverynow.org/why-fight-there-are-27-million-reasons/economics-and-human-trafficking/root-causes/>)

အပိုင်း ၂

လူကုန်ကူးမှုအခြေအနေနှင့်

လူကုန်ကူးခံရသူအမျိုးအစားများ

၂.၁။ လူကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုအခြေအနေ

ကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်း (၂၁-၃၆)သန်းသောလူများသည် ခေတ်သစ်ကျေးကျွန်ဘဝသို့ ရောက်ရှိနေပါသည်။ ၇၈%သော လူကုန်ကူး ခံရသူများသည်အလုပ်ကြမ်းလုပ်ရသောခေတ်သစ်ကျွန်များဖြစ်သည်။ ၂၂% သော လူကုန်ကူးခံရသူများသည် လိင်လုပ်သားများအဖြစ်လုပ်ကိုင်ကြရသည်။ ၅၅%သောလူကုန်ကူးခံရသူများသည်မိန်းကလေးနှင့် အမျိုးသမီးများဖြစ်ပြီး ၄၅%သော လူကုန်ကူးခံရသူများသည် ယောက်ျားလေးများနှင့်အမျိုးသားများဖြစ်သည်။ ၂၆% သော လူကုန်ကူး ခံရသူများသည် အသက် ၁၈ နှစ်အောက် ကလေးများဖြစ်သည်။

(ကောက်နုတ်ချက်။ *Trafficking and Slavery Fact Sheet, Free the Slaves, 17 November 2015*)

	၂၁-၃၆ သန်း	ကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်း ခေတ်သစ် ကျေးကျွန် ဘဝသို့ ရောက်ရှိနေရသူအရေအတွက်
	၇၈%	လူကုန်ကူးခံရသူများအနက်မှ ခေတ်သစ်ကျွန်များအဖြစ် အလုပ်ကြမ်း လုပ်ရသူ ရာခိုင်နှုန်း
	၂၂%	လူကုန်ကူးခံရသူများအနက်မှ လိင်လုပ်သားများအဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြရသူ ရာခိုင်နှုန်း
	၅၅%	လူကုန်ကူးခံရသူများအနက်မှ မိန်းကလေးနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ ရာခိုင်နှုန်း
	၄၅%	လူကုန်ကူးခံရသူများအနက်မှ ယောက်ျားလေးများနှင့် အမျိုးသားများ၏ ရာခိုင်နှုန်း
	၂၆%	လူကုန်ကူးခံရသူများအနက်မှ အသက် ၁၈ နှစ်အောက် ကလေးများ၏ ရာခိုင်နှုန်း

ကလေးသူငယ်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်

ကလေးသူငယ်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဆိုသည်မှာ ကလေးတစ်ဦးသည် ပြည်တွင်းတွင်သော်လည်းကောင်း၊ ပြည်ပတွင်သော်လည်းကောင်း ကလေးကိုအင်အားသုံး၍သော်လည်းကောင်း၊ အင်အားမသုံး၍သော်လည်းကောင်း ခေါင်းပုံဖြတ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်လုပ်ဆောင်ခြင်းကိုဆိုလိုသည်။

(ကောက်နုတ်ချက်၊ http://www.unicef.org/southafrica/SAF_pressrelease_notetrafficking.pdf)

(ကုလသမဂ္ဂ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်စာချုပ် (UNCRC) အရ ကလေးသူငယ် ဆိုသည်မှာ (၁၈)နှစ်အောက် လူသားတိုင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၃ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ ကလေးသူငယ်ဥပဒေတွင် အသက် ၁၆ နှစ်အောက်ကို ကလေးသူငယ်နှင့် ၁၆ နှစ်နှင့် ၁၈ နှစ်ကြားကို လူငယ်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။)

မြန်မာနိုင်ငံ လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးအစီရင်ခံစာ (၂၀၁၆) အရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် လူကုန်ကူးမှုများတွင် လူကုန်ကူးခံရမှုပုံစံ (၇)မျိုးတွေ့ရှိရပြီး အဓမ္မထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း (၆၉.၇%)၊ ပြည့်တန်ဆာပြုခြင်း (၁၃.၆%)၊ လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်မှု/ အဓမ္မစေခိုင်းမှု (၁၀%)၊ ကလေးသူငယ်လူကုန်ကူးခြင်း (၄.၈%)၊ အဓမ္မတောင်းရမ်းစေခိုင်းခြင်း (၁.၄%)၊ အဓမ္မမွေးစားခြင်း (၀.၃%)၊ လိင်မှုဆိုင်ရာခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း (၀.၂%) ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

လူကုန်ကူးသူတရားခံများ၏ ၆၅% သည် အမျိုးသမီးများမှ ကျူးလွန်ခဲ့ကြပြီးလူကုန်ကူးခံရသူတွင် အမျိုးသမီး ပါဝင်မှုသည် ၈၅% ရှိပြီးငယ်ရွယ်သောအမျိုးသမီးငယ်များအများစုပါဝင်ကြောင်းနှင့် ကလေးသူငယ် လူကုန်ကူးခံရမှု ၄.၃၈% အထိ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် လူကုန်ကူးမှုများအားလေ့လာရာတွင် ၈၀% သည် တရုတ်နိုင်ငံသို့လည်းကောင်း၊ ၁၀% သည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့လည်းကောင်း၊ ၆% သည် မလေးရှားနိုင်ငံသို့လည်းကောင်း ပို့ဆောင်ခံရပြီး ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှု ၄% ခန့် ရှိကြောင်းသိရှိရသည်။

တရုတ်နိုင်ငံသို့ လူကုန်ကူးမှုသည် အဓမ္မထိမ်းမြားလက်ထပ်ရန် အမျိုးသမီးငယ်များအား ရောင်းဝယ်ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ထိုင်းနိုင်ငံတွင်မူ တိုက်ရိုက်လူကုန်ကူးခြင်းထက် တရားမဝင်အလုပ်လုပ်ကိုင်ရာမှတစ်ဆင့် လိင်မှုဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်မှုအတွက် နည်းမျိုးစုံ လူကုန်ကူးခံရမှု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံသို့လည်း တိုက်ရိုက်လူကုန်ကူးခြင်းထက် ထိုင်းနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် သွေးဆောင်ဖြားယောင်းပြီး ပြည့်တန်ဆာပြုခြင်းနှင့် ကလေးငယ်များအား အဓမ္မတောင်းရမ်းစေခိုင်းမှု ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

၂.၂။ လူကုန်ကူးရောင်းဝယ်မှုရည်ရွယ်ချက်နှင့်ပုံစံများ

ပြည်တွင်းတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း

- နယ်မှကလေးများ၊ မိန်းကလေးငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအား မြို့ကြီးများတွင် အလုပ်လုပ်ရန် ဟူသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပို့ဆောင်ခြင်း၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်များ၊ စားသောက်ဆိုင်များ၊ ကားဂိတ်များတွင် အလုပ်စေခိုင်းခြင်း၊ မိုင်းများတွင်စေခိုင်းခြင်း၊ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများတွင်စေခိုင်းခြင်း၊ နယ်စပ်မြို့သို့ပို့ဆောင်ခြင်း။
- စစ်တပ်များသို့ ဝင်ရောက်ရန်အတွက် လိမ်လည်ခေါ်ဆောင်၍စေခိုင်းခြင်း။

အခြားနိုင်ငံများသို့ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း

- လိင်လုပ်ငန်းများတွင်စေခိုင်းရန် (ဥပမာ - ထိုင်း၊ တရုတ်၊ ပါကစ္စတန် အစရှိသည့်နိုင်ငံများ)
- တောင်းရမ်းစားသောက်သူအဖြစ်စေခိုင်းရန် (ဥပမာ - ထိုင်း၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ မလေးရှား)
- သတို့သမီးငယ်များအဖြစ်လက်ထပ်ယူရန် (ဥပမာ - တရုတ်)
- အခြားလုပ်ငန်းများဖြစ်သောအိမ်ဖော်၊ စက်ရုံ၊ မိုင်းလုပ်ငန်း၊ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးခြံ၊ စားပွဲထိုးနှင့် အခြား လုပ်ခဈေးပေါသော လုပ်ငန်းများတွင် စေခိုင်းခြင်း (ဥပမာ - ထိုင်း၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ မလေးရှား၊ စင်ကာပူ၊ ပါကစ္စတန်)

၂.၃။ လူကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းတွင်အသုံးပြုသောနည်းလမ်းများ

လူကုန်ကူးမှုခံရသူတို့သည် နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် လူကုန်ကူးမှုကျူးလွန်သူတို့၏ ထောင်ချောက်အတွင်း သက်ဆင်းကျရောက်လျက်ရှိသည်။ အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင် ကိုယ်ထိလက်ရောက် အင်အားသုံးစေခြင်း ပါဝင်သကဲ့သို့ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များတွင် အလုပ်အကိုင်များစီစဉ်ပေးမည် သို့မဟုတ် လက်ထပ်ရန်စီစဉ်ပေးမည် စသည်ဖြင့် လိမ်လည်လှည့်ဖြား ကတိပေးလျက် ထောင်ချောက်ဆင်သိမ်းသွင်းခံခြင်းမျိုးလည်းရှိသည်။

လူကုန်ကူးမှုခံရသူများသည် လူကုန်ကူးသူများ၏နည်းလမ်းများဖြစ်သော အပိုင်း (၁) တွင်ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ လူကုန်ကူးမှု ဥပဒေတွင်ပါဝင်သည့် သိမ်းသွင်းစုဆောင်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း နှင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်းထောင်ချောက်များအတွင်း အောက်ပါအတိုင်းကြုံတွေ့ကြရသည်။

သိမ်းသွင်းစုဆောင်းခြင်းတွင် . . .

- ငွေနှင့်လှည့်ဖြား၍ ဝယ်ယူခံရခြင်း
- လစာကောင်းသောအလုပ်ကောင်းရမည်ဟုအလိမ်ခံရခြင်း
- တန်ဖိုးရှိသောစည်းကမ်း၊ ကား၊ ရွှေ၊ လက်ကိုင်ဖုန်းအစရှိသည်များကိုပေး၍ မြူဆွယ်ခံရခြင်း
- သိမ်မွေ့သောစကားနှင့် ဖြားယောင်းသွေးဆောင်၍ခေါ်ယူခံရခြင်း
- အကြွေးနှင့် ချည်နှောင်ခံရခြင်း
- အကြမ်းဖက်၊ ပြန်ပေးဆွဲခေါ်ဆောင်ခံရခြင်း

သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း (လမ်းခရီးတွင်) . . .

- ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာနေထိုင်စားသောက်ရပြီးပုန်းရှောင်၍သွားလာခြင်း
- အသက်အန္တရာယ်ကြုံတွေ့နိုင်ခြင်း
- ခြိမ်းခြောက်၍လည်းကောင်း၊ အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေ၍လည်းကောင်း၊ ပြောသည့်အတိုင်းမလုပ်လျှင် ရဲဖမ်းခံရမည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း
- အဓမ္မပြုခံရခြင်း၊ လိင်မှုဆိုင်ရာအလွဲသုံးစားပြုခံရခြင်း
- လက်ပြောင်းလက်လွှဲလုပ်ခံရခြင်း၊ တစ်ဆင့်ရောင်းစားခံရခြင်း

လွှဲပြောင်းပေးခြင်း (ခရီးလမ်းအဆုံးတစ်နေရာတွင်) . . .

- ပြောထားသည့်လစာအတိုင်းမဟုတ်ပဲ လစာနည်းပါးစွာရရှိခြင်း (သို့) လုံးဝမရရှိခြင်း
- အလုပ်ခွင်တွင် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းနှင့် စားစရိတ်အတွက် ကျသင့်သောတန်ဖိုးထက် အဆမတန်ပေးပြီး အကြွေးဆပ်ရခြင်း
- ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာ လုပ်ကိုင်ရခြင်း၊ နှိပ်စက်ခံရခြင်း
- လိင်မှုဆိုင်ရာ အလွဲသုံးစားပြုခံရခြင်း
- ပိတ်လှောင်ခံရခြင်း
- ကိုယ်ခန္ဓာအစိတ်အပိုင်းများ ဖြတ်ထုတ်ရောင်းစားခံရနိုင်ခြင်း
- ဂုဏ်သိက္ခာဆုံးရှုံးရခြင်း (HIV ရောဂါပိုးကူးစက်ခံရနိုင်ခြင်း)

၂.၄။ လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့်၎င်းတို့၏အခြေအနေများ

မည်သည့်လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ကျား/မ၊ ကလေးလူကြီး၊ သက်ကြီးရွယ်အို၊ လိင်တူလိင်ကွဲ အစရှိသည့် မည်သူမဆို ဖြစ်နိုင်သည့်အပြင် နိုင်ငံသားနှင့်နိုင်ငံသားမဟုတ်သော မည်သူမဆို လူကုန်ကူးခံရနိုင်ပါသည်။ အောက်တွင် ဖော်ပြ ထားသော ဥပမာများအားဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ ကြုံတွေ့နိုင်မည့်အခြေအနေများကိုပါ ထင်ဟပ်စေပါသည်။

ကလေးသူငယ်များ

- အတင်းအဓမ္မ ဖမ်းဆီးပြီး ကိုယ်ခန္ဓာများကို ဖြတ်တောက်ရောင်းချခြင်း၊ ဒုက္ခိတဖြစ်အောင်ပြုလုပ်ပြီး တောင်းရမ်း စားသောက်စေခြင်း၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် သို့မဟုတ် ဈေးဆိုင်များတွင် ကလေးလုပ်သားများ အဖြစ်ခေါ်ယူကာ အခကြေးငွေ အနည်းငယ်ဖြင့် ခိုင်းစေခြင်း
- မွေးစားမည်ဟုလိမ်လည်ပြီး နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ခေါ်ဆောင်သွားခြင်း
- ကလေးစစ်သားများအဖြစ် အတင်းအဓမ္မစုဆောင်းခြင်း သို့မဟုတ် ဝင်ရောက်ရန်အတွက် လိမ်လည်ခေါ်ဆောင်၍ စေခိုင်းခြင်း
- ကလေးလိင်လုပ်သားများအဖြစ်ခိုင်းစေခြင်း
- အွန်လိုင်းမှတစ်ဆင့် ကလေးသူငယ်များ၏ပုံများကိုအသုံးပြုပြီး လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်း အစရှိ သည်များ . . . .

အမျိုးသမီးများ

- အလုပ်အကိုင်ရှားပါးပြီး မိသားစုစားဝတ်နေရေး ကျပ်တည်းသော အရပ်ဒေသများမှ မိန်းကလေးများနှင့် အမျိုး သမီးများအား လုပ်ခလစာကောင်းမွန်သော နေရာရှိရာသို့ ပို့ဆောင်ပေးမည်ဟုပြောပြီး ခေါ်ဆောင်ကာ လိင်

လုပ်ငန်းခွင်များတွင် အသုံးပြုရောင်းချခြင်း၊ ကြွေးမြီများဖြင့် ချုပ်နှောင်ကာ ခိုင်းစေခြင်း၊ လုပ်ခလစာမရရှိပဲ အလုပ်ရှင်များ၏ မတရားဖိနှိပ်ခိုင်းစေမှုကိုခံရခြင်း

- ပဋိပက္ခဒေသတွင်းရှိအမျိုးသမီးများမှ နေရပ်စွန့်ခွာရှောင်တိမ်းရင်း နယ်စပ်ဒေသများတွင် အလုပ်အကိုင် ရှာဖွေရင်း လိင်လုပ်ငန်းသို့ ရောက်ရှိသွားခြင်း
- သတို့သမီးရှားပါးသောနိုင်ငံတစ်ချို့တွင် သတို့သမီးများအဖြစ် ဝယ်ယူခံရခြင်း သို့မဟုတ် ရောင်းစားခံရခြင်း
- မြို့ပြနေရာတစ်ချို့တွင် နိုင်ငံတကာမှလာရောက်နေထိုင်သောသူများ၏ အိမ်ဖော်အဖြစ်မှ လိင်ဆက်ဆံဖော်အထိ ဖိအားပေးခိုင်းစေခြင်း အစရှိသည်များ.....

အမျိုးသားများ

- ဝင်ငွေနည်းပါးသောအရပ်ဒေသမှ လူများအား လုပ်ခလစာပိုမိုကောင်းမွန်သောနေရာသို့ ချိတ်ဆက်ပို့ဆောင်ပေးမည်ဟု အယုံသွင်းကာ ပြည်တွင်းသာမက ပြည်ပရှိ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း၊ ရာဘာခြံကဲ့သို့သောလုပ်ငန်းများတွင် တရားမဝင်လုပ်သားများအဖြစ်ခိုင်းစေခြင်း
- အန္တရာယ်ရှိသော မိုင်းလုပ်ငန်း ကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းခွင်များတွင် လုပ်ခလစာအနည်းငယ်ဖြင့် ခိုင်းစေခြင်း
- တခါတရံတွင် လိင်လုပ်ငန်းများတွင်လည်း လိင်လုပ်သားများအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ရခြင်း၊ အစရှိသည်များ

လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာဖြစ်ရပ်မှန်ဇာတ်လမ်းများ (အမည်များကိုလွှဲထားပါသည်)

○ ဝီယက်နမ် | တရုတ်

ပင်း အသက် ၁၂ နှစ်မှာ သူမရဲ့အိမ်နီးချင်းဟာ ဝီယက်နမ်နိုင်ငံရဲ့အခြားမြို့တစ်ခုမှာ အလုပ်လုပ်ဖို့အတွက် သူမနဲ့ သူမရဲ့ သူငယ်ချင်းတစ်ဦးကို ကမ်းလှမ်းခဲ့ပါတယ်။ ပင်း နဲ့ သူမသူငယ်ချင်းဟာလည်း ကမ်းလှမ်းမှုကို လက်ခံခဲ့ပါတယ်။ လူသစ်စုဆောင်းသူဟာ သူတို့ကို ဒေသတွင်း ကားဂိတ်တစ်ခုဆီကို ခေါ်သွားခဲ့ပြီး အစောင့်တစ်ယောက်နဲ့ ဘတ်စ်ကားပေါ်ကို တင်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ကားပေါ်ကနေ ဆင်းလိုက်တဲ့အခါမှာတော့ တရုတ်ပြည်ကို ရောက်ရှိနေတာလို့ အစောင့်ကပြောပြီး အခြားသောမိန်းကလေး အယောက် ၂၀ နဲ့အတူ ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် အရောင်းစားခံလိုက်ရပါတယ်။ သူမ ပြောတဲ့အတိုင်း လိုက်လုပ်ဖို့ မိန်းကလေးတစ်ယောက်က ငြင်းဆန်တဲ့အခါမှာ သူမကို ပိုင်ရှင်က ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ရိုက်နှက်ခဲ့ပါတယ်။ အာဏာပိုင်တွေက အဆောက်အဦကို စီးနင်းဖွေရှာကာ မိန်းကလေးတွေကို ကယ်တင်ပြီး သူတို့ဝီယက်နမ်ကို ပြန်မရောက်ခင်အထိ တစ်နှစ်နီးပါး ပင်းဟာ ပြည့်တန်ဆာအိမ်မှာ နာကျင်စွာ ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရမှုရဲ့ရလဒ်တစ်ခုအဖြစ် ပင်းဟာ ခေါင်းကိုက်ဝေဒနာနဲ့ မျက်စိအမြင်အာရုံခဏတာ ကွယ်ပျောက်ခြင်း အပါအဝင် အမြင်အာရုံချို့ယွင်းမှုကို ခံစားခဲ့ရသော်လည်း ဆံပင်အလှပြုပြင်ရေး သင်တန်းမှာ သင်တန်းပေးရင်းနဲ့ အလုပ်လုပ်ကိုင်နေပါတယ်။

○ ဟန်ဂေရီ | အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု

မှိုက်ကယ်ဟာ အင်တာနက်ပေါ်မှာ အလုပ်အကိုင်တွေကို ရှာဖွေရင်းနဲ့ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ အမျိုးသား ကိုယ်ရံတော်အဖြစ်နဲ့ အလုပ်လုပ်ရင်း ဝင်ငွေအများကြီးရနိုင်တယ်လို့ ကမ်းလှမ်းလာတဲ့ လောရင့်နဲ့တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။ မှိုက်ကယ်နဲ့အတူ အခြားသော အမျိုးသားတော်တော်များများလည်း အဲဒီကမ်းလှမ်းမှုကိုလက်ခံပြီး ဟန်ဂေရီကနေ သူတို့ ထွက်လာပြီး ပိုက်ဆံမရဘဲ တစ်နေ့ကို ၁၈ နာရီကနေ နာရီ ၂၀ အထိ ပြည့်တန်ဆာအလုပ်ကို အတင်းအကျပ် စေခိုင်းတဲ့ လောရင့် နေတဲ့ ဖလော်ရီဒါကို ခရီးထွက်ခဲ့ပါတယ်။ အိပ်ခန်းတစ်ခုသာပါတဲ့ တိုက်ခန်းတစ်ခုထဲမှာ အမျိုးသား (၈) ဦး အတူနေဖို့အတွက် လောရင့် က အတင်းအကြပ်စေခိုင်းခဲ့ပြီး သူတို့ရဲ့စာရွက်စာတမ်းတွေကိုသိမ်း

ယူထားကာ သူတို့ ပြန်ချင်တယ်လို့ ပြောလာခဲ့ရင် သတ်ပစ်မယ်လို့ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပါတယ်။ အမျိုးသားတွေနေတဲ့ တိုက်ခန်းမှာ ပုံမှန် မဟုတ်တဲ့ အနေအထားတွေနဲ့ နေနေတယ်လို့ အိမ်နီးချင်းတွေက ရဲတပ်ဖွဲ့ကို တိုင်လိုက်ပြီးနောက်မှာ လူကုန်ကူးတဲ့ စီမံချက်တွေကို ရဲတွေက ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ လောရင့် ကို လူလိမ်အဖြစ် လူကုန်ကူးမှုနဲ့ စီရင်ချက်ချပြီး ထောင် ၁၁ နှစ် ကျသွားခဲ့ပါတယ်။

○ **ပြင်သစ်**

အဒဲလ်လီတ် နဲ့ ဟေလ် ရဲ့ ခက်ခဲတဲ့ကြမ်းတမ်းခဲ့အချိန်တွေကို ကြုံတွေ့ခဲ့နေချိန်မှာ ဟေလ် ဟာ သူ့ရဲ့ဇနီးကို သူတို့ရဲ့ ဝင်ငွေအတွက် တစ်နှစ်သို့မဟုတ် နှစ်နှစ်လောက် ပြည့်တန်ဆာလုပ်စားဖို့စဉ်းစားပြီး အကြံပေးခဲ့ပါတယ်။ အဒဲလ် လီတ်က သဘောတူခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူမ မလုပ်ချင်တော့တဲ့အချိန်မှာ ဟေလ်ဟာ သူမကို ဆက်ပြီး ပြည့်တန်ဆာ အဖြစ်အလုပ်လုပ်ဖို့ အတင်းအကြပ်စေခိုင်းခဲ့ပါတယ်။ သူမရဲ့သော့တွေနဲ့ လက်ကိုင်ဖုန်းကို သိမ်းယူပြီး သူတို့ရဲ့ သားကို စောင့်ရှောက်ဖို့ သို့မဟုတ် အိမ်ပြင်ကိုတောင်မထွက်ခိုင်းတော့ပါဘူး။ သူမကို လိင်အဖော်အချွတ် ဝက်ဘ် ဆိုက် (၄) ခုမှာ စာရင်းတင်ထားပြီး သူမ ဝတ်ခြင်း၊စားခြင်းကိုလည်း ချုပ်ကိုင်ထားကာ သူမရရှိတဲ့ ဝင်ငွေအားလုံး ကိုလည်း သိမ်းဆည်းခဲ့ပါတယ်။ ဟေလ် ဟာ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကျပ်ကိုင်မှုတွေနဲ့ ခြိမ်းခြောက်မှုတွေကိုသုံးပြီး ပြည့် တန်ဆာအဖြစ် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်စေခဲ့ပါတယ်။ သူမထွက်သွားဖို့ ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ချိန်မှာ သူမကို ရှာတွေ့စေရမယ်လို့ ကျိန်ဆိုခဲ့ပါတယ်။ ဟေလ်ဟာ နောက်ဆုံးမှာ အဖမ်းခံခဲ့ပြီး စီရင်ချက် ချနိုင်ခဲ့မယ်ဆိုရင် ထောင်ထဲမှာ ၁၀ နှစ်အထိ နေသွားရမှာဖြစ်တာကြောင့် အမှုစစ်ရင်းစောင့်ဆိုင်းနေရပါတယ်။

○ **နိုင်ဂျီးရီးယား | အင်္ဂလန်**

ဗြိတိသျှ-နိုင်ဂျီးရီးယားနိုင်ငံသားစုံတွဲဟာ ၁၄ နှစ် အရွယ် ဟေလ် ကို နိုင်ဂျီးရီးယားကနေ အင်္ဂလန်ပြည်ကိုခေါ်လာပြီး ကျောင်းတက်ဖို့နဲ့ အိမ်အလုပ်တွေလုပ်ပေးရင် အခကြေးငွေပေးမယ်ပြောလို့ လက်ခံခဲ့ပါတယ်။ ဗြိတိန်ကိုရောက်တဲ့ အချိန်မှာတော့ အဲဒီမိသားစုဟာ သူ့နာမည်ကိုပြောင်းပြီး သူတို့မိသားစုနိုင်ငံကူးလက်မှတ်ထဲမှာ မွေးစားသားအဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့အိမ်ကို တစ်ရက် ၁၇ နာရီနီးပါး သန့်ရှင်းရေးလုပ်ခိုင်းပြီး အခကြေးငွေလည်း မပေးတဲ့ အပြင် ကျောင်းလည်းပေးမတက်ခဲ့ပါဘူး။ သူ့ရဲ့နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကိုလည်း သိမ်းထားပြီး သူ့ရဲ့လှုပ်ရှားမှုတွေကို စောင့်ကြည့်ဖို့ ကင်မရာကိုတပ်ဆင်ပြီးတော့ အပြင်လောကနဲ့ဆက်သွယ်မှုကို ကန့်သတ်ထားခဲ့ပါတယ်။ ဟေလ် ဟာ လွတ်မြောက်ဖို့အတွက် အကြိမ်ပေါင်းများစွာကြိုးစားခဲ့ပြီး မိသားစုပြဿနာကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းတဲ့ ရဲတွေနဲ့ အဆက် အသွယ်ရခဲ့ပါတယ်။ ရှစ်နှစ်ကြာပြီးတဲ့နောက်မှာ ရေဒီယိုကနေတဆင့် ခေတ်သစ်ကျွန်ပြုမှုအကြောင်း အစီရင်ခံတာကို ကြားခဲ့ရပြီး သူက အစိုးရမဟုတ်တဲ့အဖွဲ့အစည်းတခုကို ရဲတပ်ဖွဲ့နဲ့ ချိတ်ဆက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအစိုးရ မဟုတ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းကလည်း သူ့ကိုကယ်တင်ပြီး လအနည်းငယ်အကြာမှာတော့ ဟေလ် ကို ၂၄ နှစ်ကြာ ခေါင်းပုံ ဖြတ်ခဲ့တဲ့ စုံတွဲကို ဖမ်းဆီးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်အဖြစ်စေခိုင်းမှုကြောင့် ထောင်ဒဏ် ၆ နှစ်နှင့် အခြားသော ပြစ်မှုတွေအတွက် ထောင်ဒဏ် ၄ နှစ် စုစုပေါင်း တစ်ယောက်ကို ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်စီ ချမှတ်ခဲ့ပါတယ်။

○ **ဂွါတီမာလာ | ဘယ်လ်လစ်**

ကျွန်တိုင်းအသက် ၁၃နှစ်အရွယ်တုန်းက သူမကိုဘယ်လ်လစ်မှာနေပြီးလစာကောင်းတဲ့ကလေးထိန်းတစ်ယောက်အဖြစ် အလုပ်လုပ်ဖို့ ဂွါတီမာလာက အမျိုးသမီးတစ်ဦးနဲ့ တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တိုင်းလက်ခံခဲ့ပြီး အလိုတူစွာနဲ့ ဂွါတီမာလာ ကနေ ဘယ်လ်လစ်ကို မှောင်ခိုသွားရောက်ခဲ့ပါတယ်။ ကလေးထိန်းအလုပ်အစား ဂျန်နိုင်းကို ရွာငယ်လေးတစ်ခုရဲ့ ဆိုင်တစ်ခုမှာ အလုပ်လုပ်စေပြီး လိင်ကုန်ကူးမှုကိုလည်း ခိုင်းစေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တိုင်းဟာ နိုင်ငံထဲကို တရားမဝင် ခိုးဝင် ခဲ့တဲ့အတွက် အမြဲတမ်းခြိမ်းခြောက်ခံရပြီး သူမရဲ့လစာကိုလည်း မရရှိခဲ့ပါဘူး။ သူမကို လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်တဲ့

ကြံရာပါ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အရာရှိတစ်ဦးကိုလည်းပဲ ကြောက်ရွံ့နေရပါတယ်။ တစ်နှစ်ကျော်အကြာမှာတော့ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ခဲ့ပြီး ဒေသခံရွာသားတွေနဲ့ အခြားအုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိတွေရဲ့ ကူညီထောက်ပံ့မှုကိုရရှိခဲ့ပါတယ်။

○ ဂါနာ

အိုစီ အသက် ၆ နှစ်အရွယ်မှာ သူ့မိဘတွေက အိုစီ ကို ငါးဖမ်းခြင်းဆိုင်ရာ အလုပ်သင်အဖြစ်၊ ပညာသင်ပေးပြီး အလုပ်ပါ ပေးမယ်လို့ ကတိပေးတဲ့ ငါးဖမ်းလှေခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဆီကို ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒါက လိမ်ညာမှု တစ်ခုသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အိုစီ နဲ့ အခြား ကလေးတွေက ငါးဖမ်းလှေပေါ်မှာ တစ်ရက်ကို နာရီပေါင်းများစွာ ခက်ခဲကြမ်းတမ်းတဲ့ အခြေအနေတွေထဲမှာ အလုပ်လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီခေါင်းဆောင်ဟာ အိုင်အနားမှာ အခြားကလေးတွေကို အိမ်တွင်းကျွန်ပြုပြီး အတင်းအဓမ္မ ခိုင်းစေခဲ့ပါတယ်။ ဘယ်ကလေးမှ ကျောင်းတက်ခွင့်မရခဲ့ကြပါဘူး။ သူတို့က အလုပ်သင်တွေ မဟုတ်ပဲ အတင်းအဓမ္မ ခိုင်းစေခံရတဲ့သူတွေဖြစ်ပါတယ်။ အစိုးရအရာရှိတွေနဲ့ အစိုးရ မဟုတ်တဲ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက ကလေးတွေကို ကယ်တင်ခဲ့ပြီး အခုအချိန်မှာ ပညာရေး၊ နားခိုစရာ၊ နှစ်သိမ့် ပညာပေးခြင်းနဲ့ အခြားသော လူကုန်ကူးမှု ဝန်ဆောင်မှုတွေရရှိတဲ့ စောင့်ရှောက်ရေးဂေဟာတစ်ခုမှာ လက်ရှိနေထိုင်နေပြီး သူတို့အနာဂတ်တွေကိုပြင်ဆင်ဖို့ အတွက် ခြေလှမ်းတွေကို စတင်နေပါတယ်။

○ ဆီးရီးယား | လက်ဘနွန်

လူသစ်စုဆောင်းသူတွေဟာ ဆီးရီးယားက အန်ဂျလာရဲ့မြို့ကို ရောက်လာပြီး လက်ဘနွန်မှာရှိတဲ့ စားသောက်ဆိုင် သို့မဟုတ် ဟော်တယ်တွေမှာ အလုပ်လုပ်ဖို့ကမ်းလှမ်းခဲ့လို့ စစ်ပွဲကြောင့်ပြိုပျက်နေတဲ့သူမရဲ့ တိုင်းပြည်ကိုစွန့်ခွာဖို့ အခွင့်အရေးကို အန်ဂျလာလက်ခံလိုက်ပါတယ်။ လက်ဘနွန်ကိုရောက်တော့ အခြားသော အမျိုးသမီးနဲ့ မိန်းကလေး အယောက် ၇၀ ကျော်နဲ့အတူ လိင်ကုန်ကူးမှုကိုခံရပြီး အမျိုးသမီးအများစုဟာ ဆီးရီးယားအမျိုးသမီးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ လူကုန်ကူးသူတွေဟာ မိန်းကလေးတွေကို ဟော်တယ်တွေမှာ ပိတ်လှောင်ထားပြီး ပြတင်းပေါက်တွေကိုလည်း သံတိုင်နဲ့ ကာထားပါတယ်။ လိင်ကုန်ကူးဖို့အတွက် အမျိုးသမီးတွေကို နှစ်လကျော်ခိုင်းစေခဲ့ပြီး တစ်ရက်ကို ဖောက်သည် ၂၀ နဲ့ နေ့တိုင်းတွေစေခဲ့ပါတယ်။ လူကုန်ကူးသူတွေကလည်း မိန်းကလေးတွေကို မုဒိန်းကျင့်ပြီး ရိုက်နှက် ကန်ကျောက်ပြီး ဝန်ခံလုပ်ဆောင်ခိုင်းပါတယ်။ တစ်ရက်မှာတော့ အန်ဂျလာနဲ့ အခြားသုံးဦးက လုံခြုံရေးတွေရဲ့ အလစ်ကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ခဲ့ပါတယ်။ ဘတ်စ်ကားတစ်စီးကိုသူတို့တွေပြီး ကားဆရာကို သူတို့အကြောင်းတွေ ပြောပြခဲ့ပါတယ်။ သူက ဒီအကြောင်းကို အဆောက်အဦတွေ စီးနင်းတိုက်ခိုက်တဲ့ ရဲတွေဆီ အစီရင်ခံပြီး အခြားသော လူကုန်ကူးခံရသူတွေကို ကူညီကယ်ထုတ်ပြီး သံသယရှိတဲ့ လူကုန်ကူးသူ ၁၈ ဦးကို ဖမ်းဆီးခဲ့ပါတယ်။ လူကုန်ကူးခံရသူ ၃၅ဦး ကို ကူညီထောက်ပံ့ပေးဖို့အတွက် အမျိုးသမီးခိုလှုံရာနေရာတစ်ခုဆီကို လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ပြီး အခြားသူတွေကိုတော့ အိမ်ပြန်ပို့ဖို့ ရွေးချယ်ခဲ့ပါတယ်။

○ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု

နီးနာဟာ သူမအသက်(၁၄)နှစ်အရွယ်မှာ အိမ်ကနေထွက်ပြေးခဲ့ပါတယ်။ အမျိုးသမီးတစ်ဦးနဲ့တွေ့ပြီး သူမကို ဟော်တယ် အခန်းတစ်ခုထဲမှာထားကာ သူမရဲ့ဖောက်သည်တွေကို ခေါ်လာခဲ့ပါတယ်။ နောက်ထပ် (၁၃)နှစ်အတွင်း နီးနာဟာ မတူညီတဲ့ ပြည့်တန်ဆာခေါင်း အယောက် (၂၀) ရဲ့ အင်တာနက်ပေါ်မှာ လိင်မှုကိစ္စအတွက် ကြေညာရောင်းချခဲ့ပြီး နှုတ်ရော ကိုယ်ခန္ဓာကိုယ်ပါ မတော်မတရား ပြုကျင့်ခံခဲ့ပါတယ်။ နောက်ဆုံး သူမကို လူကုန်ကူးခံရတဲ့သူတွေကို ဝန်ဆောင်မှုတွေ ပေးတဲ့နေရာကို လွှဲပြောင်းခံရချိန်မှာ ပြစ်မှု (၅၂) ခုအတွက် စီရင်ချက်ချခံရပြီး အများအားဖြင့် သူမရဲ့ ပြစ်မှုတွေဟာ အများအားဖြင့် ပြည့်တန်ဆာမှုဖြစ်သလို ပထမဆုံး သူမအသက် (၁၆)နှစ်အရွယ်မှာ ဖြစ်တဲ့ အတွက် ကလေးသူငယ်တရားရုံးနဲ့ အချုပ်ခန်းတွေမှာ အချိန်ကုန်ခဲ့ရပါတယ်။

○ အိန္ဒိယ

ကီနာရဲ့ကျေးလက်တောရွာလေးကို လူသစ်စုဆောင်းတဲ့သူတစ်ဦး ရောက်လာပြီး သူမရဲ့မိသားစုအတွက် ငွေအများကြီး ရနိုင်မယ့် ဒေလီမှာအလုပ်ကောင်းတစ်ခု သူ့မှာရှိတယ်လို့ သူမရဲ့အမေကိုပြောခဲ့ပါတယ်။ သူမရဲ့အမေဟာ လူသစ် စုဆောင်းတဲ့သူနဲ့ ထည့်လိုက်ပြီး ဒေလီကိုရောက်တဲ့အချိန်မှာတော့ ကီနာကို အိမ်တွင်းကျေးကျွန်အဖြစ် ရောင်းစားခံလိုက်ရပါတယ်။ သူမဟာ နာရီပေါင်း ၂၀ နီးပါး နှစ်ပေါင်းများစွာ ချက်ပြုတ်၊ သန့်ရှင်းရေးလုပ်၊ ကလေးတွေ ကြည့်ပြီး အလုပ်ရှင်တွေရဲ့ ခြေကို နှိပ်နယ်ရတဲ့အလုပ်ကို လုပ်ဆောင်ပြီးမှသာလျှင် အိပ်ခွင့်ရပါတယ်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာပြီးမှ ကီနာဟာ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ပြီး မိသားစုတွေဆီကို ပြန်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။

○ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် | ထိုင်း | မလေးရှား

ငွေရေးကြေးရေးအရ မှီခိုမှုကင်းကင်း ရပ်တည်ချင်နေတဲ့ မရှပ်ဖ်နဲ့ အခြားသောလူပေါင်း ၂၀၀ တို့ဟာ ဝင်ငွေကောင်းတဲ့ မလေးရှားကို စက်လှေနဲ့မှောင်ခိုသွားဖို့ ကမ်းလှမ်းမှုကို လက်ခံလိုက်ပါတယ်။ ပွဲစားက ခရီးစဉ်အတွင်းမှာ အစားအစာနဲ့ ရေအတွက် ကတိပေးခဲ့ပြီး နောင်မှာ သူတို့ရရှိမယ့် လစာထဲကနေ အဲဒီအစားအစာနဲ့ရေဖိုးကို ပြန်ပေးရမယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ပွဲစားကလိမ်လည်ခဲ့တာပါ။ အဖွဲ့ကို အစားအစာနဲ့ရေနည်းနည်းသာပေးပြီး ပိုတောင်းတဲ့ သူတွေကို ရိုက်နှက်ပြီး စီးနင်းလိုက်ပါလာတဲ့သူတွေကို ထိုင်းလူကုန်ကူးတဲ့စခန်းတစ်ခုဆီကိုခေါ်သွားခဲ့ပါတယ်။ မှောင်ခိုလုပ်တဲ့ သူတွေဟာ သူ့ရဲ့ဖခင်ဆီကနေ ပြန်ပေးဆွဲတဲ့ငွေကို အတင်းအဓမ္မတောင်းယူခဲ့ပြီး မရှပ်ဖ် ဟာ လွတ်မြောက်ခဲ့လို့ မလေးရှားကို ရောက်ရှိခဲ့ပါတယ်။ မရှပ်ဖ်ဟာ စာချုပ်စာတမ်းနဲ့ ဆီအုန်းစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုမှာ အလုပ်လုပ်ခဲ့ရပြီး နောက်တစ်ခါ ထပ်အလိမ်ခံရပြန်ပါတယ်။ အဲဒီကုမ္ပဏီက အလုပ်သမားတွေရဲ့ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကို သိမ်းထားပြီး လူသစ်စုဆောင်းကြေးကိုပြန်ပေးဖို့ သူ့လစာထဲကနေ ဖြတ်ထားတာကြောင့် လုပ်ခလစာမရပဲ နေ့တိုင်း အလုပ် လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ မရှပ်ဖ် ဟာ နိုင်ငံထဲမှာ တရားမဝင်ဖြစ်နေတာကြောင့် မတရားဖမ်းဆီးခံရတာကို တိုင်ကြားခဲ့ရင် အဖမ်းခံရမှာကိုလည်း ကြောက်နေရလို့ သူ့ဟာဆက်ပြီးတော့ အလုပ်လုပ်ရင်း နောက်ဆုံးမှာ အကြွေးကျေဖို့ပဲ မျှော်လင့်နေပါတော့တယ်။

○ ကနေဒါ

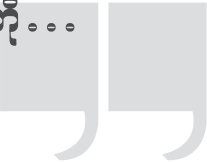
အသက် ၁၃ နှစ် အရွယ် ဟော်လီ က အယ်မလီ ကိုမသိခဲ့ပေမယ့် ဖေ့စ်ဘွတ်ခ်မှာ နီးစပ်ရာသူငယ်ချင်းတွေကတစ်ဆင့် သူမရဲ့သူငယ်ချင်းအဖြစ်ကမ်းလှမ်းမှုကို လက်ခံလိုက်ပါတယ်။ ဟော်လီ နဲ့ အယ်မလီ က စကားတွေပြောနေခဲ့ပြီး သိပ်မကြာခင်မှာပဲ အွန်လိုင်းသူငယ်ချင်းတွေဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ တစ်ရက်မှာတော့ အယ်မလီ က ဟော်လီ ကိုသူမရဲ့ ရည်းစားက သူတို့နှစ်ယောက်အတွက် ဝင်ငွေအများကြီးရမယ့်အလုပ်တွေကို တွေ့ထားတယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ သီတင်းပတ်အကုန်မှာ အယ်မလီ နေတဲ့တိုက်ခန်းကိုလာခဲ့ဖို့ ဟော်လီ ကိုပြောခဲ့ပါတယ်။ ဟော်လီ ရောက်လာချိန်မှာ အယ်မလီ သူမရဲ့ရည်းစားနဲ့ အခြားယောက်ျားတစ်ယောက်က ဟော်လီ ကို ငွေအတွက် အမျိုးသားတွေနဲ့ လိင်ဆက်ဆံဖို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဟော်လီ ငြင်းဆန်တဲ့အခါမှာ သူမကို နာကျင်အောင်လုပ်မယ်လို့ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပါတယ်။ ဟော်လီ ရဲ့ ဓါတ်ပုံတွေကို လိင်အဖော်အချွတ် ဝက်ဘ်ဆိုဒ်တစ်ခုမှာတင်ပြီး ကနေဒါတဝှမ်းကမြို့တွေမှာ ပိုက်ဆံပေးတဲ့ ဖောက်သယ်တွေနဲ့ လိင်ဆက်ဆံခိုင်းခဲ့ပါတယ်။ တစ်ရက်တော့ အယ်မလီ ရဲ့ရည်းစား အပြင်ထွက် သွားချိန်မှာ ဟော်လီ ကထွက်ပြေးခဲ့ပြီး လမ်းသွားလမ်းလာတစ်ဦးဆီကနေ အကူအညီရခဲ့ပါတယ်။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ ၃ ဦးစလုံးကို လိင်ကုန်ကူးမှုနဲ့ ကြိုတင်ကြိုစည်မှုအပါအဝင် ပြစ်မှုမြောက်များစွာအတွက် ဖမ်းဆီးတရားစွဲဆိုခဲ့ပါတယ်။

○ ယူဂန်ဒါ | အာရပ်စော်ဘွားများပြည်ထောင်စု

စန်းယူ ရဲ့ သူငယ်ချင်းဟာ ယူဂန်ဒါကနေ အာရပ်စော်ဘွားများပြည်ထောင်စုကို ရွှေ့ပြောင်းသွားပြီးနောက် သူမက ခရီးစရိတ်တွေကိုတောင် ပေးနိုင်တဲ့အလုပ်တစ်ခုကိုရှာတွေ့ထားတယ်လို့ စန်းယူ ကိုပြောပါတယ်။ စန်းယူ ကလည်း သူမ သူငယ်ချင်းနဲ့အလုပ်လုပ်ဖို့သဘောတူခဲ့ပါတယ်။ ခုတိုင်းကိုရောက်ပြီးရက်အနည်းငယ်အကြာမှာတော့ သူမရဲ့ သူငယ်ချင်းဟာပျောက်ကွယ်သွားပြီး စန်းယူ ရဲ့အခြေအနေကလည်း ဆိုးဆိုးဝါးဝါးပြောင်းလဲသွားပါတော့တယ်။ စန်းယူ ရဲ့အိမ်ကို အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ကရောက်လာပြီး သူမရဲ့ခရီးစရိတ်တွေကို ပြန်ပေးဖို့စေခိုင်းခဲ့ပါတယ်။ လိင်ကိစ္စအတွက် သူမကိုယ်သူမ ရောင်းချလိုက်ဖို့ စန်းယူ ကို အမျိုးသမီးက ရှင်းပြခဲ့ပါတယ်။ စန်းယူ က ခုခံတဲ့အခါမှာ လူကုန်ကူးတဲ့ သူတွေဟာ သူမကိုရိုက်နှက်ကန်ကျောက်သလို အစားအသောက်လည်းမပေးပဲ အပြင်မှာ သုံးပတ်ကြာ အောင် အိပ်စက်စေခဲ့ပါတယ်။ သူမဟာ ယူဂန်ဒါကလာတဲ့ အခြားမိန်းကလေး ၁၄ ယောက်နဲ့ အိမ်ထဲမှာ ချုပ်နှောင်ခံ နေရပြီး ငွေကြေးအတွက် လိင်ဆက်ဆံဖို့ အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခံခဲ့ရပါတယ်။ စန်းယူ နဲ့အခြားမိန်းကလေး ၂ ဦးဟာ ထွက်ပြေး လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီး ယူဂန်ဒါကို ပြန်သွားခဲ့ပါတယ်။

သူမနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံက အလုပ်သမား ၄၀ နီးပါးဟာ တစ်ရက်ကို ၁၈ နာရီ အလုပ်လုပ်ခွဲရပြီး ရရှိတဲ့လုပ်ခတွေအားလုံးနီးပါးကို အလုပ်ခွင်ထဲမှာ ဈေးတင်ရောင်းထားတဲ့ အစားအစာ ဝယ်စားခဲ့ရတယ်။ အလုပ်သမားတစ်ယောက်က ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်သွားပြီး ရှင်းဒီနဲ့ အခြားအလုပ်သမားတွေ စက်ရုံထဲမှာ ပိတ်လှောင်ခံရတာကို . . .

○ မြန်မာ | ထိုင်း

ရှင်းဒီက ထိုင်းနိုင်ငံရဲ့ ပင်လယ်စာစက်ရုံတစ်ခုမှာ အလုပ်လုပ်ရင် လစာကောင်းကောင်းရမယ်ဆိုပြီး မြန်မာပြည်ကနေ ထွက်ခွာခဲ့ပါတယ်။ လူသစ်စုဆောင်းမှုငွေ ဘတ် ၁၂၀၀၀ (\$ ၃၄၂)ကို ရခဲ့ပြီး တစ်ရက်ကို အနည်းဆုံး ဘတ် ၃၀၀ (\$၈.၅၀) ရရင်တော့ ငွေတွေကို ပြန်ပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ထင်ခဲ့တယ်။ ရောက်သွားပြီးတဲ့နောက် ပို့တဲ့လူက ရှင်းဒီ က သူ့ကို ဘတ် ၂၀၀၀ ပြန်ပေးရမှာဖြစ်ပြီး တစ်ရက်ကို ဘတ် ၂၀၀ ပဲရမယ်လို့ပြောခဲ့ပါတယ်။ သူမနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံက အလုပ်သမား ၄၀ နီးပါးဟာ တစ်ရက်ကို ၁၈ နာရီအလုပ်လုပ်ခွဲရပြီး ရရှိတဲ့လုပ်ခတွေအားလုံးနီးပါးကို အလုပ်ခွင်ထဲမှာ ဈေးတင်ရောင်းထားတဲ့အစားအစာ ဝယ်စားခဲ့ရတယ်။ အလုပ်သမား တစ်ယောက်က ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်သွားပြီး ရှင်းဒီ နဲ့ အခြားအလုပ်သမားတွေ စက်ရုံထဲမှာပိတ်လှောင်ခံရတာကို အစိုးရမဟုတ်တဲ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ပြောခဲ့ပါတယ်။ အစိုးရမဟုတ်တဲ့အဖွဲ့အစည်းနဲ့ ထိုင်းအာဏာပိုင်တွေက စက်ရုံကိုသွားပြီး အလုပ်သမားတွေနဲ့ သူတို့ရဲ့ မိသားစုတွေကို လွှတ်ပေးခဲ့ပြီး တချို့အလုပ်သမားတွေက အဲဒီထဲမှာ ၃ နှစ်ကြာအောင် ဖမ်းဆီးခံထားရပါတယ်။

○ အိန္ဒိယ | အင်္ဂလန်

ပင်လယ်ထဲမှာ စက်လှေမောင်းတဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဗီဟာန် ဟာ စက်လှေမထွက်တဲ့အချိန်မှာ အင်္ဂလန်ပြည်က ကမ်းရိုးတန်းမှာရှိတဲ့ ဆီစက်ရုံတစ်ခုမှာအလုပ်လုပ်ဖို့လက်ခံလိုက်ပြီး မိသားစုနဲ့ခွဲခွာပြီးတော့ စွန့်စားအနှစ်နာခံမယ်ဆိုရင် အိမ်ကို ပိုက်ဆံပိုပြီး ငွေပို့ကာပံ့ပိုးနိုင်မယ်လို့တွေးနေပါတယ်။ သူ့ရောက်တဲ့အခါမှာတော့ ကတိပေးထားတဲ့ အလုပ်မဟုတ်ခဲ့ပါဘူး။ ဗီဟာန် ဟာငွေမရပဲ ခက်ခဲတဲ့ အခြေအနေအောက်မှာ နာရီပေါင်းများစွာအလုပ်လုပ် နေခဲ့ရပါတယ်။ အိန္ဒိယလူမျိုး သဘောပိုင်ရှင်က အကြွေးမပေးပဲ သဘောကိုစွန့်ခွာလိုက်ချိန်မှာ သူ့အဖွဲ့က လူတွေကလည်း သူတို့ရဲ့ လုပ်ခလစာ မရရှိပဲဖြစ်သွားပါတယ်။ ဗီဟာန် နဲ့ သူ့အဖွဲ့သားတွေက သူတို့ရဲ့လုပ်အားခမရမချင်း ဒီသဘောနားက မခွာဖို့ကို ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး အိန္ဒိယဘက်ကပိုင်တဲ့ ဒီသဘောကနေ မပေးရသေးတဲ့လုပ်ခတွေကို စီစဉ်ပေးမှုမတိုင်ခင် အထိကို ခုနစ်လ ကြာစောင့်ဆိုင်းခဲ့ရပါတယ်။

○ ဆီးရီးယား | လက်ဘနွန်

အသက် ၂၂ နှစ်အရွယ် မေယာဟာ ဒေသတွင်းပဋိပက္ခတွေကြောင့် သူမရဲ့မိခင်တိုင်းပြည် ဆီးရီးယားကနေထွက်ပြေးလာခဲ့ပါတယ်။ လက်ဘနွန်ကစက်ရုံတစ်ခုမှာ အလုပ်ကောင်းကောင်းရမယ်လို့ ကတိပြုမှုကိုရခဲ့ပေမယ့် သူမရောက်ရှိချိန်မှာတော့ အခြားသော ဆီရီးယန်းအမျိုးသမီး ၇၀ ကျော်နဲ့အတူ လိင်ကုန်ကူးရောင်းဝယ်မှုဈေးကွက်ထဲကို အတင်းအဓမ္မ ရောက်ရှိသွားပါတော့တယ်။ သူတို့တွေဟာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာရော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပါ ပြင်းထန်စွာနာကျင်ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာတော့ အမျိုးသမီးတွေနေတဲ့တိုက်ခန်းကို ရဲတွေက စီးနင်းရှာဖွေမှုပြုပြီး လိင်ကုန်ကူးမှုစီမံကိန်းမှာပါဝင်တဲ့ အမျိုးသား ၁၀ ဦးနဲ့အမျိုးသမီး ၈ ဦးကိုဖမ်းဆီးလိုက်ပါတယ်။

○ အိန္ဒိယ | နယူးဇီလန်

ရာဂျစ် ဟာ ကျောင်းသားဗီဇာနဲ့ စီးပွားရေးစီမံခန့်ခွဲမှုပညာရပ်ကိုသင်ယူဖို့ နယူးဇီလန်ကိုရောက်ရှိခဲ့ပါတယ်။ စာသင်ကြားမှု မစတင်ခင်မှာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွေလုပ်တယ်လို့ သူသိထားတဲ့ ဖလန်တီပင်လယ်အော်ကို သွားလည်ပြီး ကျောင်းစရိတ်အတွက် အပိုင်ငွေရရှိဖို့သွားလည်ခဲ့ပါတယ်။ သူ့ရောက်ပြီးတဲ့နောက်မှာတော့ သူ့ပြန်သွားလို့ မရတော့မှန်း သိလိုက်ရပါတယ်။ သူ့ရဲ့အလုပ်ရှင်က အထောက်အထားစာရွက်စာတမ်းအမှားတွေနဲ့ သူ့ကို အတင်းအကြပ် စေခိုင်းခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ကိုဝီသီးသစ်သီးခြံတွေမှာ နာရီပေါင်း ၈၀ တရားမဝင် အလုပ်လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ ရာဂျစ်နဲ့ အခြား ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားတွေဟာ အရမ်းပင်ပန်းတဲ့အလုပ်တွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး မကျေမနပ်ပြောခဲ့ရင်လည်း နယ်နှင့် ဒဏ် ပေးခံရမှာ သို့မဟုတ် ပြန်ပေးဆွဲခံရမှာကို ကြောက်လန့်နေခဲ့ရပါတယ်။ ရာဂျစ်ရဲ့ အလုပ်ရှင်ဟာ ကတိပေးထားတဲ့ လုပ်အားလစာအတိုင်း သူ့ကိုမပေးခဲ့ပါဘူး။ လပေါင်းများစွာကြာပြီးတဲ့နောက်မှာ ရာဂျစ် ဟာ သစ်သီးခြံတွေကနေ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ပြီး နယူးဇီလန်အာဏာပိုင်တွေဆီကနေ အကာအညီရရှိခဲ့ပါတယ်။

○ ဗင်နီဇွဲလား | ထရီနီဒတ် နှင့် ထိုဘာဂို

ဗင်နီဇွဲလားမှာရှိတဲ့ လူသစ်စုဆောင်းသူနဲ့အလုပ်လုပ်မိပြီး စာရာဟာ ထရီနီဒတ်နဲ့ထိုဘာဂိုမှာရှိတဲ့ လူအိုရုံတစ်ခုမှာ အလုပ်လုပ်ဖို့အတွက် လက်ခံလိုက်ပါတယ်။ ငွေပိုပြီးရမှာကိုတော့ ရင်ဖိုခဲ့ပေမယ့် သူမရဲ့အိမ်နဲ့ခွဲခွာမှာကိုတော့ စိတ်မသက်မသာဖြစ်ပြီး သက်ကြီးရွယ်အိုတွေကို ပြုစုဖို့သူမမှာအတွေ့အကြုံသိပ်မရှိခဲ့ပါဘူး။ ထရီနီဒတ်နဲ့ထိုဘာဂိုကို ရောက်ချိန်မှာတော့ သူမအလိမ်ခံလိုက်ရမှန်း သိသွားပါတယ်။ လူသစ်စုဆောင်းသူဟာ သူမကို ကြွေးမြီများစွာတင်နေကြောင်းနဲ့ လူအိုရုံမှာအလုပ်မလုပ်စေတော့ပဲ ဒေသတွင်းက ဟော်တယ်တစ်ခုမှာ ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် အတင်းအဓမ္မ စေခိုင်းခဲ့ပါတယ်။ သူ့ကို ခေါ်ဆောင်လာတဲ့သူက ညတိုင်းသူမရရှိတဲ့ငွေအများစုကို သိမ်းယူလိုက်ပါတယ်။

○ ကူဝိတ်

နှီကိုးလ် ဟာ သူ့ရဲ့ ဆင်းရဲခဲတောနေတဲ့မိသားစုကို စွန့်ခွာပြီး ကူဝိတ်မှာအိမ်ဖော်အဖြစ်နဲ့ အလုပ်လုပ်ရင် ရရှိတဲ့လစာကို အိမ်ပြန်ပို့ဖို့ ရည်ရွယ်ထားခဲ့ပါတယ်။ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နာကျင်ခံစားရသလို နှုတ်နဲ့လည်းစော်ကားပြောဆိုမှုကိုခံရပြီး ကိုးလကြာအောင်အဆက်မပြတ်အလုပ်လုပ်ပေမယ့်လစာကိုလည်းမရရှိခဲ့ပါဘူး။ သူ့မရဲ့အလုပ်လုပ်ဖို့ဖိစီးသက်တမ်း ကုန်ဆုံးသွားတဲ့အခါမှာ သူ့မရဲ့အလုပ်ရှင်က ရဲဆီကိုခေါ်သွားပြီး အပြစ်ကျူးလွန်သူအနေနဲ့ မှားယွင်းစွာစွပ်စွဲခဲ့ပါတယ်။ နှီကိုးလ် ဟာ အပြစ်မရှိကြောင်း ကြိုးစားရှင်းပြကာ ပြီးခဲ့တဲ့ကိုးလတန်းက လစာမရရှိခဲ့တာနဲ့ မတော်မတရားပြုမှု တွေကို တိုင်တန်းခဲ့ပါတယ်။ ရဲတွေကနားမထောင်ပဲ နှီကိုးလ် ကို ၆ လကြာ ထောင်ကျစေခဲ့ပါတယ်။ ထောင်ကနေ ထွက်လာပြီးနောက်မှာ လျော်ကြေးတစ်ရာမှမရရှိပဲ အိမ်ကိုပြန်ပို့လိုက်ပါတော့တယ်။

○ မက်ဆီကို

မက်ဆီကိုရဲ့မြို့သေးလေးတစ်ခုမှာနေထိုင်တဲ့ လီလီ ဟာ အလုပ်တစ်ခုကိုလိုအပ်နေပါတယ်။ ဒေသတွင်း အဝတ် ခြောက်လျှော်တဲ့ အလုပ်ကိုရရှိပြီး မကြာခင်မှာ ပိုင်ရှင်က သူမကိုနေရာတစ်ခုနဲ့ ရာထူးတိုးပေးလိုက်လို့ သူမဟာ ပျော်ရွှင်ခဲ့ပါတယ်။ မကြာခင်မှာပဲ ပိုင်ရှင်က ခိုးမှုနဲ့သူမကိုစွပ်စွဲပြီး လစာမပေးပဲသူမကို အတင်းအဓမ္မ ခိုင်းစေခဲ့ပါ တော့တယ်။ ၂ နှစ်နီးပါး ဆိုင်မှာ မီးပူတိုက်စေခဲ့ပြီး အလုပ်လုပ်တာရပ်သွားရင် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စော်ကားအနိုင်ကျင့်မှု တွေပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ တစ်နေ့ကို ထမင်းအနည်းငယ်တနပ်နဲ့ ရေနည်းနည်းလေးကိုပဲပေးပါတယ်။ လီလီဟာ ဆိုင် ကနေ နောက်ဆုံးမှာ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်အောင် စီစဉ်နိုင်ခဲ့ပြီး ရဲတွေကိုလည်း အဲဒီအဆောက်အဦကို စီးနင်းရှာ ဖွေဖို့ အသိပေးလိုက်ပါတယ်။

○ နိုင်ဂျီးရီးယား

ဘိုကိုဟာရမ်တွေက အက်ပ့်ဒူ ရဲ့ရွာကိုတိုက်ခိုက်ပြီး သူ့အသက် ၁၄ နှစ်အရွယ်မှာ ပြန်ပေးဆွဲခဲ့ပါတယ်။ သူ့ကို စက်သေနတ်၊ လေယာဉ်ပစ်အမြောက်တွေနဲ့ အမြောက်ဒုံးကျည်အစရှိတဲ့ တိုက်ခိုက်ပစ်ခတ်မယ့်လက်နက်တွေကို ကိုင်တွယ် အသုံးပြုတတ်ဖို့သင်ကြားပေးခဲ့ပါတယ်။ အမျိုးမျိုးသော စစ်ဆင်ရေးတွေမှာ အဲဒီအဖွဲ့ဟာသူ့ကိုခေါ်သွားပြီး အရပ်သား ၁၈ ဦးကို သတ်ဖို့အတင်းအဓမ္မစေခိုင်းခဲ့ပါတယ်။ အစိုးရစစ်တပ်တွေကနေ သတင်းအချက်အလက်ယူဖို့ အတင်းအကျပ်စေခိုင်းပြီး အန္တရာယ်ကြားမှာလုပ်ဆောင်ခဲ့ကာ ဘိုကိုဟာရမ်အဖွဲ့သားအနေနဲ့ တရားစွဲဆိုခံခဲ့ရပါတယ်။ ၃ နှစ်ကြာအောင် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ရပြီး သူ့လျှို့ဝှက်လှမ်းမှုတစ်ခုကနေ ထွက်ပြေးသွားဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး သူ့မိဘတွေကို ရွှေ့ပြောင်းသွားလာတဲ့ စခန်းတွေမှာသွားဝင်ရှာနေချိန်မှာ ဘိုကိုဟာရမ် အဖွဲ့ဝင်အနေနဲ့ အဖမ်းခံခဲ့ရပါတယ်။

○ အင်္ဂလန်

၂၀၀၉ မှာ တင်မ် ဟာ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ခဲ့ပြီး ဆင်းရဲချို့တဲ့နေတဲ့အချိန်မှာ စုံတွဲတစ်တွဲက သူ့ကို အိမ်နဲ့တနေ့ကို ထမင်းသုံးနပ်ပေးပြီး ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းမှာလုပ်ဖို့ ကမ်းလှမ်းတာကို လက်ခံလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီ စုံတွဲနေထိုင်တဲ့ နေရာကိုရောက်ရှိချိန်မှာတော့ အလုပ်သမားတွေဟာ စုပြုံနေပြီး ညစ်ပတ်တဲ့စင်္ကြန်လမ်းမှာနေနေကြတာကို တွေ့ လိုက်ရပါတယ်။ စုံတွဲဟာ သူ့ရဲ့ခေါင်းကိုရိုက်၊ အဝတ်တွေကိုယူပြီး သူ့ဖုန်းနဲ့အထောက်အထားတွေကို သိမ်းယူလိုက်ပါ တယ်။ သူ့အဖမ်းခံရပြီလို့ပြောပြီး ရုပ်ပိုင်းရော နှုတ်နဲ့ပါ စော်ကားအနိုင်ကျင့်ခဲ့သလို ဘီလပ်မြေခင်းတဲ့လမ်းလုပ်ငန်းမှာ အလုပ် လုပ်ခိုင်းခဲ့ပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာတော့ လူကုန်ကူးသူတွေကို ဖမ်းဆီးနိုင်ခဲ့ပြီး တင်မ် လည်း လွတ်မြောက်ခဲ့ပါ တယ်။

○ ကမ္ဘောဒီးယား

လှိုင် ရဲ့မိသားစုတွေက ကြွေးမြီထဲမှာနှစ်မြုပ်နေတဲ့အချိန်မှာ မိသားစုကိုကူညီပြီး ဝင်ငွေပိုရအောင် ကူဖို့အတွက် သူမကို ပြောခဲ့ပါတယ်။ အသက် ၁၂ နှစ်သာရှိတဲ့ လှိုင်ကို ဆရာဝန်ရဲ့ဆေးစစ်ချက်နဲ့ အပျိုစင်ဖြစ်ကြောင်းလက်မှတ်ကို ထုတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ သူမကို ဟော်တယ်တစ်ခုမှာ ထပ်ခါတလဲလဲ အမွေပြုကျင့်ခဲ့တဲ့လူတစ်ဦးရဲ့လက်ထဲကိုထည့်ပေး လိုက်ပါတယ်။ ၂ နှစ်နီးပါး လှိုင်ရဲ့မိခင်ဟာ သူမကို သူတို့ရဲ့အကြွေးတွေကိုဆပ်ဖို့အတွက် ဆက်ပြီးရောင်းချခဲ့ပါတယ်။ သူမကို မိခင်ဖြစ်သူက ဒီတခါ ၆ လကြာအောင် ထပ်ရောင်းဖို့ စီစဉ်နေတာကိုသိပြီးနောက်ပိုင်းမှာ လှိုင်ဟာ အိမ်ကနေ ထွက်ပြေးပြီး လိင်ကုန်ကူးခံရသူတွေနေတဲ့ အဆောက်အဦတစ်ခုကို ရှာဖွေတွေ့ရှိပြီးနေထိုင်ခဲ့ပါတယ်။

○ နိုင်ဂျီးရီးယား | အီတလီ

ပေါ်လာ က နိုင်ဂျီးရီးယားမှာရှိတဲ့ သူမရဲ့မွေးရပ်မြို့ကနေ အိမ်ကိုလမ်းလျှောက်ပြန်လာတုန်းမှာ အမျိုးသား တစ်ယောက်က သူမကိုချဉ်းကပ်ပြီး အီတလီမှာ လစာကောင်းကောင်းရတဲ့ အလုပ်တစ်ခုရှိကြောင်းကမ်းလှမ်းခဲ့ပါ တယ်။ အဲဒီလူက ပေါ်လာ ကို အလုပ်အတွက် လူသစ်စုဆောင်းခပေးရမယ်လို့ပြောပေမယ့် အဲဒီငွေပမာဏက သူမဆီမှာရှိမနေပါဘူး။ ဥရောပမှာ အလုပ်ရဖို့ဆိုတာက တစ်သက်မှာတစ်ခါသာ ရမည့်အခွင့်အရေးဖြစ်တယ်လို့ တွေးမိတာနဲ့ ရရှိတဲ့လစာကနေ အကြွေးတွေကို ပြန်ဆပ်နိုင်မှာပဲလို့ထင်ပြီး ငွေတွေကိုချေးယူပြီးတော့ လိုလိုလားလား နဲ့ လက်ခံခဲ့ပါတယ်။ ပေါ်လာနဲ့ အခြားသော နိုင်ဂျီးရီးရန်းအမျိုးသမီးတွေဟာ လူသစ်စုဆောင်းသူနဲ့အတူ အီတလီကို သွားခဲ့ပါတယ်။ ရောက်ရှိသွားတဲ့ အခါမှာတော့ လိမ်လည်ခံလိုက်ရမှန်းသိပြီး သူတို့ရဲ့ခရီးစရိတ်အကြွေးတွေကို ဆပ်ဖို့အတွက် ပြည့်တန်ဆာအလုပ်ကို လူသစ်စုဆောင်းသူတွေက အတင်းအမွေခိုင်းစေခဲ့ပါတယ်။ ပေါ်လာနဲ့ အခြားသော အမျိုးသမီးတွေကို ရဲတွေရဲ့ စီးနင်းတိုက်ခိုက်ရှာဖွေမှုအတွင်းမှာ တွေ့ရှိခဲ့ပါတယ်။

○ ယူကရိန်း | ရုရှား

ဆိုဖီယာ ဟာ သူမရဲ့ယူကရိန်းအလယ်ပိုင်းက မြို့သေးလေးကနေ မော်စကိုကို ဈေးဆိုင်မှာလုပ်ရမယ်လို့ကတိပေး တဲ့ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်နဲ့သွားခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ရောက်ရှိတဲ့အခါမှာ အလုပ်အတွက် သူတို့ကို ကမ်းလှမ်းတဲ့ အမျိုး သားက သူတို့ရဲ့နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကို သိမ်းဆည်းလိုက်ပြီး မြို့ပြင်မှာရှိတဲ့ သံဆူးကြိုးတွေကာရံထားတဲ့ စက်ရုံ ဟောင်းတစ်ခုကို ခေါ်ဆောင်သွားပါတော့တယ်။ သူတို့ထွက်မပြေးနိုင်အောင် လက်နက်ကိုင်ထားတဲ့ အစောင့်တွေက စောင့်ကြပ်နေပါတယ်။ တစ်ရက်ကို ၁၈ နာရီလောက် တရားမဝင်တဲ့ ဖော်ကာတွေကို ပုလင်းထဲထည့်၊ ထုပ်ပိုးပြီး ဖြန့်ဖြူးတဲ့ အလုပ်ကို ၂ လနီးပါး လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ ရဲတွေက စက်ရုံကို စီးနင်းတိုက်ခိုက်ရှာဖွေချိန်မှပဲ ဆိုဖီယာဟာ နောက်ဆုံးမှာ လွတ်မြောက်သွားပါတော့တယ်။

○ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု

အေမီအသက် ၁၂ နှစ်အရွယ်မှာ အရက်နဲ့မူးယစ်ဆေးခွဲနေတဲ့ သူ့အဖေဟာ သူမကို ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနဲ့ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖော်ကားမှုတွေပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဖခင်ရဲ့မတော်မတရားပြုမှုတွေကနေ ထွက်ပြေးနိုင်ဖို့ သူမအသက် ၁၇ နှစ်မှာတော့ သူမရဲ့သူငယ်ချင်း လီဆာ နဲ့အတူနေထိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အေမီ အမြဲတမ်းဖြစ်ဖို့ မျှော်လင့်အိမ်မက်မက်ခဲ့တဲ့ မော်ဒယ် တစ်ယောက်ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးနိုင်တဲ့လူတစ်ယောက်ကို သူမသိတယ်လို့ လီဆာ က အေမီ ကိုပြောပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအမျိုးသားက အေမီ ကို ပြည့်တန်ဆာလုပ်ဖို့ အတင်းအမွေစေခိုင်းခဲ့ပြီး သူမရရှိတဲ့ငွေအားလုံးကို သိမ်းပြီး ဟော်တယ်အခန်းထဲမှာ အစားအစာနည်းနည်းလေးပေးပြီး ရက်သတ္တပတ်များစွာ ပိတ်လှောင်ထားခဲ့ပါတယ်။ သူမ ထွက်ပြေးရင် သတ်ပစ်မယ်လို့ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပါတယ်။ အေမီ ဟာ နောက်ဆုံး ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ခဲ့ပြီး

အခုအချိန်မှာတော့ လက်မှတ်ရ သူနာပြုအကူတစ်ယောက်အနေနဲ့ အခြားသူတွေကိုကူညီနိုင်ဖို့မျှော်လင့်နေပါတယ်။

○ **ဖိလစ်ပိုင်**

မာရီယာ က ဂျက်စမင်း ကိုချဉ်းကပ်ပြီး မနီလာမှာရှိတဲ့ အင်တာနက်ဆိုင်တစ်ခုမှာအလုပ်ရဖို့အတွက် ကတိပေးတာကြောင့် ဂျက်စမင်းဟာ လက်ခံလိုက်ပါတယ်။ မာရီယာ က ဂျက်စမင်း နဲ့ အခြားသော မိန်းကလေးတစ်ဒါဇင်ကို စုဆောင်းပြီး သူမတို့ နေထိုင်တဲ့ရွာငယ်လေးကနေ မနီလာကို အဖွဲ့လိုက်ခရီးထွက်ဖို့စီစဉ်ခဲ့ပါတယ်။ ဆိပ်ကမ်းမှာ လုံခြုံရေး အစောင့်က မာရီယာနဲ့မိန်းကလေးအဖွဲ့ကို မသင်္ကာတာကြောင့် သူတို့ရဲ့အထောက်အထားတွေနဲ့အလုပ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေကို တောင်းခဲ့ပါတယ်။ မာရီယာ က သင့်လျော်တဲ့စာရွက်စာတမ်းတွေကို မပေးနိုင်ခဲ့တာကြောင့် အဖမ်းခံခဲ့ရပါတယ်။ အာဏာပိုင်တွေသိရှိခဲ့တာက အဲဒီနေရာမှာဘာအင်တာနက်ဆိုင်မှမရှိပဲ မာရီယာက မိန်းကလေး တွေကို အွန်လိုင်းကတစ်ဆင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရောင်းဝယ်မှုတွေပြုလုပ်ဖို့အစီအစဉ်ရှိတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

○ **အာဖဂန်နစ္စတန်**

ပါရှာ အသက် ၁၀နှစ်အရွယ်မှာ သူမိသားစုက သူ့ကိုကျောင်းထုတ်ပြီး အုတ်ဖိုတစ်ခုမှာ ဝင်ငွေကို တနည်းတလမ်းနဲ့ ရရှိစေဖို့ အလုပ်လုပ်စေခဲ့ပါတယ်။ ပါရှာ ရဲ့မိသားစုဟာ အုတ်ဖိုပိုင်ရှင်ဆီမှာ ငွေတွေကိုချေးယူထားပြီး ပါရှာ ရဲ့ဖျားနာနေတဲ့ဖခင်ကို ကြည့်ရှုနေရတာကြောင့် အကြွေးနဲ့ အတိုးတွေက ကျော်လွှားလို့မရတော့လောက်အောင် များပြားနေပါတယ်။ ၃ နှစ်ကြာအောင် ပါရှာ ဟာ မြေစာတွေအပြည့်နဲ့ လက်တွန်းလှည်းကို တစ်ရက် ၁၂ နာရီကြာအောင် ဖခင်နဲ့ မောင်နှမတွေနဲ့အတူ ဆွဲနေခဲ့ရပါတယ်။ ပါရှာရဲ့မိသားစုကအကြွေးတွေကို မဆပ်နိုင်ခဲ့ရင် ပါရှာနဲ့သူမောင်နှမတွေဟာ အဲဒီအကြွေးကို ဆက်ပြီးအမွေခံရမှာဖြစ်ပြီး သူတို့ရဲ့ကိုယ်ပိုင်သားသမီးရတဲ့အထိကို ဆပ်သွားရမှာဖြစ်ပါတယ်။

○ **ယူဂန်ဒါ**

မေရီ ဟာ ယူဂန်ဒါမှာ လျှပ်စစ်ကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦးဖြစ်ဖို့အတွက် စိတ်ကူးယဉ်ထားခဲ့ပါတယ်။ သူမအသက် ၁၆ နှစ် ရောက်ချိန်မှာတော့ သူမရဲ့ ကျောင်းစရိတ်တွေကို သူမရဲ့မိဘတွေက မပံ့ပိုးနိုင် သို့မဟုတ် မပေးနိုင်တော့တာကြောင့် ကမ်ပါလာရဲ့ အပြင်မှာရှိတဲ့ အဒေါ်နေထိုင်တဲ့ရွာကို သူမကိုပို့လိုက်ပါတယ်။ သူမရဲ့အဒေါ်ဟာ မတော်တဆမှုတစ်ခု ကြုံပြီးတဲ့နောက်မှာ မေရီဟာ ငွေအတွက် မှောင်ခိုပြုလုပ်ခြင်းခံလိုက်ရပါတယ်။ အိမ်နီးချင်းရဲ့အကူအညီနဲ့ မေရီဟာ ဆိုင်တစ်ခုမှာ အလုပ်ရပြီး သူမရဲ့သူဌေးဟာ ဆိုင်ရဲ့ဖောက်သည်တွေနဲ့ အတင်းအကျပ်ပဲ လိင်ဆက်ဆံခိုင်းပါတယ်။ တစ်ရက်မှာတော့ လူမှုလုပ်သားတစ်ဦးက ဆိုင်ကိုရောက်လာပြီး မေရီကို ဆိုင်ကနေထွက်ပြေးလွှတ်မြောက်အောင် ကူညီနိုင်တဲ့အဖွဲ့တစ်ခုအကြောင်း ပြောပြခဲ့ပါတယ်။ အစိုးရမဟုတ်တဲ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုရဲ့အကူအညီနဲ့ မေရီဟာ ထွက်ခွာနိုင်ခဲ့ပြီး ကျောင်းပြန်တက်နိုင်ကာ လျှပ်စစ်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ဘွဲ့ကိုလည်း ရရှိခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။

(ကောက်နုတ်ချက်။ TIP Report 2006 – 2007 မှ ဖြစ်ရပ်များ)

၂.၅။ လူကုန်ကူးခံရခြင်း၏ အကျိုးဆက်များ (နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများ)

လူကုန်ကူးမှုကျူးလွန်ခြင်းတွင် ကျူးလွန်ခြင်းခံရသူများအပေါ် ကိုယ်ရောစိတ်ပါ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း၊ အမွေပြုကျင့်ခြင်း၊ ကာယကံရှင်နှင့် ၎င်း၏မိသားစုအပေါ် ခြိမ်းခြောက်အနိုင်ကျင့်ခြင်း၊ နိုင်ငံကူးလက်မှတ် သိမ်းယူထားခြင်းမှစ၍ သေဆုံးစေသည်အထိ ဆိုးရွားသည့် ပုဂ္ဂလိကအကျိုးသက်ရောက်မှုများဖြစ်ပေါ်စေရုံသာမက သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများ၏ လုံခြုံရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းမှုများအား ထိပါးအန္တရာယ်ပေးလျက်ရှိသည်။

ရောင်းစားခံရသောသူများသည် အိမ်ဖော်လုပ်ငန်း၊ ရာဘာခြံ၊ အန္တရာယ်ရှိသောစက်ရုံများ၊ ကလေးငယ်များနှင့် သက်ကြီး ရွယ်အိုများအား တောင်းရမ်းစားသော အလုပ်ကိုလုပ်ခိုင်းခြင်း၊ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများအား ဖြတ်တောက်ရောင်းစားခံရခြင်း၊ သကြားလုံး၊ ပန်း စသည်တို့ကိုရောင်းခိုင်းခြင်း အစရှိသည့် နေရာများတွင် အလုပ်လုပ်ရသည်။ ထို့ပြင် သတ်မှတ်ထားသောအလုပ်များ မပြီးပါက ရိုက်နှက်ခြင်း၊ အစာမကျွေးခြင်းများပြုလုပ်ခြင်း၊ အိပ်ရေး ၀၀ မအိပ်ရခြင်း၊ မလုပ်ချင်သောအလုပ်များ လုပ်ရခြင်း၊ နားချိန်မရှိခြင်း၊ အမြဲတမ်းကြောက်ရွံ့နေရခြင်း၊ အခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးခြင်း (သို့) အခွင့်အရေးများမရရှိခြင်း စသည်တို့ကိုကြုံတွေ့ရပါသည်။

လူကုန်ကူးမှုဖြစ်ရပ်များသည် ကိုင်တွယ်ရခက်ခဲသော ပြဿနာဖြစ်ပြီး လူကုန်ကူးခံရသူများအနေဖြင့် ကိုယ်ခန္ဓာအနာတရဖြစ်ခြင်းကိုကြုံတွေ့ရသည့်အပြင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပိုင်းတွင်လည်းထိခိုက်ခံစားကြရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ကို မိသားစုနှင့် ပြန်လည် ပေါင်းစည်းပြီးပါကလည်း နောက်တစ်ကြိမ်သားကောင်ထပ်မံဖြစ်နိုင်ချေ (လူကုန်ကူးခံရနိုင်ချေ) ရှိပါသည်။

ပုံမှန်အားဖြင့် ရောင်းစားခံရသောသူများသည် ၎င်းတို့ကိုပတ်ဝန်းကျင်မှ အကောင်းမြင်ရန်၊ နွေးထွေးစွာကြိုဆိုရန် ခက်ခဲသည့် အနေအထားများရှိနေတတ်ပါသည်။ သို့သော် အချို့သော ပတ်ဝန်းကျင်မှ သူများသည်လည်း ထိုသို့သောသူများကို အကောင်းမြင်ပေးပြီး နွေးထွေးလက်ခံမှုများလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်၎င်းတို့အတွက် နွေးထွေးမှုရှိပြီး အကူအညီဖြစ်စေသော ပတ်ဝန်းကျင်အထူးပင်လိုအပ်ပါသည်။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံကျွန်းများတွင်တံငါသည်အဖြစ်ကျွန်ုပ်ပြုခြင်းခံရသည့်မြန်မာများ၏ဖြစ်ရပ်မှန်များ

■ ဖြစ်ရပ်မှန် (၁)

ကိုနိုင်သည် ၁၉၉၃ခုနှစ်ကတည်းကစပြီး အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတူရယ်ကျွန်းကိုရောက်ရှိခဲ့ကာ ယာယီဆောက်ထားသည့် အိမ်လေးတွင်နေခဲ့ရသည်။ ကိုနိုင်၏ ခေါင်းပေါ်ကဆံပင်များကို ဖြိုကြည့်လိုက်လျှင် အမာရွတ်ထနေသည့်ဒဏ်ရာဟောင်းကြီးကိုတွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုဒဏ်ရာသည် အိမ်ပြန်ချင်သည်ဟုပြောသည့်အတွက် အလုပ်ရှင်တစ်ဦးမှ ဦးခေါင်းအား ရိုက်ခွဲခံခဲ့ရသည့် ဒဏ်ရာဖြစ်သည်။ ထိုစကားကို ဒုတိယအကြိမ်ပြောမိသည့်အတွက် စက်လှေပေါ်တွင် သူ့အား ခြေကျင်းခတ်ထားပြီး အစာ၊ ရေမပေးပဲ ရက်တော်တော်ကြာ ဒဏ်ပေးခံခဲ့ရသည်။ နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်ပြောလျှင် သတ်ပစ်မည်ဟုလည်း ခြိမ်းခြောက်ခံခဲ့ရသည်။ သို့ပေမဲ့ ညတစ်ညတွင် ကိုမြင့်နိုင်သည် ရေကူးပြီး ထွက်ပြေးခဲ့သည်။ ဒေသခံမိသားစုတစ်စု၏ အကူအညီဖြင့် တောတွင်းတွင် နှစ်အတော်ကြာပုန်းအောင်းနေခဲ့ရသည်။

ကိုနိုင်သည်လွန်ခဲ့သည့် ၂၂ နှစ်က ထွက်ခွာသွားခဲ့သည့် ရွာလေးကို ပြန်ရောက်ချိန်တွင် ကားပေါ်ကခုန်ဆင်းသွားပြီး ကလေးမလေးတစ်ဦးအား ပြေးဖက်လိုက်ပါသည်။ ထိုကလေးမလေးသည် သူ၏သမီးဖြစ်ပြီး နောက်နားတွင်လည်း ဒဏ်ဒဏ်ဖြင့် ကိုနိုင်ထံ ချည်းကပ်လာနေသည့် ပိန်ပိန်သေးသေးအဘွားအိုတစ်ယောက်သည် အနားရောက်ခါနီးတွင် မြေပေါ်လဲကျလုလုဖြစ်သည့်အတွက် မြင့်နိုင်သည် ထိုအဘွားအို၏ လက်မောင်းနှစ်ဖက်အားပြေးဆွဲထားလိုက်ရာ သူ၏ အမေပင်ဖြစ်သည်။

■ ဖြစ်ရပ်မှန် (၂)

အသက် (၁၇) နှစ်သာရှိသေးသော မင်းမင်းနေထိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း ရွာလေးတစ်ရွာသို့ လူတစ်ဦး ရောက်လာပြီး ထိုင်းနိုင်ငံ ငါးဖမ်းသင်္ဘောပေါ်တွင် အလုပ်လုပ်ရမည်၊ လစာကောင်းရမည်ဟုပြောသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းမှ ထိုင်း နယ်စပ်ထိ တောတောင်များဖြတ်ပြီး ခြေလျင်ခရီးဖြင့်ရောက်ခဲ့ပြီးနောက် ပွဲစားမှ မိမိအား စက်လှေသူကြီးတစ်ဦး ထံတွင် ရောင်းစားခဲ့သည်။ ထိုင်းအာဏာပိုင်များ မြင်မည်စိုးသဖြင့် စက်လှေဝမ်းထဲတွင် ပုန်းအောင်းနေခဲ့ရသည်။ အနည်းဆုံး ခြောက်လအလုပ်လုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ထို့နောက်အိမ်ပြန်နိုင်သည်ဟု စက်လှေသူကြီးမှ ပြောခဲ့သည်။ သို့သော်လစာကိစ္စအားမသိရှိရပါ။ မင်းမင်းမှ ခြောက်လ အလုပ်လုပ်ရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ထိုင်းတွင် (၁၇) ရက်ကြာ ပြီးနောက် အင်ဒိုနီးရှားအရှေ့ဘက် အင်သွန်းကျွန်းပေါ် ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ထိုနေရာတွင် မိမိကဲ့သို့သော မြန်မာ အလုပ်သမား အများအပြားကိုတွေ့ရှိရသည်။ ထိုသူများ၏ ပြောပြချက်အရ မိမိသိရှိထားသည့် ခြောက်လစာချုပ် ဆို သည်မှာမရှိ၊ လစာလည်းမပေး၊ ထွက်ပြေးရန်လမ်းစမမြင် ဖြစ်နေသည်။ ယခုသူရောက်ရှိနေသည့် နေရာနှင့် မြန်မာနိုင်ငံမှသူ၏ ရွာလေးသည် မိုင်ထောင်ပေါင်းများစွာ ဝေးကွာလျက်ရှိသည်။ မိမိအသက် မိမိမပိုင်တော့သလို အတိတ်ဘဝ ဝဋ်ကြွေးကြောင့်ပေးဆပ်ရမည့် အကြွေးတစ်ခုအဖြစ်သာ သတ်မှတ်လိုက်သည်။

ပထမတစ်လတွင် သုံးရက်လုံး မစားချင်မသောက်ချင်နှင့် နေထိုင်မကောင်းဖြစ်၍ လဲနေချိန် စက်လှေသူကြီး ရောက်လာပြီး အလုပ်မလုပ်ပဲ အိပ်နေသည်ကိုတွေ့၍ နောက်တစ်ခါတွေ့လျှင် ပင်လယ်ထဲပစ်ချခဲ့မည်ဟု ခြိမ်းခြောက် ခဲ့သည်။ မင်းမင်း၏ သူငယ်ချင်းအချို့မှ သူ့အားသင်္ဘောကုန်းပတ်ပေါ်ဆွဲခေါ်သွားပြီးဆေးတိုက်ကြသည်။ ထို့နောက် ချက်ချင်းအလုပ်ပြန်လုပ်ရသည်။ လူတစ်ကိုယ်လုံး ချိုးချိုးကျနေပြီး ချောင်းတဟွတ်ဟွတ်ဆိုးနေသည့်ကြားက ရှိသမျှ ခွန်အားနှင့် ဖျစ်ညှစ်ပြီး အလုပ်လုပ်ခဲ့ရသည်။ တစ်နှစ်ပတ်လုံး နှစ်လမျှသာမြေကြီးအား မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ သို့သော် ထွက်ပြေးနိုင်ဖို့လမ်းမရှိ။ တစ်ခါတစ်ရံစီးကရက်လေးငါးပူး၊ ခေါက်ဆွဲခြောက်ထုပ်နှင့် ကော်ဖီထုပ်တချို့ ရသော်လည်း လစာမရရှိပေ။ တစ်နေ့လုံး တစ်ညလုံးနေ့စဉ်ရက်ဆက် အလုပ်လုပ်ကြရသော်လည်းထမင်းဝဝမစားရ၊ ရေကြည်ရေချို မသောက်ရ၊ လုပ်ငန်းခွင်တွင်လည်း အသက်စွန့်လုပ်ကိုင်နေရသည်။ မုန်တိုင်းမိမည်ကို အမြဲတမ်းစိုးရိမ်နေရသည်။ ထိုထဲတွင် မိမိတို့အတွက် အဆိုးဝါးဆုံးရန်သူမှာစက်လှေသူကြီးပင်ဖြစ်သည်။ မင်းမင်းသည် သူကဲ့သို့ အနှိပ်စက် အနိုင်ကျင့်ခံခဲ့ရသော မြန်မာတစ်ယောက် နေထိုင်မကောင်းဖြစ်ပြီး သေဆုံးသွားသည်ကိုလည်း မြင်ခဲ့ရသည်။ သေဆုံးသွားသည့် ရုပ်အလောင်းအား သူကြီးမှ သာသာလေးပင်ရေထဲကန်ချလိုက်သည်ကို မြင်ခဲ့ရသည်။

ငါးဖမ်းသင်္ဘောပေါ်တွင် တစ်နှစ်ကြာအလုပ်လုပ်ပြီးနောက် မင်းမင်း လုပ်အားခစတင်ရရှိခဲ့သည်။ လုပ်အားခအား နှစ်လ တစ်ကြိမ်ထုတ်ပေးပြီးတစ်ကြိမ်လျှင် (၈၇) ဒေါ်လာဖြင့် သုံးနှစ်ခွဲကြာသည်ထိ လုပ်ကိုင်လာခဲ့ရာမှ ချောင်းဆိုး သွေးပါ ရောဂါရလာပြီး အလုပ်ဆက်မလုပ်နိုင်လောက်အောင် ကိုယ်ခံအားဆုတ်ယုတ်ခဲ့သည်။ သူကြီးထံ အိမ်ပြန်ချင် သည် ဟုပြောလျှင် ခြိမ်းခြောက်ပြီး အလုပ်အတင်းအကျပ်ခိုင်းပြန်သည်။ ထိုလူများ၏လက်ထဲတွင် အနှိပ်စက်ခံပြီး သေရတာထက် မိမိကိုယ်ကိုပင်လယ်ထဲခုန်ချ သတ်သေရန်ကြံခဲ့သော်လည်းသူငယ်ချင်းများကဖက်ထားပြီးမလုပ်ရန် တားခဲ့သည်။ နောက်တစ်ကြိမ်စက်လှေဆိပ်ကမ်းပြန်ရောက်လျှင် ထွက်ပြေးဖို့အခြားသင်္ဘောသားများအကြံပေးသဖြင့် မင်းမင်း စိတ်လျော့ခဲ့ရသည်။

စက်လှေဆိပ်ကမ်းကပ်ပြီးနောက်တစ်နေ့တွင်ပင် မင်းမင်းထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ ဒေသခံအမျိုးသမီးကြီး တစ်ဦးမှ သူ၏နေအိမ်တွင် ဝှက်ပေးခဲ့ပြီး မိမိ၏ချောင်းဆိုးသွေးပါ တီဘီရောဂါအား ပျောက်အောင်ကုသပေးခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးကြီးသည် မိမိအား သားတစ်ဦးသဖွယ် ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်ထားသည့်အတွက် ရရာအလုပ်လုပ်ရင်း လေးနှစ်မျှ နေလာခဲ့သည်။ အိမ်ပြန်ရန်ကားလက်မလျှော့သေးပါ။

မင်းမင်း အသက် ၂၄ နှစ်ပြည့်ပြီးတစ်နေ့တွင် သူ့အားအကူအညီပေးမည့် အင်ဒိုနီးရှားလူငယ်ကြီးကြပ်ရေးဌာနမှ

လူတစ်ယောက်နှင့် သိကျွမ်းခဲ့သည်။ ထိုနှစ်မတ်လတွင်ပင် မင်းမင်းအပါအဝင် လူကုန်ကူးခံရသူ မြန်မာလုပ်သား ၂၀ ယောက်ကို IOM အစီအစဉ်ဖြင့် မြန်မာပြည်သို့ လေယာဉ်ဖြင့်ပြန်လာခွင့်ရခဲ့ကြသည်။

(ကောက်နှုတ်ချက်။ ကျွန်တံငါသည်၊ ၂၀၁၆)

၂.၆။ လူကုန်ကူးသူများ

လူကုန်ကူးသူများသည် မည်သည့်လူမျိုးမဆို၊ ဘာသာဝင်မဆိုဖြစ်နိုင်ပြီး အမျိုးသမီးများ၊ အမျိုးသားများသာမက လိင်တူများလည်း ပါဝင်သည်။ ထို့အပြင် လူကုန်ကူးသူများသည် သူစိမ်းများထက် ဆွေမျိုးသားချင်း၊ အသိမိတ်ဆွေ၊ ယုံကြည်အား ကိုးရသူ၊ ဩဇာညောင်းသူ အများစုသာ ဖြစ်နေကြသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ စုဆောင်းသိမ်းသွင်းသည့် အဆင့်တွင် အမျိုးသမီးများ ကိုပိုမိုတွေ့ရတတ်ပြီး လမ်းခရီးတွင်ခေါ်ဆောင်ခြင်းတို့ကို အများအားဖြင့် အမျိုးသား များသာ ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ နိုင်ငံအများစုတွင် လမ်းခရီးတလျှောက် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များအား လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖော်ကားမှုများကို အမျိုးသားကုန်ကူးသူများမှပြုလုပ်ကြသည်ကိုတွေ့ရသည်။ လူကုန်ကူးသူများ ထဲတွင်လည်း အချို့သည် ယခင်အချိန်က လူကုန်ကူးမှု၏သားကောင် (လူကုန်ကူးခံရသူ) များဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

နိုင်ငံတကာမှတစ်ဆင့်အရ လူကုန်ကူးသူများသည် ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်မှ လူကြီးပိုင်းအသက်အရွယ်အထိ မည်သည့်အသက်အရွယ်မဆို ဖြစ်နိုင်သည်။ အချို့လူများသည် တကိုယ်တည်းသမားများဖြစ်ပြီး အချို့သည် အိမ်ထောင်မိသားစုနှင့် သားသမီးများလည်း ရှိကြသည်။ လူကုန်ကူးသူအများစုတွင် ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများ ရှိထားကြသည်။ အချို့သော မှတ်တမ်းများအရ လူကုန်ကူးသူများသည် ကားဒရိုင်ဘာ၊ အလုပ်သမားများကဲ့သို့သော သာမန်လူများ ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ရှေ့နေများ၊ ဆရာဝန်များ၊ ရဲအရာရှိနှင့် နိုင်ငံရေးသမားကဲ့သို့သော အဆင့်မြင့် ရာထူးရှိသောသူများလည်း ပါဝင်ပါသည်။

လူကုန်ကူးသူများ၏ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုကွန်ယက်နှင့်အဆင့်များ

(ကောက်နှုတ်ချက်။ <https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2008/BP016ProfilingtheTraffickers.pdf>)

အပိုင်း ၃

လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေနှင့် လူကုန်ကူးခံရသူများအားကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း

၃.၁။ မြန်မာနိုင်ငံရှိလက်ရှိဥပဒေ

ကလေးကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုအပါအဝင် လူကုန်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုနှင့်သက်ဆိုင်သော မြန်မာနိုင်ငံလူကုန်ကူးမှု တားဆီး ကာကွယ်ရေးဥပဒေကို ၂၀၀၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးများနှင့် လူငယ်များအား ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းကို အထူးသတိပြုလုပ်ဆောင်သွားမည်ဟု ဖော်ပြထားပါ သည်။ ထိုဥပဒေထဲတွင် ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ကလေးသူငယ်ဥပဒေအရ ကလေးဆိုသည်မှာအသက် (၁၆)နှစ် မပြည့်သေးသောသူကို ဆိုလိုပြီး လူငယ်ဆိုသည်မှာအသက် (၁၆) နှစ်ပြည့်ပြီး (၁၈) နှစ်မပြည့်သေးသူကို ဆိုလိုသည်။

မြန်မာနိုင်ငံလူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေ၊ စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက် ၂၀၀၅ ခုနှစ်၏ နောက်ခံ အကျဉ်း

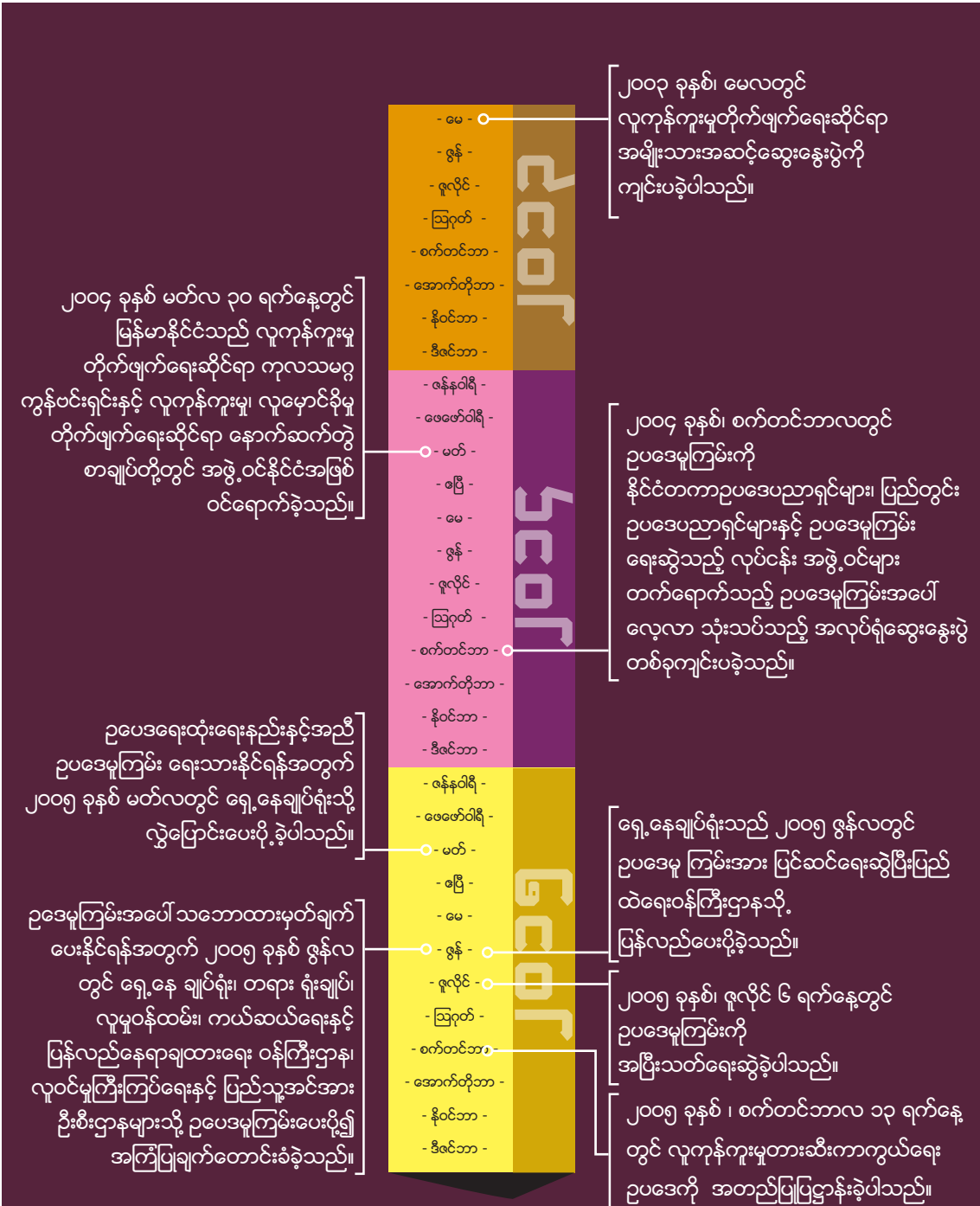
လူကုန်ကူးခြင်းသည် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ လျင်မြန်စွာကြီးထွားလျက်ရှိသော ပြစ်မှုတစ်ခုဖြစ် သည်။ လူရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းလုပ်ရပ်ကို ကမ္ဘာပေါ်ရှိ မည်သည့်နိုင်ငံမှ သည်းမခံပဲ အထိရောက်ဆုံး နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် တုံ့ပြန်တိုက်ဖျက်နေကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၁၃) ရက်နေ့တွင် လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေး ဥပဒေ အား ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ပြီး၊ ယင်းမှာ လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် တရားစီရင်ရေး ယန္တရားကို တည်ဆောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများဘက်မှ ရပ်တည်ကာ ယင်းတို့၏အခွင့်အရေး များကို အကာအကွယ်ပေးရန် ဤဥပဒေအား ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးကို အခြေခံသော တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အဝန်းအဝိုင်းကို ထူထောင်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

လူကုန်ကူးခြင်း ဖြစ်ရပ်သည် ကိုင်တွယ်ရခက်သည့်ပြဿနာဖြစ်ပြီး၊ လူကုန်ကူးခံရသူများသည် ကိုယ်ခန္ဓာ အနာတရ ဖြစ်ခြင်းအပြင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်ခံစားရနိုင်သဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများအား မိသားစုနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းထားခြင်း၊ နောက်ထပ်တစ်ကြိမ် သားကောင်ထပ်မံမဖြစ်စေရန်အတွက် ပြန်လည် ထူထောင်ရေး ပြုလုပ်ပေးသည့်အဆင့်ထိ အတတ်နိုင်ဆုံး ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးမှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေး ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရေးလုပ်ဆောင်ချက်အဆင့်များအကျဉ်းချုပ်

၃.၂။ မြန်မာနိုင်ငံလူ့ကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေ

(စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက် ၂၀၀၅ ခုနှစ်၏ ပြစ်ဒဏ်များ)

မည်သူမဆို အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များကိုကုန်ကူးသည်ဟု ပြစ်မှုထင်ရှားလျှင် အနည်းဆုံးထောင်ဒဏ် (၁၀) နှစ် မှအများဆုံးထောင်ဒဏ်တစ်သက်အထိချမှတ်နိုင်သည့်အပြင် ငွေဒဏ်လည်းချမှတ်နိုင်ပါသည်။ အမျိုးသမီး၊ ကလေးနှင့် လူငယ်မဟုတ်သူများကိုကုန်ကူးလျှင် အနည်းဆုံးထောင်ဒဏ် (၅)နှစ်မှ (၁၀)နှစ် အပြင် ငွေဒဏ်လည်း ချမှတ်နိုင်ပါသည်။ လူကုန်ကူးရန် ကလေးမွေးစားခြင်း၊ လက်ထပ်ခြင်း၊ စာရွက်စာတမ်းအတုပြုလုပ်ခြင်းများတွင် ပြုလုပ်သူကို အနည်းဆုံး ထောင်ဒဏ် (၅)နှစ်မှ (၁၀)နှစ်အထိချမှတ်နိုင်သည့်အပြင် ငွေဒဏ်လည်းချမှတ်နိုင် ပါသည်။ အစိုးရဝန်ထမ်းများမှ လာဘ်စားမှုများပြုလုပ်သည်ဟု ပြစ်မှုထင်ရှားလျှင် အနည်းဆုံးထောင်ဒဏ် (၃)နှစ် မှ (၇)နှစ် အထိ ချမှတ်နိုင်သည့်အပြင် ငွေဒဏ်လည်းချမှတ်နိုင်ပါသည်။

၃.၃။ လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေ နှင့် ဆက်စပ်သည့်တည်ဆဲဥပဒေများ

- ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ လူကုန်ကူးတားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေ
- ၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များတွင်နိုင်ငံအချင်းချင်းအကူအညီပေးရေး ဥပဒေ
- ၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများဆိုင်ရာဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၂၊ ၂၃
- ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ သွေးနှင့် သွေးပစ္စည်းဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၊ ၂၀၊ ၂၁၊ ၂၂၊ ၂၃
- ၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ တရားမဝင်သောနည်းလမ်းဖြင့်ရရှိသည့် ငွေကြေးနှင့်ပစ္စည်းများ ထိန်းချုပ်ရေးဥပဒေ
- ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ ပြည်ပအလုပ်အကိုင်ဆိုင် ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆၊ ၂၇၊ ၂၈၊ ၂၉
- ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ကလေးသူငယ်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၅၊ ၆၆
- ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ပြည့်တန်ဆာ နှိပ်ကွပ်ရေးအက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၊ ၅၊ ၆၊ ၇၊ ၈
- ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အဂတိလိုက်စားမှုတားမြစ်ရေးအက်ဥပဒေ
- ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး (အရေးပေါ်ပြဋ္ဌာန်းချက်များ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃၊
- ၁၈၆၁ ခုနှစ်၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၉၂၊ ၂၉၃၊ ၂၉၄၊ ၃၆၃၊ ၃၆၄၊ ၃၆၄၊ ၃၆၄၊ ၃၆၅၊ ၃၆၆၊ ၃၆၇၊ ၃၆၈

၃.၄။ လူကုန်ကူးခံရသူများအားဥပဒေအရကူညီပေးခြင်း - တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး (အစိုးရ၏ အဓိကတာဝန်)

လူကုန်ကူးခံရသောအမျိုးသမီးများ၊ ကလေးသူငယ်၊ လူများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကိုမထိခိုက်စေရန်၊ သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးများတွင် အမှုများကို စစ်ဆေးသောအခါ သီးသန့်ရုံးခန်းများတွင်စစ်ဆေးရန် (အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးများ)၊ လာဘ်စားမှု မရှိစေရန်၊ တာဝန်ရှိသူများမှ အမှုအားစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း သို့မဟုတ် မသေချာသေးဘဲ သတင်းထုတ်ပြန်မှု မလုပ်စေရန်၊ အမှုရင်ဆိုင်နေချိန်တွင် လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် သက်တောင့်သက်သာနေထိုင်နိုင်သည့် နေရာစီစဉ်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

လူကုန်ကူးခံရသူများကိုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း

လူကုန်ကူးခံရသည့် သူများသည်ဖြစ်စဉ်ပေါ်မူတည်၍ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်နစ်နာမှုများ ရှိသောကြောင့် ပြန်လည်ကုစားပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ လူကုန်ကူးခံရသူတို့သည် အကြမ်းဖက်မှုပုံစံအမျိုးမျိုးကြောင့် စိတ်ဓါတ်ကျခြင်း၊ ရှက်ကြောက်ခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကိုမိမိယုံကြည်မှု ကင်းမဲ့ပြီး အပြစ်ရှိသကဲ့သို့ခံစားရခြင်း၊ လက်တုန့်ပြန်လိုခြင်း၊ ဂလွဲစားချေလိုခြင်းစသည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများ ရှိတတ်သည်။

၎င်းအခြေအနေမျိုးတွင် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများအနေဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ စိတ်ဓာတ်ရေးရာ၊ ကိုယ်ကာယရေးရာများ ပြန်လည်ကောင်းမွန်စေရေးအတွက် လိုအပ်သည့် ဆောင်ရွက်မှုများ ထောက်ပံ့ပေးရန်လိုအပ်သည်။ သင့်လျော်သောနေအိမ် စီစဉ်ပေးခြင်းအပါအဝင် အခြားနိုင်ငံများတွင် လူကုန်ကူးခံရသောသူများအတွက် ၎င်းတို့နားလည်သည့် ဘာသာစကားဖြင့် နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးအကြံပေးခြင်း၊ သတင်းဖလှယ်ခြင်း၊ ဆေးဝါးကုသပေးခြင်း စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်းဆိုင်ရာ အကူအညီပေးခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်စီစဉ်ပေးခြင်း၊ ပညာသင်ကြားရေးနှင့် လေ့ကျင့်သင်ကြားရေး အခွင့်အလမ်းများ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းတို့ကိုလုပ်ဆောင်ပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။

ထို့အပြင်လူကုန်ကူးမှုမှတိုက်ရိုက်အကျိုးဆက်အဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာသော အခြားပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ်တွင် ဥပမာအားဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူသည် မိမိနိုင်ငံ (Country of Origin) သို့ပြန်လည်ဝင်ရောက်လာချိန်တွင် လူဝင်ကြီးကြပ်မှု ဥပဒေအရလည်းကောင်း၊ ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် အဓမ္မခိုင်းစေခြင်းခံရသဖြင့် ကျူးလွန်ခဲ့ရသော ပြစ်မှုအတွက် ပြည့်တန်ဆာ နှိပ်ကွပ်ရေး ဥပဒေအရလည်းကောင်း၊ အရေးယူသင့်မသင့် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးရန် အထူးလိုအပ်ပါသည်။

လူကုန်ကူးရောင်းဝယ်ခံရခြင်းကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန်အတွက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးလုပ်ငန်းများသာမက ၎င်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဥပဒေများကိုသိရှိထားရန်လိုအပ်ပါသည်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းလုပ်ငန်းများတွင် အောက်ပါအချက်များကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်ပါသည်။

- လူကုန်ကူးခံရသူများအား (နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်နှင့်ပြည်တွင်း) သတ်မှတ်ထားသော စံနှုန်းနှင့်အညီ စိစစ်ခြင်း (နိုင်ငံသားစိစစ်ခြင်း)
- လူကုန်ကူးခံရသူများအား (နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်နှင့်ပြည်တွင်း)ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်အခြေခံရပိုင်ခွင့်များအပေါ်မူတည်၍ သင့်လျော်သော ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများပေးခြင်း (ဥပမာ- ဂေဟာတွင်နေရပါက လိုအပ်သော ရုပ်ပိုင်း/စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများပေးခြင်း)
- လူကုန်ကူးခံရသူများအား (နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်နှင့်ပြည်တွင်း)ဂုဏ်သိက္ခာ၊ လေးစားမှုနှင့် လျှို့ဝှက်ရမည့်အရာများကိုစောင့်ထိန်းပြီး ၎င်းတို့၏ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးတွင် လိုအပ်သောပံ့ပိုးမှုများပေးခြင်း။ (ဥပမာ-နိုင်ငံသားစိစစ်ရေး ကတ်မရှိသူ (သို့) ပျောက်ဆုံးသူများအားနိုင်ငံသားစိစစ်ရေးကတ်ထုတ်ပေးခြင်း)
- ကလေးသူငယ်များ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာထိခိုက်ဒဏ်ရာရှိသူများ၊ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးတွင် အခက်အခဲရှိသူများနှင့်ပြန်လည်လူကုန်ကူးခံရနိုင်ဖွယ်ရှိသည့်သူများအား ဦးစားပေး၍ နောက်ဆက်တွဲစောင့်ရှောက်မှုများ ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ခြင်း။

လူကုန်ကူးခံရသောအမျိုးသားများ ကြုံတွေ့ရသည့်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာစိန်ခေါ်မှုများ

■ ဖြစ်စဉ် (၁)

လူကုန်ကူးခံရသောအမျိုးသားများသည် ၎င်းတို့၏ဒေသမှပွဲစားများ သို့မဟုတ် အလုပ်ရှင်များ၏ လက်ထဲသို့ပြန်လည် မရောက်ရှိရန် ၎င်းတို့ကိုကာကွယ်ပေးရန်ပြောဆိုကြပါသည်။ လူကုန်ကူးမှုတရားရုံးတင်ခြင်းဖြစ်စဉ်တွင် သံသယရှိသူ တစ်ဦးအဖြစ် ပါဝင်နေမည်ကို ၎င်းတို့ကြောက်ရွံ့ကြပါသည်။ ဆိုက်ရောက်နိုင်ငံအတွင်း ၎င်းတို့၏ဘေးကင်းရေးနှင့် လုံခြုံမှုကို စိုးရိမ်ကြပြီး ထိုနိုင်ငံတွင်းတွင် လိုအပ်သော တရားဝင်အထောက်အထားများအား ရရှိစေချင်ကြပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် လူကုန်ကူးသူ၊ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏အလုပ်ရှင်များမှ ၎င်းတို့နှင့်ပတ်သက်သော စာရွက်စာတမ်းများအား ဖျောက်ဖျက်ပစ်ခြင်း သို့မဟုတ် သက်တမ်းကုန်ဆုံးသွားခြင်း သို့မဟုတ် ပျောက်ဆုံးခြင်းဖြစ်ခဲ့ပါက ၎င်းတို့၏ တရားမဝင် နေထိုင်နေမှုကြောင့် ဒေသတွင်းရဲများကဖမ်းဆီးနိုင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်လူကုန်ကူးခံရတဲ့သူ အချို့တွင် ၎င်းတို့နှင့်အတူနေထိုင်သော သူငယ်ချင်းများ သို့မဟုတ် မိသားစုဝင်များရှိတတ်သောကြောင့် ၎င်းတို့နှင့် ပတ်သက်သောသူများ၏ တရားမဝင်နေထိုင်မှု အပေါ်တွင်လည်း စိုးရိမ်ပူပန်မှုများဖြစ်ကြသည်။

လူကုန်ကူးခံသောသူများအား ကာကွယ်ရန်နှင့်ပံ့ပိုးရန် အခွင့်အာဏာရထားသော အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများလည်း လူကုန်ကူးခံရသောသူများအား လွတ်လပ်စွာသွားလာနိုင်သော စာရွက်စာတမ်းများကို ၎င်းတို့အားမပေးဘဲ ထိန်းချုပ်ထားခြင်းသည် တူညီသောလူကုန်ကူးခံရသည့် ခံစားချက်ကိုဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများအား ပံ့ပိုးမှု အစီအစဉ်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည်၎င်းတို့အား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ရန် ဖြစ်ပါက ၎င်းတို့၏ သွားလာ လှုပ်ရှားမှုကိုထိန်းချုပ်ရန်အတွက် မလိုအပ်ပေ။ ဘေးကင်းရန်နှင့်လုံခြုံ ရေးအား ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရာတွင် လူကုန်ကူးခံရသူတစ်ဦးချင်းစီ၏ လိုအပ်ချက်အပေါ်တွင် သိရှိရန်လိုအပ်ပြီး ထောက်ပံ့ပေးသွားသည့် ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဆိုက်ရောက်သောတိုင်းပြည်၏ တရားရုံးတွင် သွားရောက် တရားရင်ဆိုင်နေစဉ်တွင် လုံခြုံစွာနေထိုင်ခွင့်ရနိုင်သောနေရာများနှင့် ကြောက်ရွံ့ခြင်းမှ လွတ်မြောက်နိုင် သော ထောက်ပံ့မှုများကိုအထူးလိုအပ်ပါသည်။

(တောက်နှုတ်ချက်။ https://docs.wixstatic.com/rgd/5bf36e_2cfb18b134724544a742c8365fefabf9.pdf)

■ ဖြစ်စဉ် (၂)

လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ ထက်ဝက်နီးပါးသည် အမျိုးသားများနှင့် ယောက်ျားလေးများဖြစ်သော်လည်း ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ အစိုးရများနှင့် စောင့်ရှောက်ပံ့ပိုးသူများသည် ၎င်းတို့အားသတ်သတ်မှတ်မှတ်ထားပြီး ဂရုပြုစောင့်ရှောက်ခြင်းများမှာ အားနည်းနေသေးကြောင်းတွေ့ရရှိပါသည်။ ၎င်းတို့သည် လူကုန်ကူးခံရခြင်းမှ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ခဲ့သော်လည်း အစိုးရများနှင့်စောင့်ရှောက်ပံ့ပိုးသူများမှ ခိုနားနေထိုင်ရန်အမိုးအကာနေရာထိုင်ခင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုရရှိခြင်းများကို အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများအားပံ့ပိုးပေးသကဲ့သို့ ၎င်းတို့အားကူညီပံ့ပိုးပေးမှုမှာလည်း နည်းပါးနေပါသည်။

လူကုန်ကူးခံရသောအမျိုးသားများသည် မိုင်းတွင်း၊ သစ်တော၊ ဆောက်လုပ်ရေး၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ စက်ရုံများ၊ ဆေးရုံများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအပါအဝင် မည်သည့်လုပ်ငန်းကဏ္ဍရပ်အနီးတဝိုက်တွင်မဆိုတွေ့မြင်ရပါသည်။ ယခုအချိန်တွင် အရှေ့တောင်အာရှရှိငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများတွင် အမျိုးသားများအားဆိုးရွားစွာမတရားပြုကျင့်ခြင်းနှင့် ယောက်ျားလေးများအား ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများတွင် ခေါင်းပုံဖြတ်ပြီး အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်းကို စုံစမ်းဖော်ထုတ် မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် အစီရင်ခံချက်များကို တွေ့ရပါသည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ အမျိုးသားများနှင့် ယောက်ျား လေးများအား လိင်ကုန်ကူးခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် ကိစ္စရပ်များကို တင်ပြရေးသားထားသော အနေအထားမှာ ရှားပါး နေပါသေးသည်။

လက်ရှိသုတေသနပြုစုချက်များအရ လူကုန်ကူးခံရသော အမျိုးသားများနှင့် ယောက်ျားလေးများအား ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာမတော်တရော်ပြုကျင့်ခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ အခြေခံအာဟာရနှင့် တကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေးရရှိမှု ချို့တဲ့ခြင်းနှင့် လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့် မရှိခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့၏ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာတွင် သက်ရောက်မှု များစွာရှိနေသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုသို့သော အခြေအနေများကြုံတွေ့ရသော်လည်း အမျိုးသား လူကုန်ကူးခံရသူများသည် အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေသော ပြစ်မှုများတွင်ခံစားရသူများအဖြစ် သူတို့ကိုယ်သူတို့ မမြင် ကြပေ။ ထိုကဲ့သို့သော အလုပ်သမားအဖြစ် လူကုန်ကူးခံရခြင်းကို ၎င်းတို့၏ကံမကောင်းခြင်း၊ ၎င်းတို့အား လွယ်ကူစွာ လိမ်လည်နိုင်ခြင်းနှင့် အလုပ်သမား ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း၏အကျိုးဆက်အဖြစ်သာ ရှုမြင်ကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ သူတို့၏မိသားစုဝင်များကို ပံ့ပိုးပေးရခြင်းနှင့် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ရပ်တည်နိုင်စွမ်းရှိမှုတို့ကို ယေဘုယျ အားဖြင့် လက်ခံထားခြင်းသို့မဟုတ် ရိုးရာအရကျားမ ရေးရာဖြစ်တည်ခြင်း သို့မဟုတ် ပုံသေတွေးခေါ်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဦးစီးအရာရှိများ၊ အလုပ်သမားဆိုင်ရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးသူများနှင့် ရဲအစ ရှိသည့် အာဏာပိုင်များအပါအဝင် လူမှုအဖွဲ့အစည်းအသိုက်အဝန်းတွင် အမျိုးသားလူကုန်ကူးခံရသူများကို ထိခိုက် ခံစားလွယ်သူများအဖြစ် နားလည်ပေးနိုင်မှုမှာ နည်းပါးနေသေးသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

(ကောက်နုတ်ချက်။ www.state.gov/j/tip)

အပိုင်း ၄

လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာအားထက်မြက်ရေးအတွက် အားပေးခြင်း

၄.၁။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဒေသဆိုင်ရာဆောင်ရွက်ချက်များ

လူသားချင်းစာနာမှုကင်းမဲ့စွာနည်းမျိုးစုံဖြင့် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုလုပ်ရပ်များကို တားဆီးတိုက်ဖျက်ရန် ရည်ရွယ်၍ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံသည် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် နိုင်ငံဖြတ်ကျော်မှုခင်းများတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ ကွန်ပင်းရှင်း နှင့် အတူလူကုန်ကူးမှုနှင့် လူမှောင်ခိုမှုတိုက်ဖျက်ရေး နောက်ဆက်တွဲစာချုပ် တို့ကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် လူကုန်ကူးမှုပုံစံအမျိုးမျိုးကို ပြစ်မှုအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်း၍ ၁၉၉၇ ခုနှစ်ကတည်းကပင် တားဆီးကာကွယ် ခဲ့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ (၅)နှစ်စီမံကိန်း ကို ၂၀၀၇ ခုနှစ်ကစတင် အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ကုလသမဂ္ဂလူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာကွန်ပင်းရှင်းတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး နောက် ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် လူကုန်ကူးမှု တားဆီးကာကွယ်ရေးဗဟိုအဖွဲ့၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ် အဆင့်ဆင့်သော အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ လူကုန်ကူးမှုတားဆီးနှိမ်နင်းရေး အထူးအဖွဲ့များဖွဲ့စည်းခြင်း၊ နှစ်စဉ်လုပ်ငန်းစီမံချက်များရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်း၍ နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများနှင့်အညီ မူဝါဒနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး၊ ကြိုတင်တားဆီးကာကွယ်ရေး၊ တရားစွဲဆိုရေး၊ လူကုန်ကူးခံရသူများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများကို အစဉ်တစိုက် ဆောင်ရွက် ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး ဆိုင်ရာ မဲခေါင်ဒေသဝန်ကြီးများ စုပေါင်းကနဦးလုပ်ငန်းစဉ် (Coordinated Mekong Ministerial Initiative against Human Trafficking - COMMIT) စီမံကိန်း၊ (Asia Regional Trafficking in Persons - ARTIP) စီမံကိန်းစသည့် ဒေသဆိုင်ရာစီမံကိန်းများ၊ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများဖြစ်သည့် တရုတ်နိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံတို့နှင့် နှစ်နိုင်ငံနားလည်မှုစာချုပ်ချုပ်ဆို၍ နိုင်ငံတကာနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ယခင်ကလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာခေါင်းပုံဖြတ်မှုကိုသာဦးတည်ဆောင်ရွက်ရာမှ ယခုအခါလုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းအပါအဝင် အမျိုးမျိုးသောခေါင်းပုံဖြတ်မှုများကိုပါ အလေးထားတားဆီးကာကွယ်ရန်၊ ကိန်းဂဏန်းစာရင်းဇယားများ ရှိလာပြီ ဖြစ်သည့်အတွက် ပစ်မှတ်ရွေးချယ်၍ တားဆီးကာကွယ်ရန်နှင့် လူကုန်ကူးသူများကိုသာပစ်မှတ် ထားခြင်းမပြုဘဲ အမြတ်ထုတ်သူများအားလုံးကိုလည်း အရေးယူနိုင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ လူကုန်ကူးမှုပြဋ္ဌာနကို တွယ်မြေရှင်းရာတွင် မူရင်းနိုင်ငံ (Source Country) များကိုသာအပြစ်တင်ခဲ့ကြသော်လည်း ယခုအခါ ဆိုက်ရောက်နိုင်ငံ (Destination Country) များကပါတာဝန်ရှိကြောင်း နိုင်ငံတကာက အသိအမှတ်ပြုလာသဖြင့် မူရင်းနိုင်ငံ၊ ဆိုက်ရောက်နိုင်ငံ နှစ်ဖက် စလုံးတွင် ဟန်ချက်ညီညီ ဆောင်ရွက်သွားကြရန် လိုအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ အိမ်နီးချင်းနှင့် ဒေသအတွင်းရှိဆိုက်ရောက်နိုင်ငံများ (Destiny Country) များတွင် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း၊ ဝင်ငွေတိုးမြှင့်ရရှိပြီးမိသားစုများကို ကူညီထောက်ပံ့ရန် ရည်ရွယ်၍ သွားရောက်ခဲ့သော်လည်း အချို့သည် လူကုန်ကူး သူ/လူပွဲစားများ၏ လိမ်လည်မှု၊ သွေးဆောင်ဖြားယောင်းမှု၊ ကတိဖောက်ဖျက်မှု၊ အနိုင်ကျင့် အမြတ်ထုတ် မှုများခံရလျက်ရှိသဖြင့် ပြည်ပသို့ တရားမဝင်သွားရောက်မှုအန္တရာယ် အသိပညာပေးရန်၊ နှစ်နိုင်ငံသဘောတူညီ ချက်ဖြင့် ပြည်ပသို့တရားဝင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ဖော်ဆောင်ပေးရန်နှင့် ပြည်တွင်း၌ အလုပ်အကိုင် အခွင့် အလမ်းနှင့် ဝင်ငွေတိုးမြှင့်ရရှိနိုင်ရေး ဖန်တီးရန် အထူးလိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။

၄.၂။ လူကုန်ကူးရောင်းဝယ်မှုတားဆီးကာကွယ်ရေးတွင် အဓိကပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ

နိုင်ငံတော်အဆင့်

၂၀၀၄ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ မဲခေါင်ဒေသဝန်ကြီးများ စုပေါင်း ကနဦးလုပ်ငန်းစဉ် (Coordinated Mekong Ministerial Initiative against Human Trafficking - COMMIT) ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်လာခဲ့ပြီး ၂၀၀၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေး ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေး ဗဟိုအဖွဲ့နှင့်လုပ်ငန်းအဖွဲ့သုံးခုကို ၂၀၀၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါလုပ်ငန်းအဖွဲ့သုံးဖွဲ့မှာ-

- ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီးဦးဆောင်သော လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးနှင့် လူကုန်ကူးခံရသူများအား အကာအကွယ်ပေးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့
- ဒုတိယရှေ့နေချုပ်ဦးဆောင်သော ဥပဒေရေးရာနှင့် တရားစွဲဆိုရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းအဖွဲ့
- လူမှုဝန်ထမ်းကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီးဦးဆောင်သော လူကုန်ကူးခံရသူများအား ပြန်လည်လက်ခံရေး၊ ပြန်လည်ဝင်ဆံ့ပေါင်းစည်းရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်အဆင့်

လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေး ဗဟိုအဖွဲ့အောက်တွင် လုပ်ငန်းအဖွဲ့သုံးဖွဲ့အပြင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်အဆင့် လူကုန်ကူးမှု တားဆီးကာကွယ်ရေးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းထားပြီး လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာန၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

ရပ်ရွာအဆင့်

လူကုန်ကူးခံရသူများထပ်မံ လူကုန်ကူးမခံရစေရန်နှင့် လူကုန်ကူးသူပွဲစားများ မိမိတို့ရပ်ရွာအတွင်းသို့ရောက်ရှိလာပါက တာဝန်ရှိသူများထံသတင်းပို့နိုင်ရန် ရပ်ရွာအခြေပြုလူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာစောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့များအား ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။

၄.၃။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လုပ်ဆောင်နေသောလူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းကဏ္ဍ (၅) ရပ် နှင့် အဓိကလုပ်ငန်းများအကျဉ်းချုပ်

(၁) မူဝါဒနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး (Policy and Cooperation)

- ဒေသတွင်းနှင့်အာဆီယံအဆင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း
- နှစ်နိုင်ငံအဆင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း
- နိုင်ငံတော်အဆင့်တွင်နိုင်ငံတွင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

(၂) ကြိုတင်တားဆီးကာကွယ်ရေး (Prevention)

- လူကုန်ကူးမှုလျော့ကျရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း
- သတင်းအချက်အလက်များကိုအခြေခံသောအသိပညာပေးခြင်းနှင့် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများ လက်လှမ်းမီရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း
- ဝန်ဆောင်မှုနှင့်စနစ်များဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်ဆောင်ရွက်ခြင်း

(၃) တရားစွဲဆိုရေး (Prosecution)

- တရားစွဲဆိုမှုဆိုင်ရာအသိပညာများပေးခြင်း
- လူကုန်ကူးသူတရားခံများအားအရေးယူဖော်ထုတ်မှုများဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း
- ကလေးသူငယ်များအတွက်ဥပဒေနှင့်အညီကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်း

(၄) လူကုန်ကူးခံရသူများအားကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး (Protection)

- လူကုန်ကူးခံရသူများအား သတ်မှတ်ထားသောစံနှုန်းနှင့်အညီနိုင်ငံသားစိစစ်ခြင်း
- လူကုန်ကူးခံရသူများအား ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များအပေါ် မူတည်၍ သင့်လျော်သော ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများပေးခြင်း(ဥပမာ-ဂေဟာတွင်နေရပါက လိုအပ်သောရုပ်ပိုင်း/ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများပေးခြင်း)
- လူကုန်ကူးခံရသူများအား ဂုဏ်သိက္ခာ၊ လေးစားမှုနှင့် လျှို့ဝှက်ရမည့်အရာများကို စောင့်ထိန်းပြီး ၎င်းတို့၏ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးတွင် လိုအပ်သောပံ့ပိုးမှုများပေးခြင်း (ဥပမာ-နိုင်ငံသား စိစစ်ရေးကတ်မရှိသူ (သို့) ပျောက်ဆုံးသူများအား နိုင်ငံသားစိစစ်ရေးကတ်ထုတ်ပေးခြင်း)
- ကလေးသူငယ်များ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာထိခိုက်ဒဏ်ရာရှိသူများ၊ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးတွင် အခက်အခဲရှိသူများနှင့် ပြန်လည်လူကုန်ကူးခံရနိုင်ဖွယ်ရှိသည့်သူများအား ဦးစားပေး၍ နောက်ဆက်တွဲ စောင့်ရှောက်မှုများ ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ခြင်း

(၅) စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး (Capacity Building)

- ဝန်ဆောင်မှုပေးနေသူများ၏အရည်အသွေးနှင့်ကျွမ်းကျင်မှုများတိုးမြှင့်ရန်ဆောင်ရွက်ခြင်း
- အချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်းဆိုင်ရာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမြှင့်တင်ခြင်း

(ကောက်နုတ်ချက်။ မြန်မာနိုင်ငံလူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ (၅) နှစ်စီမံကိန်းများနှင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်များ၊ ၂၀၀၇ ခုနှစ် - ၂၀၁၆ ခုနှစ်)

ထိုသို့လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရာတွင် လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်နေသော အဖွဲ့အစည်းများအားလုံး(ကုလသမဂ္ဂ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ ရပ်ရွာဒေသတွင်းရှိလူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ) နှင့်အတူ မိမိတို့လုပ်ဆောင်နိုင်သော ကဏ္ဍအသီးသီးမှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ရေရှည်တွင် လုပ်ဆောင်သွားရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။

၄.၄။ လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးတွင်ရပ်ရွာလူထုမှ
ရပ်ရွာအခြေပြုလူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာစောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့များနှင့်
လက်တွဲဆောင်ရွက်ခြင်း (ရပ်ရွာအဆင့်)

မိမိရပ်ရွာနှင့်ဒေသရှိလူများနှင့်အတူ လူကုန်ကူးခံခဲ့ရသူများထပ်မံပြီးလူကုန်ကူးမခံရစေရန်နှင့် လူကုန်ကူးသူပွဲစားများ မိမိတို့ရပ်ရွာဒေသအတွင်းသို့ရောက်ရှိလာပါကတာဝန်ရှိသူများထံသတင်းပို့နိုင်ရန်ရပ်ရွာအခြေပြုလူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့များအား ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းထားသည်ဟုအထက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရပ်ရွာတွင်ရှိသော မိသားစုဝင်များသည် မိမိရပ်ရွာတွင်းရှိ ကလေးသူငယ်နှင့် အမျိုးသမီးများသာမက မည်သူမဆို လူကုန်ကူး မခံရစေရန်ရပ်ရွာအခြေပြု လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့များနှင့် အတူတကွ ပူးပေါင်းဆောင် ရွက်ရန် အထူးလိုအပ်ပါသည်။

အနည်းဆုံးတစ်လတစ်ကြိမ် မိသားစုဝင်အချင်းချင်းကြား ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းစကားပြောဆိုမှုများ ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ပါ သည်။ မိသားစုဝင်တိုင်း လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများအား သိရှိထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ ကလေးများ အပါအဝင် ရပ်ရွာတွင်းရှိ မည်သူမဆို မိမိတစ်နေရာသို့သွားမည်၊ တစ်ခုခုလုပ်တော့မည်ဆိုလျှင် ရပ်ရွာ တွင်ရှိသော တာဝန်ရှိ မိဘလူကြီးများအား အသိပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။ မိဘလူကြီးများအနေဖြင့်လည်း မိမိတို့၏ သားသမီးများသာမက ရပ်ရွာတွင်ရှိသောသူများဘာလုပ်နေသည်ကိုသိရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။ အထူးအရေးကြီးသည်မှာ မိသားစုဝင်အချင်းချင်းကြား ပွင့်လင်းမှု ရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။ မိမိရပ်ရွာတွင် အောက်ပါလုပ်ငန်းများကိုလည်း စဉ်ဆက် မပြတ် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

ကြိုတင်တားဆီးကာကွယ်ခြင်း။ ■ အမြင်ဖွင့်သင်တန်းများ၊ ဟောပြောပွဲများ၊ လူကုန်ကူးပပျောက်ရေး လူအများမြင်နိုင်သော နေရာများတွင် လူကုန်ကူးမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် ပိုစတာများကြော်ငြာပေးခြင်းစသည်တို့ ပြုလုပ်ပေးရမည်။

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး။ ■ လူကုန်ကူးခံရသူများ မိမိဒေသသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာပါက နောက်တစ်ကြိမ် လူကုန်ကူး မခံရစေရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့ကူညီခြင်းများ (Psycho Social Support)၊ လိုအပ်ပါက အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် အကူအညီ အထောက်အပံ့များပေးခြင်း၊ အသိပညာဗဟုသုတများပေးခြင်း၊ မိသားစုများနှင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် အဆင်ပြေ အောင် ပြန်လည်လုပ်ဆောင် ပေးခြင်းတို့ ပြုလုပ်ပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄.၅။ ဘေးကင်းလုံခြုံစွာရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း

လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများထဲတွင် ဘေးကင်းလုံခြုံစွာရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းသည် အရေးပါ သော ကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဘေးကင်းလုံခြုံစွာရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းဆိုသည်မှာ လူတစ်ဦးသည် သူ/သူမ၏ အခြေချ နေထိုင် သောနေရပ်မှ အခြားသော နေရာတစ်ခုသို့ရွှေ့ပြောင်းသွားခြင်းဖြစ်ပြီး သူ/သူမသွားရောက်နေထိုင် မည့်တိုင်းပြည်၏ အုပ်ချုပ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သေချာစွာသိရှိထားပြီးမှသွားလာခြင်း၊ ကူးပြောင်းခြင်းနှင့် ဝင်ရောက်ခြင်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံသားတစ်ဦးသည် မိမိနေထိုင်ရာမြို့/ရွာမှ အခြားမြို့/ရွာသို့ ခရီးထွက်ခွာခြင်း၊ ပြောင်းရွှေ့သွားလာခြင်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် မိမိ၏နိုင်ငံသား စိစစ်ရေးကဒ် (မှတ်ပုံတင်) ကို ဆောင်သွားရသကဲ့သို့ အခြားနိုင်ငံများသို့ခရီးအလုပ် ကိစ္စများ သွားရောက်ရာတွင်လည်း နိုင်ငံကူးလက်မှတ်အားယူဆောင်သွားရန်မဖြစ်မနေ လိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံကူး

လက်မှတ်ဖြင့် သွားရောက်ခြင်းဖြစ်ရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ တရားဝင်မှတ်ပုံတင်ထားသော အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေရေး အေဂျင်စီနှင့်တကွ မြန်မာနိုင်ငံမှ အလုပ်အမျိုးအစားအလိုက် အလုပ်သမားစေလွှတ်ခွင့် ပြုထားသော နိုင်ငံများ ဖြစ်ရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဘေးကင်းလုံခြုံစွာ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းတွင် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သေချာစွာ နားလည် သဘောပေါက်ရန် လိုအပ်သည့်အပြင် တရားဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း၊ တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း၊ လူမှောင်ခိုခြင်းနှင့် လူကုန်ကူးခြင်း၏ ကွဲပြားခြားနားချက်များကို ရှင်းလင်းစွာသိထားရန် အပိုင်း (၁) တွင် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ တရားမဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းသာလူကုန်ကူးမှုခံရနိုင်ခြေ ရှိသည်ဟု လူများထင်မြင်ယူဆသော်လည်း တရားဝင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းတွင်လည်း လိမ်ညာခံရပြီး လူကုန်ကူး ခံရသူများလည်းရှိပါသည်။

ဘေးအန္တရာယ်ကင်းသော ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု ဖြစ်ရန်အတွက် အောက်ပါများကိုသိရှိလိုက်နာရန် နှင့်လိုအပ်သော အချက်အလက်များရယူရန်လိုအပ်ပါသည်။ -

- တရားဝင် စာရွက်စာတမ်း အထောက်အထားများဖြင့် တရားဝင်လမ်းကြောင်းမှ သွားလာရန်၊
- မိမိသွားရောက်လုပ်ကိုင်ရမည့် နိုင်ငံ၏ ရေမြေသဘာဝ၊ ယဉ်ကျေးမှုလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာများ လုပ်ကိုင်ရမည့် အလုပ်အကိုင်၊ လုပ်ခလစာ၊ ငွေကြေးလဲလှယ်နှုန်းထားများ သိရှိရန်၊
- မိမိရောက်ရှိရာနိုင်ငံတွင် ရှိသည့် သက်ဆိုင်ရာသံရုံးများ၊ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ တည်နေရာနှင့် ဆက်သွယ် နိုင်မည့်ဖုန်းနံပါတ်များ သိရှိရန်၊
- မိမိနှင့်သက်ဆိုင်သည့် စာရွက်စာတမ်း အထောက်အထားများအား ကိုယ်နှင့်မကွာရှိနေရန်၊
- ပြည်ပသို့အလုပ်လုပ်ရန်သွားရောက်ရာတွင် မိမိသွားရောက်ရမည့်နေရာ၏ ဓလေ့စရိုက်၊ မိမိအား ဆက်သွယ် လာသူ ပွဲစားများ၊ မိမိဆက်သွယ်သော အလုပ်အကိုင်အေဂျင်စီ၏ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ဆက်သွယ် ရန် လိပ်စာ၊ ယင်းတို့၏မှတ်ပုံတင်အမှတ်၊ မိမိတို့လုပ်ကိုင်ရမည့် အလုပ်သဘောသဘာဝနှင့် ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်အချက်များကို ရနိုင်သမျှ စုဆောင်းထားရန် လိုအပ်ပါသည်။
- အလုပ်သဘာဝဆိုသည်မှာလည်း မိမိလိုအပ်သည့်ငွေရရှိနိုင်သကဲ့သို့ အလုပ်သမားများအတွက် အခွင့်အရေး များ ရရှိနိုင်ခြင်း၊ ကျန်းမာရေး လူမှုရေးအကူအညီ ရရှိနိုင်ပြီး သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော နေရာတွင် နေထိုင် ရခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၏ အသိအမှတ်ပြုထားသော တရားဥပဒေဘောင်အတွင်းတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ရခြင်း၊ တရား ဥပဒေနှင့် မငြိစွန်းသောအလုပ်များကို လုပ်ကိုင်ရခြင်း စသည့်အခြေအနေများဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။
- ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရာတွင်မိမိသွားရောက်မည့် နိုင်ငံရှိ မြန်မာနိုင်ငံသံရုံးနှင့် အကူအညီပေးနိုင်မည့်လူပုဂ္ဂိုလ်၊ ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်များ၊ လိပ်စာများကိုသိရှိထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ မိမိဝင် ရောက် လုပ်ကိုင်မည့် အလုပ်အမျိုးအစား၊ သဘောသဘာဝနှင့် ရပိုင်ခွင့်များ၊ အာမခံမှုများကို သေချာစွာစုံစမ်း လေ့လာ ရမည်ဖြစ်ပြီး စာချုပ်ချုပ်ဆိုရသောအလုပ်များဖြစ်ပါက ယင်းစာချုပ်ပါ အချက်အလက်များကို သေချာ မှတ်သားထားရပါမည်။
- မိမိနှင့်ပတ်သက်သော၊ အလုပ်နှင့်ပတ်သက်သော အထောက်အထားအစာရွက် စာတမ်းများကို သက်ဆိုင်ရာ အလုပ်ရှင်မှ သိမ်းယူထားခြင်းမျိုးရှိပါက အထောက်အထားမရှိသူအဖြစ် မရှိစေရန် မိမိထံတွင် မိတ္တူအပို ကူးယူ သိမ်းဆည်းထားသင့်ပါသည်။ (နိုင်ငံကူးလတ်မှတ်၊ နေထိုင်ခွင့်၊ အလုပ်လုပ်ခွင့် စသည်) အလားတူ ပြည်ပသို့ သွားရောက်သူများ အနေဖြင့် အသိသက်သေအထောက်အထားများ ပြည့်စုံမှုရှိပါက သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများတွင်

ချမှတ်ထားသော လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဆိုင်ရာဥပဒေများနှင့် ငြိစွန်းကာ အရေးယူခံရမှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

အကယ်၍ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရာ၌ မိမိ၏ရင်ဆိုင်ရမည့်အခန်းများကို ခေါ်ယူသွားပါက သတိမူသင့်သော အချက်များမှာ -

- စဉ်ဆက်မပြတ်ပညာသင်ကြားနိုင်သည့်အခွင့်အရေး ရရှိနိုင်မှု
- ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်ခံရမှုနှင့် ကာကွယ်ဆေးရရှိမှု
- မိမိကလေးများတွင် ရှိသင့်သော တရားဝင် အထောက်အထားများ၊ (မွေးစာရင်း၊ ကျောင်းထွက်လက်မှတ် စသည်) ယူဆောင်သွားရန်
- ကလေးများအား သတိပေးသင့်သောအရာများကို ကြိုတင် အသိပေးထားရန်
- မိမိလုပ်ငန်းခွင်ဝင်လျှင် ကလေးအား မည်သူမှ ပြုစုစောင့်ရှောက်ပေးမည်ကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရန်
- လမ်းခရီးအကွာအဝေးပေါ် မူတည်ပြီး ကလေးများအတွက် လိုအပ်သောအရာများယူဆောင်ရန်။ (ရေ၊ အာဟာရ၊ အဝတ်အစား၊ ဆေးဝါး)

ဘေးကင်းလုံခြုံစွာရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းအဆင့်များအနှစ်ချုပ်

အဆင့် ၁။ မိမိသွားရောက်မည့် နေရာဒေသ၏အချက်အလက်များစုဆောင်းခြင်း

အဆင့် ၂။ မိမိသွားမည့်ဒေသသို့ တရားဝင်လမ်းကြောင်းများကိုအသုံးပြု၍သွားလာခြင်း

အဆင့် ၃။ မိမိသွားရောက်မည့်နေရာဒေသတွင်အခက်အခဲတစ်ခုတရားဖြစ်ပေါ်လာပါက အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့များကို ကြိုတင်ရှာဖွေလေ့လာစစ်ဆေးခြင်း

အဆင့် ၄။ ကတိပြုလက်မှတ်ထိုးခြင်း - မိမိသွားရောက်မည့်ဒေသတွင်းရှိအရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့နှင့် အလုပ်သမား အကြား

အဆင့် ၅။ မိမိ၏နေရပ်မှ မထွက်ခွာခင် စာရွက်စာတမ်းများကို သေချာစွာ ဂရုတစိုက်ပြင်ဆင်ခြင်း

အဆင့် ၆။ ကြိုလားနိုင်သည့်အရေးအပေါ်အခြေအနေအတွက် ပြင်ဆင်ထားခြင်း

အဆင့် ၇။ မိမိချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရမည့်သူများကို သိရှိထားခြင်း

အဆင့် ၈။ ပြဿနာတစ်ခုတရားဖြစ်ပေါ်လာပါက အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့ကို ဆက်သွယ်ခြင်း

(ကောက်နုတ်ချက်။ <http://klahan9.azurewebsites.net/wp-content/uploads/2015/09/Safe-migration.png>)

ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများကြားတွင် ဖြစ်ပွားတတ်သော လူကုန်ကူးမှုများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ လူကုန်ကူးမှု မခံရစေရန် လိုအပ်သော ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ

ပွဲစားများ၊ တရားမဝင်အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ပါက ငွေကုန်ကြေးကျများခြင်း၊ အချိန်ကြန့်ကြာခြင်းတို့ ကြုံတွေ့နိုင်သောကြောင့်ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ သွားရောက်အလုပ်လုပ်လိုပါက ပွဲစားများ၊ တရားမဝင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုပဲ တရားဝင်လိုဏ်ထုတ်ပေးထားသော ပြည်ပအလုပ်အကိုင် အကျိုးဆောင် လိုင်စင်ရ အေဂျင်စီများ ဖြင့်တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ပွဲစားများ၏ စကားကို ယုံကြည်၍

တရားမဝင်သော လမ်းကြောင်းကိုအသုံးပြုပြီး ပြည်ပနိုင်ငံများတွင် တရားမဝင်သွားရောက်လုပ်ကိုင်မည်ဆိုပါက လူ့မှောင်ခိုကူးခံရခြင်း၊ ငါးဖမ်းစက်လှေများတွင် ရောင်းစားခံရခြင်း၊ အလုပ်ရှင်များ၏ လိမ်ညာလှည့်စားမှု ခံရခြင်း စသည့် အကျိုးဆက်များကို ခံစားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံခြားသို့ ရောက်ရှိပြီးနောက် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးစံ၊ ရာသီဥတုနှင့် ဘာသာစကားတို့ ကြောင့် ကြုံတွေ့လာနိုင်သည့် အခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်နိုင်ရန်လည်း ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရမည် ဖြစ်သည်။ အလုပ်သမားများအနေဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များ သိရှိလိုလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ အခက်အခဲ တစ်စုံတစ်ရာ ပေါ်ပေါက်လာလျှင်သော်လည်းကောင်း ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရေးနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရေးအတွက် Complaint Mechanism Center ကို နေပြည်တော်(၀၆၇-၄၃၀၀၈၄၊၄၃၀၂၈၄)၊ ရန်ကုန်မြို့၊ (၀၁-၆၅၀၀၈၉၊ ၆၅၀၀၈၇) တို့တွင် ဖွင့်လှစ်ထားပြီး အလုပ်သမားရေးရာ ကိစ္စများအတွက် ၂၄ နာရီ ဆောင်ရွက်ပေးလျက် ရှိပါသည်။

ပြည်ပနိုင်ငံများသို့သွားရောက်အလုပ်လုပ်ကိုင်သည့် အလုပ်သမားများအတွက် တရားမဝင် သွားရောက်မှု လျော့နည်း ပပျောက်စေရေး၊ အခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝရရှိစေရေး၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု တိုးမြှင့်ပေးနိုင်ရေး၊ ရွှေ့ပြောင်း အလုပ်သမားများ အဝင်/အထွက်စာရင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းနိုင်ရန်အတွက် ရန်ကုန် အပြည် ပြည်ဆိုင်ရာလေဆိပ်ရုံ ပြည်ပထွက်ခွာ (Departure) နှင့် ပြည်ပဆိုက်ရောက် (Arrival) တို့တွင် မြန်မာရွှေ့ပြောင်း အလုပ်သမားများ သတင်းပို့ရာနေရာ (Myanmar Migrant Workers' Reporting Counter) များကို ဖွင့်လှစ် ထားပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲများ

နောက်ဆက်တွဲ (၁)

လူကုန်ကူးမှုဖြစ်ပွားလျှင်နှင့် ဖြစ်သည်ဟုယူဆရလျှင် သတင်းပို့နိုင်သော အဓိကဆက်သွယ်ရမည့် ဖုန်းနံပါတ်များ

စဉ်	လူကုန်ကူးမှုတားဆီးနိုင်ရန်ရေးအဖွဲ့ရှိသော မြို့အမည်များနှင့်အဖွဲ့များ	ဖုန်းနံပါတ်များ
၁	နေပြည်တော်	၀၆၇ ၄၁၂၂၀၁
၂	မြစ်ကြီးနား	၀၇၄ ၂၂၃၃၆
၃	ဗန်းမော်	၀၇၄ ၅၀၁၉၉
၄	လွယ်ဂျယ် (မူဆယ်မှတစ်ဆင့်)	၀၈၂ ၅၂၈၉၀
၅	မူဆယ်	၀၈၂ ၅၂၈၉၀
၆	လောက်ကိုင်	၀၈၂ ၇၂၀၀၃ / ၇၂၀၃၆
၇	လားရှိုး	၀၈၁ ၂၃၀၁၇ / ၀၉၅၂၇၅၉၆၂
၈	တောင်ကြီး	၀၈၁ ၂၀၀၇၆၄ / ၀၉၅၂၁၄၉၁၇
၉	ကျိုင်းတုံ	၀၈၄ ၂၁၆၃၇ / ၀၉၅၂၄၂၅၀၄
၁၀	တာချီလိတ်	၀၈၄ ၅၃၀၂၂
၁၁	မြဝတီ	၀၅၈ ၅၀၂၆၈
၁၂	မော်လမြိုင်	၀၅၇ ၂၆၉၈၃
၁၃	ကျောက်ဆောင်း	၀၅၉ ၅၁၉၈၁
၁၄	မြိတ်	၀၅၉ ၄၁၀၄၁ / ၄၁၀၀၄
၁၅	ပုသိမ်	၀၉၈ ၅၄၈၁၈၇ / ၀၉၅၀၁၂၈၁၉
၁၆	ရန်ကုန်	၀၁ ၂၅၁၄၃၈ / ၀၉၅၁၂၈၈၂၆
၁၇	ပဲခူး	၀၅၂ ၂၁၀၃၀ / ၂၁၂၅၉
၁၈	စစ်တွေ	၀၄၃ ၂၃၆၂၅
၁၉	မောင်တော	၀၄၃ ၅၅၀၈၉
၂၀	ကလေး	၀၇၃ ၂၁၁၀၅
၂၁	မကွေး	၀၆၃ ၂၃၃၇၄ / ၂၅၀၁၆
၂၂	မိတ္ထီလာ	၀၆၄ ၂၄၇၁၄ / ၂၃၀၅၄
၂၃	မန္တလေး	၀၂ ၇၃၈၃၀

နောက်ဆက်တွဲ (၂)

လူကုန်ကူးခံရသူများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်အတွက် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရမည့် ဖုန်းနံပါတ်များ

- လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးဗဟိုအဖွဲ့
(Central Body of Suppression of Trafficking in Person - CBTIP)
၂၄ နာရီ ခေါ်ဆိုနံပါတ်များ : ၀၉ ၄၉၅ ၅၅၉ ၉၉၊ ၀၉ ၄၅၉ ၅၅၈၊ ၀၉ ၄၉၅ ၅၅၇ ၇၇၊ ၀၉ ၄၉၅ ၅၅၆ ၆၆
- လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် သတင်းအချက်အလက်မျှဝေရာစင်တာ
Help Line: ၀၁ ၆၆၆၆၀၉
(အစိုးရ ရုံးဖွင့်ရက်များ ၊ နံနက် ၉ :၃၀ မှ ညနေ ၄:၃၀)

စဉ်	ဌာန/ အဖွဲ့အစည်းအမည်	ရုံးဖုန်း
၁	CBTIP (နေပြည်တော်)	Fax- ၀၆၇ ၄၁၁ ၃၁၇ ၀၆၇ ၄၁၁ ၃၁၈
၂	လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန (နေပြည်တော်)	၀၆၇ ၄၀၄ ၁၉၇ (၂၄ နာရီ) ၀၆၇ ၄၀၄ ၂၅၂ ၀၆၇ ၄၀၄ ၃၇၈
လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန (ပြည်နယ်/ တိုင်းရုံးများ)		
၃	ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၁ ၅၅၂ ၉၅၇
၄	အမျိုးသမီးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဌာန (ရန်ကုန်)	၀၁ ၅၃၅ ၀၃၆
၅	မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးလူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၂ ၆၁၁ ၅၀
၆	ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးလူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၄၂ ၂၄၆ ၈၃
၇	စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးလူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၇၁ ၂၂၈ ၇၂
၈	တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးလူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၅၉ ၂၃၄ ၉၇
၉	ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး(အရှေ့) လူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၅၂ ၂၁၂ ၂၆
၁၀	ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး(အနောက်) လူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၅၃ ၂၄၉ ၁၈
၁၁	မကွေးတိုင်းဒေသကြီးလူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၆၃ ၂၈၃ ၃၈
၁၂	ကချင်ပြည်နယ်လူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၇၄ ၂၂၃ ၇၃
၁၃	ကယားပြည်နယ်လူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၈၃ ၂၁၀ ၅၄
၁၄	ကရင်ပြည်နယ်လူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၅၈ ၂၁၀ ၆၃
၁၅	ချင်းပြည်နယ်လူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၇၀ ၂၁၀ ၆၈
၁၆	မွန်ပြည်နယ်လူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၅၇ ၂၇၂ ၁၅

၁၇	ရခိုင်ပြည်နယ်လူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၄၃ ၂၃၈ ၃၂ ၀၄၃ ၂၂၀ ၁၇
၁၈	ရှမ်းပြည်နယ် (တောင်)လူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၈၁ ၂၁၂ ၁၁၁ ၆
၁၉	ရှမ်းပြည်နယ် (မြောက်)လူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၈၂ ၂၃၁ ၀၄
၂၀	ရှမ်းပြည်နယ် (အရှေ့)လူမှုဝန်ထမ်းရုံး	၀၈၄ ၂၂၅ ၂၉
၂၁	ဗန်းမော်(လက်ထောက်လူမှုဝန်ထမ်းရုံး)	၀၇၄ ၅၀၀ ၈၅
၂၂	ပုဂံညောင်ဦး (လက်ထောက်လူမှုဝန်ထမ်းရုံး)	၀၆၁၆၅၁ ၂၉
၂၃	မင်းတပ် (လက်ထောက်လူမှုဝန်ထမ်းရုံး)	၀၇၀ ၇၀၀ ၅၀
ဂေဟာများ		
၂၄	အမျိုးသမီးသက်မွေးအတတ်ပညာသင်ကျောင်း (ရန်ကုန်)	၀၁ ၅၅၄ ၂၈၂ (၂၄ နာရီ)
၂၅	အမျိုးသမီးသက်မွေးအတတ်ပညာသင်ကျောင်း (မန္တလေး)	၀၂ ၆၀၄ ၇၅ (၂၄ နာရီ)
၂၆	အမျိုးသမီးသက်မွေးအတတ်ပညာသင်ကျောင်း (မြိတ်)	၀၅၉ ၄၁၆ ၅၈ (၂၄ နာရီ)
၂၇	အမျိုးသမီးသက်မွေးအတတ်ပညာသင်ကျောင်း (ကျိုင်းတုံ)	၀၈၄ ၂၁၈ ၉၆ (၂၄ နာရီ)
၂၈	အိမ်တွင်းမှု သက်မွေးလုပ်ငန်းပညာ သင်ကျောင်း (မော်လမြိုင်-အမျိုးသမီး) လူငယ်သင်တန်းကျောင်း (မော်လမြိုင်-အမျိုးသား)	၀၅၇ ၂၇၈၈၃ ၀၅၇ ၂၇၁၆၆
၂၉	မူဆယ်ယာယီလက်ခံစောင့်ရှောက်ရေးဂေဟာ	၀၉ ၄၃ ၀၇၉ ၃၁၈
၃၀	ကော့သောင်းယာယီလက်ခံစောင့်ရှောက်ရေးဂေဟာ	၀၉ ၄၂၁ ၁၇၀ ၅၅၄
၃၁	မြဝတီယာယီလက်ခံစောင့်ရှောက်ရေးဂေဟာ	၀၉ ၃၁၁ ၃၂၉ ၀၀
အခြားလူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာနနှင့် ဆက်စပ်အဖွဲ့အစည်းများ		
၃၂	အမျိုးသမီးများပြုစောင့်ရှောက်ရေးဌာန(တွံတေး)	၀၉ ၈၆၁ ၉၃၄၂
လူကုန်ကူးမှု ကာကွယ်တားဆီးရေး တပ်ဖွဲ့ Anti Trafficking in Person Division (ATIPD)/ အထူးအဖွဲ့		
၃၃	ATIPD (နေပြည်တော်)	၀၆၇ ၄၁၁ ၃၁၆/၈
၃၄	တပ်ဖွဲ့ခွဲ- ၂ (ရန်ကုန်)	၀၁ ၅၄၄ ၁၄၄
၃၅	တပ်ဖွဲ့စု- ၁၁ (မန္တလေး)	၀၂ ၇၃ ၈၃၀
၃၆	တပ်ဖွဲ့စု- ၁၂ (မြစ်ကြီးနား)	၀၇၄ ၂၀၈၉၈
၃၇	တပ်ဖွဲ့စိတ်- ၁၂/၂ (လွယ်ဂျယ်)	၀၉ ၆၄၅ ၁၈၅ ၅
၃၈	တပ်ဖွဲ့စိတ်- ၁၇/၁ (လောက်ကိုင်)	၀၉ ၄၀၃ ၇၁၂ ၀၆၂
၃၉	တပ်ဖွဲ့စု- ၁၇ (မူဆယ်)	၀၈၂ ၅၂ ၈၉၀
၄၀	တပ်ဖွဲ့စု- ၁၆ (လားရှိုး)	၀၈၂ ၃၀၇ ၀၁
၄၁	တပ်ဖွဲ့စု- ၁၅ (တောင်ကြီး)	၀၈၁ ၂၀၀ ၇၆၄
၄၂	တပ်ဖွဲ့စု-၁၈ (ကျိုင်းတုံ)	၀၈၄ ၂၃၄ ၆၁

၄၃	တပ်ဖွဲ့စိတ် -၁၈/၁ (တာချီလိတ်)	၀၈၄ ၅၃၀ ၂၂
၄၄	တပ်ဖွဲ့စိတ်- ၈/၁ (မြဝတီ)	၀၅၈ ၅၀၂ ၆၈
၄၅	တပ်ဖွဲ့စု- ၉ (မော်လမြိုင်)	၀၅၇ ၂၅၉ ၆၇
၄၆	တပ်ဖွဲ့စိတ်- ၁၀/၂ (ကျော့သောင်း)	၀၅၉ ၅၁၉ ၈၁
၄၇	တပ်ဖွဲ့စိတ်- ၁၀/၁ (မြိတ်)	၀၉ ၄၁၀ ၀၄၃ ၆၃
၄၈	တပ်ဖွဲ့စု- ၇ (ပုသိမ်)	၀၄၂ ၂၄၉ ၆၄
၄၉	တပ်ဖွဲ့စု- ၃ (ပဲခူး)	၀၅၂ ၃၀၈ ၉၈
၅၀	တပ်ဖွဲ့စိတ်- ၅/၁ (မောင်းတော)	၀၉ ၄၉၆ ၆၀၆ ၅၁
၅၁	တပ်ဖွဲ့စိတ်- ၁၄ (မုံရွာ)	၀၇၁ ၂၄၂ ၆၇
၅၂	တပ်ဖွဲ့စု- ၂ (မကွေး)	၀၆၃ ၂၈၀ ၅၄
၅၃	တပ်ဖွဲ့စိတ်- ၁၁/၁ (မိတ္ထီလာ)	၀၆၄ ၂၆၄ ၅၂
၅၄	တပ်ဖွဲ့စိတ်-၁၂/၁ (ဝန်းမော်)	၀၇၄ ၅၁၁ ၈၅
အခြားပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ		
၅၅	United Nations Children's Fund (UNICEF)	၁၂ ၃၀၅ ၉၆၀ ၁၂ ၃၀၅ ၉၆၉
၅၆	United Nations Actions for Cooperation Against Trafficking in Persons (UN-ACT)	၀၁ ၂၃၀ ၅၉၇၇ ၀၁ ၂၃၀ ၅၉၇၈
၅၇	International Labour Organization (ILO)	၀၁ ၅၆၆ ၅၃၈/၉
၅၈	International Organization for Migration (IOM)	၀၁ ၂၁၀ ၅၈၈
၅၉	World Vision (WV)	၀၁ ၅၂၅ ၁၉၁ ၀၁ ၅၁၀ ၁၁၃ ၀၁ ၅၁၁ ၂၆၅ ၀၉ ၄၂၁ ၁၃၉ ၃၄၃-၅၀
၆၀	Save the Children International (SCI)	၀၁ ၅၃၇ ၃၈၇ ၀၁ ၅၃၆ ၇၃၂
၆၁	Francois-Xavier Bagnoud (FXB)	၀၁ ၆၄၇ ၁၀၁
၆၂	Australia Asia Program to Combat Trafficking in Persons (AAPTIP)	၀၅၁ ၆၅၇ ၉၇၅ ၀၁ ၆၅၈ ၁၅၁
၆၃	Karen Baptist Convention (KBC)	၀၉ ၄၃၁ ၀၆၉ ၈၉
၆၄	အသက်မွေးမှုအတတ်ပညာသင်တန်းကျောင်း	၀၁ ၃၈၃ ၆၇၆
၆၅	မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့ချုပ် (နေပြည်တော်)	၀၆၇ ၄၁၉ ၁၇၃ ၀၆၇ ၄၁၉ ၁၈၉
၆၆	မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့ချုပ် (ရန်ကုန်)/ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသမီးရေးရာလုပ်ငန်းအဖွဲ့	၀၁ ၅၁၉ ၄၀၉
၆၇	အမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့ (မွန်လေး)	၀၂၆၂၉၁၃

၆၈	မော်ကွမ်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့	၀၉ ၄၉၀ ၃၃၄ ၂၃ ၀၉ ၅၂၅ ၂၄၈ ၆
၆၉	ထားဝယ်အမျိုးသမီးသမဂ္ဂ	၀၉ ၄၅၀ ၉၉၄ ၉၈၀
၇၀	မန္တလေး ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမား အရင်းအမြစ်ဌာန	၀၉ ၉၇၇ ၂၂၀ ၈၅၂
၇၁	ကျောက်ဆည် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမား အရင်းအမြစ်ဌာန	၀၉၉၇၇ ၂၂၀ ၈၅၅
၇၂	မိတ္ထီလာ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမား အရင်းအမြစ်ဌာန	၀၉ ၉၇၇ ၂၂၀ ၈၅၃
၇၃	မြင်းခြံ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမား အရင်းအမြစ်ဌာန	၀၉ ၉၇၇ ၂၂၀ ၈၅၄
၇၄	ထားဝယ် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားအရင်းအမြစ်ဌာန	၀၉ ၂၅၀ ၈၆၄ ၁၂၃
၇၅	အလုပ်အကိုင်နှင့် အလုပ်သမားရှာဖွေရေးရုံး၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ မွန်ပြည်နယ်	၀၅၇ ၂၁၁ ၄၅
၇၆	အလုပ်အကိုင်နှင့် အလုပ်သမားရှာဖွေရေးရုံး၊ ဘားအံမြို့၊ ကရင်ပြည်နယ်	၀၅၈ ၂၁၁ ၀၆
၇၇	အလုပ်အကိုင်နှင့် အလုပ်သမားရှာဖွေရေးရုံး၊ မကွေးမြို့၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး	၀၆၃ ၂၅၀ ၁၉
၇၈	အလုပ်အကိုင်နှင့် အလုပ်သမားရှာဖွေရေးရုံး၊ မရမ်းကုန်း မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့	၀၁ ၆၆၀ ၅၉၅

(Source: လူကုန်ကူးခံရသူများအားကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာလက်စွဲစာအုပ်၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ၊ လူမှုဝန်ထမ်းကယ်ဆယ်ရေး နှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန)

ကိုးကားချက်များ

ကုလသမဂ္ဂ။ (၂၀၀၀)။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများ တားဆီးရေးစာချုပ် (ပါလာမိုစာချုပ်)။ ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက် ၂၀၀၀ ခုနှစ်။ နယူးယောက်။ ကုလသမဂ္ဂ။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ လူမှုဝန်ထမ်း ကယ်ဆယ်ရေး နှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၁၉၉၃)။ ကလေးသူငယ်ဥပဒေ နှင့် နည်းဥပဒေများ။ လူမှုဝန်ထမ်း ကယ်ဆယ်ရေး နှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာန။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ။ (၂၀၀၅)။ မြန်မာ နိုင်ငံ လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေ။ စက်တင်ဘာ ၁၃ ရက် ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေးဗဟိုအဖွဲ့၊ လူကုန်ကူးခံရသူ များအား ပြန်လည်လက်ခံရေး၊ ပြန်လည်ဝင်ဆံ့ပေါင်းစည်းရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့။ (၂၀၁၂)။ လူကုန်ကူးခံရသူများအား ပြန်လည်လက်ခံရေး၊ မိဘရပ်ထံပြန်လည်အပ်နှံရေးနှင့် မိသားစုနှင့်ပြန်လည် ဝင်ဆံ့ ပေါင်းစည်းရေး ဆိုင်ရာအမျိုးသားလုပ်ငန်းလမ်းညွှန်။ စက်တင်ဘာလ ၂၀၁၂ ခုနှစ်။ လူမှုဝန်ထမ်း ကယ်ဆယ်ရေး နှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန။ (၂၀၁၅)။ လူကုန်ကူးခံရသူများအားကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာလက်စွဲစာအုပ်။ အောက်တိုဘာလ ၂၀၁၅ ခုနှစ်။ လူမှုဝန်ထမ်း ကယ်ဆယ်ရေး နှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လူကုန်ကူးမှု တားဆီးကာကွယ်ရေး ဗဟိုအဖွဲ့။ (၂၀၀၇)။ မြန်မာနိုင်ငံလူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ (၅) နှစ်စီမံကိန်းများနှင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်များ၊ ၂၀၀၇ - ၂၀၁၁။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လူကုန်ကူးမှုတားဆီးကာကွယ်ရေး ဗဟိုအဖွဲ့။ (၂၀၁၂)။ မြန်မာနိုင်ငံလူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ (၅) နှစ်စီမံကိန်းများနှင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်များ၊ ၂၀၁၂ - ၂၀၁၆။

အာရှဖောင်ဒေးရှင်း။ (၂၀၁၇)။ လူကုန်ကူးမှုနှင့်ဘေးကင်းလုံခြုံစွာရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းဆိုင်ရာ အသိပညာပေး သင်ရိုးညွှန်းတမ်း။ နိုဝင်ဘာလ ၂၀၁၆ ခုနှစ်။ ရန်ကုန်။ အာရှဖောင်ဒေးရှင်း။

Fight Slavery Now. Root Causes: Underlying Economic Forces. <http://www.eden.rutgers.edu/~yongpatr/425/final/timeline.htm> [Access on August 29, 2017].

Free the Slaves. (2015). Trafficking and Slavery Fact Sheet. https://www.freetheslaves.net/wp-content/uploads/2015/01/FTS_factsheet-Nov17.21.pdf [Access on September 11, 2017].

UNIAP. (2006). Proceedings of the National Seminar on the Anti-Trafficking in Persons Law. Yangon. UNIAP.

UNICEF. (2007, March 1). Note on the Definition of Child Trafficking. http://www.unicef.org/southafrica/SAF_pressrelease_notetrafficking.pdf [Access on August 15, 2017]

United Nations. (2004). United Nations Convention against Transnational Organized Crime and its Protocols. New York. United Nations.

U.S. Department of State. (2015). Trafficking in Persons Report 2015. <https://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2015/> [Access on September 4, 2017].

- U.S. Department of State. (2016). Trafficking in Persons Report 2016. <https://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2016/> [Access on September 5, 2017].
- U.S. Department of State. (2017). Trafficking in Persons Report 2017. <https://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2017/> [Access on September 5, 2017]
- Yong, P. (2011). Rutgers University Campus Coalition Against Trafficking. Timeline of Human Trafficking. <http://www.eden.rutgers.edu/~yongpatr/425/final/timeline.htm> [Access on August 29, 2017].

လူတုန်တူးမှုနှင့်
အန္တရာယ်ရှိသော
ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းဆိုင်ရာ
အသိပညာပေး လက်ရွှေ့စာအုပ်
နိုဝင်ဘာလ ၂၀၁၇ ခုနှစ်

The Asia Foundation
Improving Lives, Expanding Opportunities